

فصل اول:

مطالعات پایه و شناخت وضع موجود

۱- پیشینه و زمینه

۱-۱- بررسی اجمالی موقعیت سیاسی و جغرافیایی روستا و پیشینه تاریخی آن

موقعیت یک روستا را می توان در قالب دو عامل مهم سیاسی و جغرافیایی مورد بررسی قرار داد:

۱- موقعیت سیاسی:

منظور از موقعیت سیاسی این است که روستا از لحاظ تقسیمات سیاسی در کدام شهرستان، بخش و دهستان قرار دارد. بر اساس آخرین تقسیمات سیاسی کشور روستای قره تپه در دهستان گونی غربی از توابع بخش انزاب شهرستان شبستر واقع شده است. شهرستان شبستر در سال ۱۳۷۰ از شهرستان تبریز منفک شده است. با توجه به نقشه تقسیمات سیاسی استان آذربایجان شرقی، شهرستان شبستر به سه بخش مرکزی، انزاب و صوفیان تقسیم شده است.

شکل ۱- نقشه تقسیمات سیاسی استان آذربایجان شرقی

جدول ۱- تقسیمات سیاسی شهرستان شبستر

روستا	مرکز دهستان	دهستان	مرکز بخش	بخش	مرکز شهرستان	شهرستان
	سیس	سیس	شبستر	مرکزی	شبستر	شبستر
	بنیس	گونی شرقی				
	کوزه کنان	گونی مرکزی				
	چهرگان	چهرگان	تسوج	انزاب		
قره تپه	تیل	گونی غربی				
	چله خانه علیا	چله خانه	صوفیان	صوفیان		
	امند	رودقات				
	نعمت الله	میشو جنوبی				

مأخذ : اطلاعات سرشماری نفوس و مسکن ۱۳۸۵

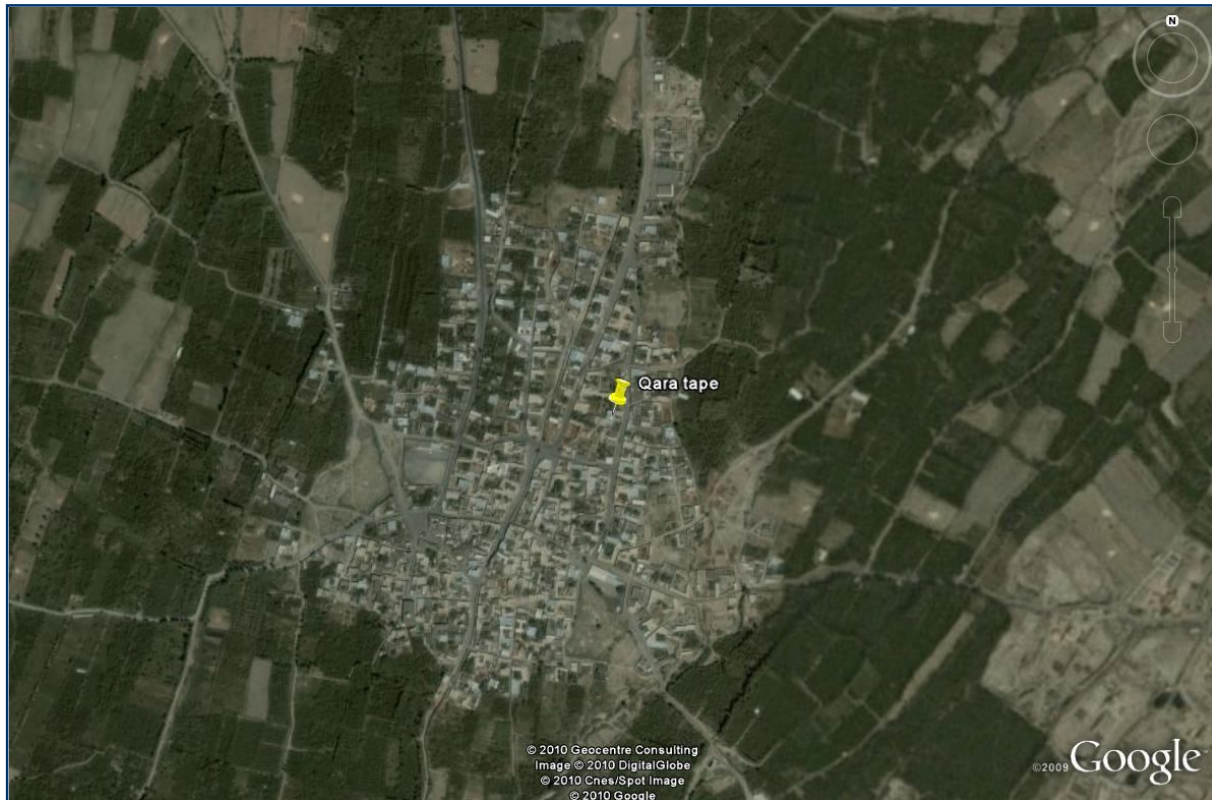
۲- موقعیت جغرافیایی :

روستای قره تپه در طول جغرافیایی ۴۵ درجه و ۲۱ دقیقه شرقی و عرض جغرافیایی ۳۸ درجه و ۱۶ دقیقه شمالی واقع شده است. این روستا در ۴/۵ کیلومتری جنوب شهر تسوج و در حاشیه دریاچه ارومیه قرار دارد و ارتفاع آن از سطح دریای آزاد ۱۳۰۰ متر می باشد. به طور کلی از نظر طبیعی می توان استان را از نظر توزیع فضایی جمعیت به دو قلمرو مناطق کوهستانی و مناطق جلگه ای یا دشتهای میانکوهی تقسیم نمود. با توجه به ویژگیهای توپوگرافی و استقرار روستا در حاشیه دریاچه ارومیه می توان نتیجه گرفت روستای قره تپه در قلمرو روستاهای جلگه ای طبقه بندی می شود.

وجه تسمیه و پیشینه تاریخی روستا :

به منظور شناخت پیشینه تاریخی و چگونگی شکل گیری روستا دستیابی به اطلاعات اولیه بسیار مهم می باشد و در این خصوص استفاده از اسناد تاریخی موجود حایز اهمیت است. لیکن در اسناد تاریخی و یا در فرهنگهای مختلف اشاره ای بنام روستای قره تپه نشده است. بنابراین انجام مصاحبه با ریش سفیدان و مطلعین روستا یکی از گامهای اساسی در جهت شناخت تاریخ روستا محسوب می شود که با بررسیهای صورت گرفته مشخص شده که روستای قره تپه از سابقه تاریخی بسیار زیادی برخوردار بوده و قدمت آن به

قدمت شهر تسوج میرسد. درباره وجه تسمیه روستا می توان گفت قره تپه از دو کلمه قره به معنای سیاه، وسیع و شمال و کلمه تپه تشکیل یافته است.

شکل ۲- موقعیت طبیعی روستای قره تپه

نقشه ۱- موقعیت روستا در تقسیمات سیاسی

۱-۲- بررسی طرح‌های فرادست مصوب (طرح جامع توسعه و عمران ناحیه و طرح ساماندهی

فضا و سکونتگاه‌های روستایی) و استخراج نتایج زیر:

۱-۲-۱- نقش و جایگاه روستا در طرح فرادست (به عنوان مرکز مجموعه، حوزه، روستای

مستقل و...)

از جمله مهم ترین طرح های مصوب فرادست موجود که در آن به نقش و جایگاه روستای قره تپه اشاره شده است، طرح ساماندهی فضاها و مراکز روستایی استان آذربایجان شرقی می باشد. این طرح توسط معاونت عمران و صنایع روستایی وزارت جاد کشاورزی و با همکاری مهندسين مشاور هامون یک در سال ۱۳۸۲ تهیه شده است. در این طرح قلمرو استان آذربایجان شرقی با دو ریکرد مکمل سطح بندی شده است. نخست با نگرش از بالا به پایین، سطح بندی کلان انجام گرفته است و نواحی و منظومه ها مشخص شده اند. سپس با نگرش از پایین به بالا، سطح بندی خرد انجام گرفته است و حوزه های روستایی و مجموع ها مشخص گردیده اند. مرزبندی فضاها در سطح کلان حتی المقدور منطبق بر مرزهای تقسیمات ساسی بوده است ولی در تعیین قلمرو فضاهاى خرد، تابع مرزبندی تقسیمات کشوری نبوده و عمدتاً بر اساس عوامل متمایز کننده، نحوه ارتباط و پیوند کانونهای جمعیتی انجام شده است.

سطح بندی استان آذربایجان شرقی بر اساس الگوی اعمال شده از نوع ۶ سطحی و به ترتیب از فضاهاى کلان به خرد مشتمل بر استان، ناحیه، شهرستان، منظومه، مجموعه و حوزه روستایی است. در این سطح بندی ناحیه وسیعترین محدوده از قلمرو استان است که محدوده های سیاسی و اداری چند شهرستان را در بر می گیرد. به این ترتیب پهنه استان آذربایجان شرقی دربرگیرنده ۶ ناحیه به شرح زیر است :

ناحیه شماره ۱ : با مرکزیت شهر اهر شامل شهرستانهای کلیبر، اهر و ورزقان

ناحیه شماره ۲ : با مرکزیت شهر تبریز شامل شهرستانهای اسکو، آذرشهر، بستان آباد، شبستر و تبریز

ناحیه شماره ۳ : با مرکزیت شهر سراب شامل شهرستان سراب

ناحیه شماره ۴ : با مرکزیت شهر مراغه شامل شهرستانهای عجب شیر، مراغه، بناب و ملکان

ناحیه شماره ۵ : با مرکزیت شهر مرند شامل شهرستانهای جلفا و مرند

ناحیه شماره ۶ : به مرکزیت شهر هشتروند شامل شهرستانهای چاراویماق، میانه و هشتروند

منظومه های روستایی :

چند مجموعه که در یک قلمرو همگن بوده و یا در حوزه عملکرد یک کانون مرکزی قرار دارند، شکل نظام یافته‌ای از فضا را پدید می‌آورد که منظومه قلمداد می‌شود. دو تیپ منظومه متمایز وجود دارد تیپ اول منظومه های شهری- روستایی است که در پیرامون یک کانون شهری قرار دارد و قلمرو منظومه کما بیش منطبق با منطقه شهری یا حوزه نفوذ مستقیم شهر است. تیپ دوم منظومه های روستایی است که در مرکزیت آن یک کانون جمعیتی مستقل برای توسعه قرار دارد که به عنوان روستا- شهر تجهیز شده و از قابلیت های بالنسبه مناسب برای تبدیل به یک کانون شهری برخوردار است. به طور کلی هر شهرستان از یک یا چند منظومه روستایی برخوردار است.

مجموعه های روستایی :

هر منظومه متشکل از چندین مجموع روستایی است و در هر مجموعه مرکزی قابل تشخیص است که به منزله مرکز مجموعه ارایه دهنده خدمات سطح یک است. دیگر آبادیهای مجموعه به واسطه یا مستقل با این مرکز در ارتباط هستند و خدمات سطح یک مورد نیاز خود را از آن دریافت می‌دارند و تحت پوشش خدماتی این مرکز قرار دارند. مرکز مجموعه می‌تواند یک کانون شهری و یا یک روستای بزرگ و پر جمعیت باشد که از موقعیت مرکزی مناسبی برخوردار است.

حوزه های روستایی :

حوزه روستایی خردترین فضای همگن و متشکل از چند آبادی است که پیرامون یک کانون جمعیتی با قابلیت های مرکزی استقرار یافته اند. برای تشخیص حوزه روستایی می‌بایست در وهله نخست با توجه به الگوی استقرار آبادیها در هر ناحیه، لکه هایی از فضا که عرصه تمرکز چند آبادی همجوار است، با منطقه بندی مشخص شود، سپس آبادی مرکزی انتخاب شده و آبادیهای تابعه اقماری آن با توجه به آستانه های جمعیتی و فاصله تعیین می‌شود.

روستاهای اقماری :

روستاهایی که خدمات برتر را از سطوح بالاتر خود می گیرند و به تناسب جمعیتی که دارند فقط عرضه و تأمین برخی خدمات ساده برای آنها میسر خواهد بود.

روستاهای مستقل :

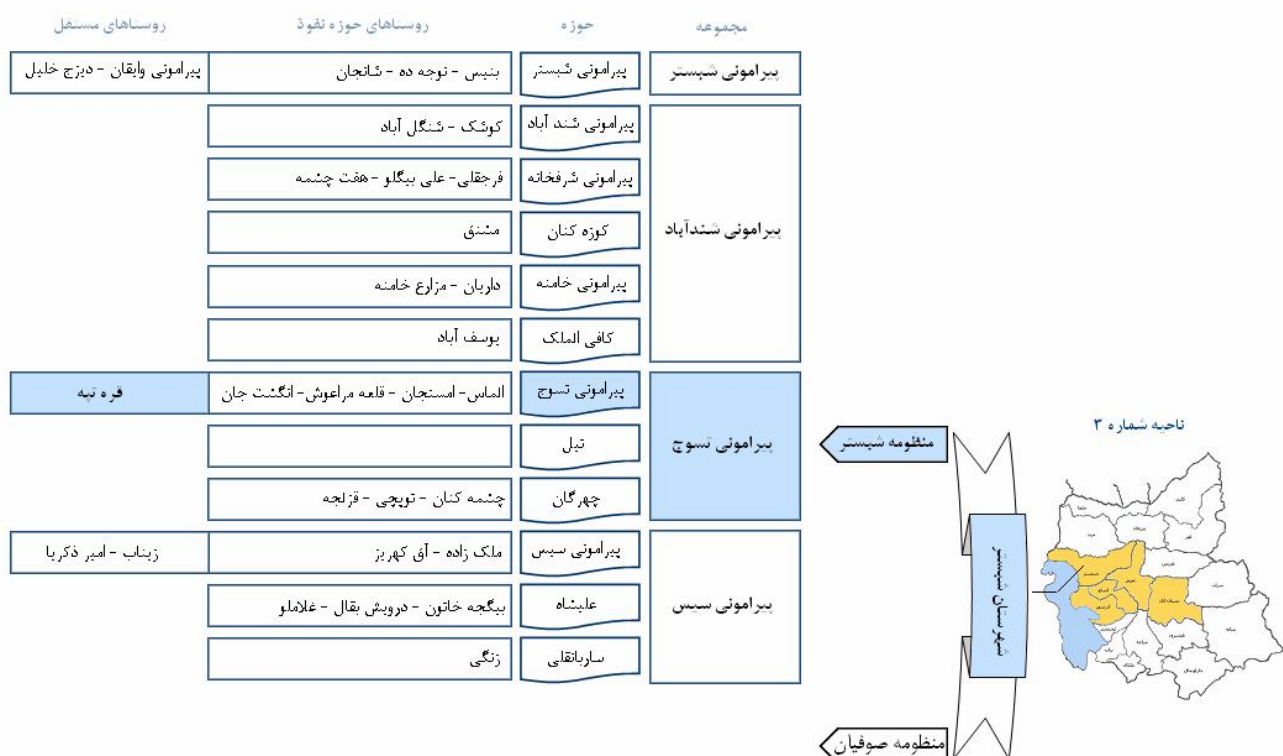
آبادیهایی که از قابلیت مرکزیت برخوردار نبوده و در نظام سطح بندی شده ، تأمین خدمات آنها به صورت اقماری میسر نیست آبادیهای مستقل تلقی می شوند.

بر این اساس روستای قره تپه به عنوان یک روستای مستقل در حوزه پیرامونی تسوج در مجموعه پیرامونی تسوج از منظومه شبستر در شهرستان شبستر قرار گرفته است. نقش و جایگاه روستا در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۲- نقش و جایگاه روستا در طرح فرادست

ناحیه	شهرستان	منظومه	مجموعه	حوزه	روستاهای اقماری	روستاهای مستقل
شماره ۳	شبستر	شبستر	پیرامونی تسوج	پیرامونی تسوج	الماس امستجان قلعه مراغوش انگشت جان	قره تپه

مأخذ : طرح ساماندهی فضاها و مراکز روستایی- وزارت جهاد کشاورزی

شکل ۳- سطح بندی شهرستان شبستر بر اساس طرح فرادست

علاوه بر طرح ساماندهی فضاها و مراکز روستایی توجه به مصوبات و تصمیمات طرح توسعه و عمران (جامع) ناحیه ای نیز ضروری است. بر اساس طرح توسعه و عمران (جامع) ناحیه تبریز که توسط مهندسین مشاور معماری و شهرسازی زیستا تهیه و در سال ۱۳۸۳ مورد تصویب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران قرار گرفته است، روستای قره تپه به همراه روستاهای انگشت جان، الماس و قلعه مراقوش در حوزه نفوذ شهر تسوج قرار دارند.

جدول ۳- نقش و جایگاه روستا در طرح فرادست

ناحیه	شهرستان	منظومه	مجموعه	حوزه	روستاهای اقماری
تبریز	شبستر	تسوج	پیرامونی تسوج	پیرامونی تسوج	الماس انگشت جان قلعه مراقوش قره تپه

مأخذ : طرح توسعه و عمران (جامع) ناحیه تبریز

شکل ۴- نقش و جایگاه روستا در طرح فرادست

مأخذ: طرح توسعه و عمران (جامع) ناحیه تبریز

نقشه ۲- نقش و جایگاه روستا در طرح فرادست

۱-۲-۲- ارائه فهرست پیشنهادی طرحهای مذکور در مورد خدمات و امکانات پیشنهادی

برای روستا

الگوی پیشنهادی طرح ساماندهی فضاها و مراکز روستایی استان آذربایجان شرقی برای تجهیز مراکز و فضاهای روستایی، کلیه سطوح مرکزی و همچنین آبادیهای مستقل و اقماری را در بر می گیرد.

مراکز منظومه ها که از سطح برتر خدمات روستایی برخوردار می شوند، شامل روستا شهرهای کنونی یا آتی بوده و یا کانونهای شهری فعلی را تشکیل می دهند.

مراکز مجموعه ها که به سطوح میانی خدمات روستایی تجهیز می شوند، عمدتاً آبادیهای بزرگی را دربر می گیرند که از موقعیت مکانی با مزیتهای نسبی بارزی برخوردارند.

مراکز حوزه های روستایی آخرین سطح خدمات رسانی در فضاهای روستایی بوده و تا شعاع حداکثر ۱۰ کیلومتر جمعیتی تا حدود ۵ هزار نفر را پوشش می دهند.

بدین ترتیب روستاهای منطقه از نظر تجهیز خدماتی به سه تیپ متمایز تقسیم می شوند :

- روستاهای مرکزی : شامل مراکز منظومه ها، مجموعه ها و حوزه های روستایی که خدمات برتر را به سطوح پایین تر ارائه می دهند.
- روستاهای اقماری : روستاهایی که خدمات برتر را از سطوح بالاتر می گیرند و به تناسب جمعیتی که دارند فقط عرضه و تأمین برخی خدمات ساده برای آنها میسر خواهد بود.
- روستاهای مستقل : آبادیهایی که از قابلیت مرکزیت برخوردار نبوده و در نظام سطح بندی شده، تأمین خدمات آنها به صورت اقماری میسر نیست. این آبادیها به تناسب جمعیت خود و بدون توجه به آستانه های پوشش تجهیز می شوند.

در جدول زیر خدمات مورد نیاز برای تجهیز هر یک از انواع آبادیهای منطقه ارائه شده است.

جدول ۴- سطح بندی پیشنهادی فضاها و مراکز روستایی استان آذربایجان شرقی

خدمات مورد نیاز	فضای توسعه
مرکز آموزش فنی و حرفه ای و تربیت معلم، مرکز بهداشتی- درمانی روستایی با تسهیلات زایمانی و بهداشتکار دهان و دندان، داروخانه، بیمارستان کوچک، راه آسفالته، ترمینال، دفتر پست و شبکه تلفن، ناحیه صنعتی، کتابخانه عمومی، مجموعه فرهنگی و هنری، سینما، مجموعه ورزشی، رستوران و سالن پذیرایی، دفتر حفظ میراث فرهنگی، پمپ بنزین، صنایع سبک، مرکز خدمات روستایی، تعمیرگاه ماشین آلات کشاورزی و وسایط نقلیه، مرکز آموزش و ترویج صنایع دستی و خانگی، مراکز خرید و فروش کالا، فروشگاه تعاونی، بخشداری، شهرداری، حوزه انتظامی، اداره ثبت احوال، نمایندگی آموزش و پرورش	منظومه روستایی
دبیرستان، مرکز بهداشتی - درمانی روستایی، کشتارگاه بهداشتی، غسالخانه، مجتمع بهزیستی، دفتر پست و مخابرات، طرح بهسازی، خانه سازمانی، کتابخانه، مجموعه ورزشی روباز، پارک بازی کودکان، بانک، شرکت تعاونی روستایی، پمپ بنزین یا جایگاه مواد سوختی، دفتر دامپزشکی، دفتر جهاد، دهیاری	مجموعه روستایی
آموزش قبل از دبستان، دبستان، مدرسه راهنمایی، دبیرستان در صورت وجود دبیر و امکانات، خانه بهداشت، شبکه آب آشامیدنی، حمام، دفتر ترویج کشاورزی، راه روستایی، برق، نمایندگی یا صندوق پست، مرکز تلفن، طرح هادی، امکانات ورزشی روباز، شورای اسلامی، پاسگاه انتظامی	حوزه عمران روستایی
خدمات ساده شامل: دبستان، خانه بهداشت، آب آشامیدنی، راه دسترسی، برق	روستاهای اقماری
خدمات ساده متناسب با اندازه جمعیت	روستاهای مستقل

روستای قره تپه در طرح ساماندهی فضاها و مراکز روستایی به عنوان یک روستای مستقل در حوزه پیرامونی تسوج معرفی شده و با توجه به استانداردها و ضوابط خدمات رسانی در محیط روستایی و نحوه تجهیز مراکز روستایی خدمات زیر برای آن پیشنهاد شده است :

- مراکز آموزش قبل از دبستان
- دبستان
- مدرسه راهنمایی
- خانه بهداشت

- ۱۴

۱. عدم وجود مکان دفن زباله برای روستا با وجود جمع آوری زباله ها
۲. نبود سیستم مناسب و بهداشتی برای دفع آبهای سطحی
۳. خاکی بودن معابر
۴. فقدان سالن ورزشی
۵. عدم وجود پارک و فضای بازی کودک
۶. عدم وجود کتابخانه عمومی
۷. عدم بازگشائی معابر به دلیل کمبود اعتبارات دهیاری و فقر مالی اهالی
۸. تخریب پوشش سطحی معبر اصلی روستا
۹. عدم وجود فروشگاه تعاونی
۱۰. تجاوز به حریم مسیل واقع در غرب روستا
۱۱. سرمازدگی محصولات باغی
۱۲. کمبود اعتبارات دهیاری و شورای اسلامی در برابر حجم مشکلات موجود
۱۳. کمبود آب شرب

۱-۳-۲- معرفی و اولویت بندی پروژه های عمرانی مورد نیاز روستا که به وسیله طرح

هادی قابل رفع می باشند

بعد از شناخت و تعیین کمبودها و نیازهای اساسی روستا با مشارکت خود ساکنین ، معرفی و تعیین خود پروژه ها و اقدامات عمرانی مورد نیاز روستا به ترتیب اولویت و اهمیت در قالب طرح هادی موضوعی مهم و نزدیک به واقعیات موجود می باشد. براین اساس فهرست پروژه ها و اقدامات عمرانی مورد نیاز برای رفع مشکلات و کمبودهای ذکر شده در بند قبل به ترتب اولویت عبارتند از :

۱. ساماندهی شبکه معابر روستا
۲. ایجاد جوی و یا کانیو جهت هدایت آبهای سطحی
۳. تعیین و جانمایی محل دفن زباله

۴. احداث پارکینگ

۵. ایجاد زمین ورزشی و تجهیز و آماده سازی آن با امکانات اولیه ورزشی

۶. تغییر کاربری گورستان قدیمی روستا به کاربری فضای سبز عمومی

۷. احداث فضای بازی کودک

۸. احداث مجتمع فرهنگی

۹. احداث شرکت تعاونی

۱۰. احداث ساختمان دفتر دهیاری و شورای اسلامی

۲- شناسایی پایه

۲-۱- شناسایی پایه در سطح حوزه نفوذ

۲-۱-۱- بررسی و تعیین الگوی مراجعه خدماتی و مبادله کالا بین حوزه نفوذ روستای مورد

مطالعه با استفاده از اطلاعات محلی و نتایج طرحهای فرادست

اصطلاح حوزه نفوذ یا area of influence یکی از مفاهیم رایج در ادبیات جغرافیا و برنامه ریزی ، اقتصاد و برخی دانشهای دیگر است. حوزه نفوذ محدوده ای در اطراف روستای مرکز حوزه است که روستاهای درون آن برای برخورداری از خدمات برتر، جریانانی را به مقصد این مرکز برقرار می کنند. مراجعه ساکنان حوزه نفوذ به روستای مورد مطالعه به دو شکل منظم و بدون نظم از یکدیگر تفکیک می شود :

- الگوی منظم : در این الگو، مراجعات ساکنان حوزه نفوذ در دوره های روزانه و هفتگی تکرار می شود. مراکز آموزشی و بازار هفتگی دو نمونه بارز از این مراجعات هستند.

- الگوی بدون منظم : در الگوی بدون نظم پریود تکرار مراجعات نظم خاصی ندارد و بیش از یک هفته تا یک ماه و بیشتر را شامل می شود. مراکز درمانی، فروشندگی سوخت، مراکز خدمات ترویج کشاورزی و مراکز تعمیر ماشین آلات کشاورزی مشخص ترین این مراجعات هستند.

با توجه به نتایج طرحهای فرادست و با در نظر گرفتن موقعیت استقرار روستای قره تپه، این روستا جزو روستاهای مستقل طبقه بندی شده و فاقد حوزه نفوذ می باشد. لذا بررسی و تعیین الگوی مراجعات

خدماتی و کالا بین این روستا و روستاهای حوزه نفوذ بی مورد بوده و از ادامه توضیح در این مورد صرف نظر شده است.

۲-۱-۲- بررسی و تدقیق محدوده حوزه نفوذ مستقیم روستا با طرح بالادست (تلفیق اطلاعات طرح های فرادست مصوب و اطلاعات مربوط به برداشت میدانی)

بر اساس اطلاعات طرحهای فرادست و همچنین اطلاعات محلی روستای قره تپه به عنوان یک روستای مستقل در حوزه پیرامونی تسوج طبقه بندی شده و با وجود جمعیت بالای آن فاقد ویژگیهای مرکزیت می باشد. بنابراین روستای قره تپه فاقد حوزه نفوذ مستقیم بوده و از ادامه توضیح در این مورد صرف نظر شده است.

۳-۱-۲- بررسی تحولات جمعیتی آبادیهای حوزه نفوذ با استفاده از نتایج طرحهای فرادست و آخرین سرشماری جمعیتی صورت گرفته.

بر اساس اطلاعات طرحهای فرادست و همچنین اطلاعات محلی روستای قره تپه به عنوان یک روستای مستقل در حوزه پیرامونی تسوج طبقه بندی شده و با وجود جمعیت بالای آن فاقد ویژگیهای مرکزیت می باشد. بنابراین روستای قره تپه فاقد حوزه نفوذ مستقیم بوده و از ادامه توضیح در این مورد صرف نظر شده است.

۴-۱-۲- بررسی منابع عمده معیشت روستاهای حوزه نفوذ بر اساس اطلاعات محلی و نتایج طرحهای فرادست

بر اساس اطلاعات طرحهای فرادست و همچنین اطلاعات محلی روستای قره تپه به عنوان یک روستای مستقل در حوزه پیرامونی تسوج طبقه بندی شده و با وجود جمعیت بالای آن فاقد ویژگیهای مرکزیت می باشد. بنابراین روستای قره تپه فاقد حوزه نفوذ مستقیم بوده و از ادامه توضیح در این مورد صرف نظر شده است.

۲-۲- شناسایی پایه در سطح روستا

۲-۲-۱- بررسی های محیطی

۲-۲-۱-۱- بررسی کلیات و ویژگیهای محیطی روستا با استفاده از طرح ها و اطلاعات

موجود و نیز شناخت تفصیلی زمینه های اصلی و تأثیر گذار بر طرح نظیر توپوگرافی و اقلیم

یکی از مهمترین عوامل در برنامه ریزی توسعه منطقه ای بررسی ویژگیهای محیطی آن می باشد و شناخت و در دست داشتن اطلاعات محیطی یکی از مهمترین ابزار کار توسعه روستا می باشد. در این قسمت از گزارش به زمینه های مهم و اساسی ویژگیهای محیطی که نقش تعیین کننده ای در توسعه روستا دارند پرداخته می شود.

اقلیم :

آب و هوا یا اقلیم یک منطقه تاثیرات قابل توجهی را در سکونتگاه های انسانی بر جای می گذارد این تاثیرات می تواند از جهت گیری بافت سکونتگاه تا نوع مصالح و حتی چگونگی معیشت و اقتصاد آن سکونتگاه را شامل گردد. فاکتورهای اقلیمی نظیر دما، بارش، توپوگرافی، عرض جغرافیایی، ارتفاع از سطح دریا، دوری و نزدیکی به منابع آب . جریانات اتمسفری و... بر زندگی اجتماعی انسان اثرات زیادی دارد. روی همین اصل لازم است تا بررسی های اقلیمی در خصوص شناخت هرچه بهتر بستر طرح یک سکونتگاه انسانی نظیر روستا انجام گیرد.

استان آذربایجان شرقی در منطقه ای کوهستانی و عرض جغرافیایی متوسط در شمال غرب فلات ایران قرار گرفته است و به دلیل کوهستانی بودن منطقه، اقلیم غالب منطقه از نوع خشک سرد است ولی به دلیل وجود اختلاف ارتفاع و جهت گیری کوهها و مجاورت با منابع رطوبتی و متعاقباً تغییرات بارشی و دما در نواحی مختلف استان شاهد تنوع آب و هوایی هستیم.

طبق تعریف *International Meteorological Vocabulary (IMV)* وضعیت اقلیمی یک منطقه از تأثیر متقابل عناصر آب و هوایی بر یکدیگر به دست می آید که این عناصر عبارتند از : توپوگرافی، عرض جغرافیایی، ارتفاع از سطح دریا، دما، میزان بارندگی، رطوبت و باد. به عنایت به اینکه اطلاعات آماری مربوط

به عوامل اقلیمی برای تک تک روستاهای کشور وجود ندارد، نتایج مطالعات اقلیمی نزدیک ترین ایستگاه هواشناسی برای روستا تعمیم داده شده است.

- عرض جغرافیایی :

زاویه تابش آفتاب یا به عبارتی دیگر عرض جغرافیایی یکی از عوامل مهم و اساسی در تعیین اقلیم و آب و هوای یک منطقه می باشد زیرا جهت گیری زمین در مدار گردش خود به دور خورشید طوری است که بیشترین تابش خورشیدی بر مدار استوای زمین می تابد. در فاصله بین مدار استوا و مدار راس السرطان در نیمکره شمالی و مدار رأس الجدی در نیمکره جنوبی که محدوده تقریبی ۲۳ درجه را شامل می شود بیشترین انرژی تابیده می شود و بعد از این دو مدار زاویه تابش رفته رفته حالت مایل پیدا کرده و انرژی رسیده از خورشید کاسته می شود. بنابراین در برنامه ریزی هایی که انجام می شود بایستی عامل عرض جغرافیایی و زاویه تابش در نظر گرفته شود. همانگونه که قبلاً اشاره شد روستای قره تپه در عرض جغرافیایی ۳۸ درجه و ۱۶ دقیقه شمالی قرار دارد.

- پوشش گیاهی :

این عامل باعث می شود که انرژی تابشی رسیده از خورشید مستقیماً با سطح زمین تماس نگرفته و مانع از گرم شدن زمین به سرعت گردد. پوشش گیاهی استان آذربایجان شرقی از دو بخش جنگلی و مرتعی تشکیل شده است که با توجه به موقعیت استقرار روستا جزو روستاهای دارای پوشش گیاهی مرتعی می باشد. وجود منابع آب باعث شده است که باغداری و کشت آبی در این روستا از رونق مناسبی برخوردار باشد. پوشش گیاهی منطقه مورد مطالعه از نوع تیپ رویشی شور و نمکزار است. گونه های این تیپ رویشی به بالا بودن املاح نمکی مقاومت زیادی دارند. از گونه های این تیپ به عنوان مثال می توان به Sadasalsola و Artiplex holmous اشاره نمود.

- دوری و نزدیکی به دریا :

وجود بخار آب در نواحی مجاور دریاها و منابع رطوبتی باعث تعدیل در انرژی دریافتی از خورشید می شود که گرچه در فصول گرم می تواند مشکل آفرین گردد ولی در فصول سرد باعث کاهش تأثیرات دمای پایین می شود. روستای قره تپه در حاشیه دریاچه ارومیه واقع شده است و این امر باعث شده است تا روستا از شرایط آب و هوایی ویژه ای برخوردار باشد.

- بارندگی :

بارشها نه تنها عوامل مهمی در کاهش دما هستند بلکه به عنوان عامل اصلی هیدرولوژی در جهت تأمین آب مراکز جمعیتی نقش عمده ای دارند. با صراحت می توان گفت که رژیم بارندگی در استان مدیترانه ای است و در اغلب نقاط استان حداکثر بارندگی ماهانه در طول سال به ماههای فروردین و اردیبهشت تعلق دارد. فصل بهار پر باران ترین فصل سال محسوب می شود. بارندگی های استان عموماً به صورت باران ریزش نموده ولی بخش قابل توجهی از آن در فصل زمستان به صورت برف می باشد.

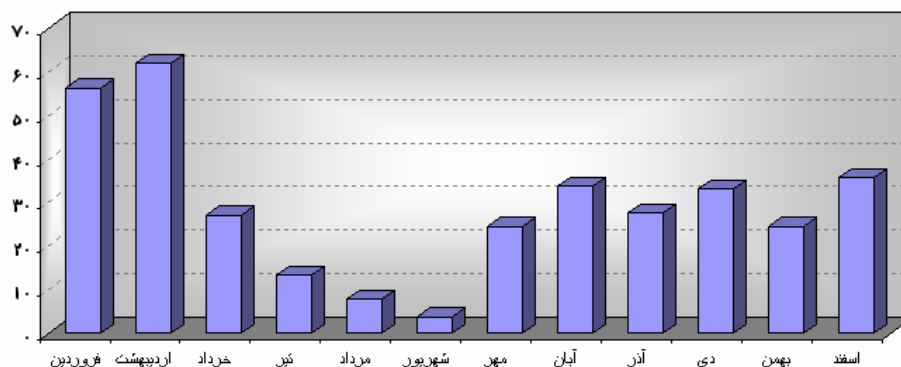
نزدیکترین ایستگاه باران سنجی به روستای قره تپه ایستگاه باران سنجی تسوج می باشد که در طول جغرافیایی ۴۵ درجه و ۲۱ دقیقه شرقی و ۳۸ درجه و ۱۹ دقیقه عرض جغرافیایی شمالی و در ارتفاع ۱۳۹۰ متری از سطح دریای آزاد قرار دارد. متوسط بارندگی ماهانه در ایستگاه باران سنجی تسوج از ۳/۷ میلیمتر در شهریور ماه تا ۶۲ میلیمتر در اردیبهشت ماه متغیر است. بر اساس این آمار به طور کلی می توان گفت متوسط بارش سالیانه در ایستگاه تسوج برابر ۳۳۹/۱ میلیمتر است. در جدول زیر آمار بارش در این ایستگاه به صورت ماهانه و سالانه ارائه شده است.

جدول ۵- متوسط بارش ماهانه ایستگاه باران سنجی تسوج در دوره آماری ۱۳۵۰-۱۳۸۰

ماه	میزان بارش به میلیمتر
فروردین	۵۶/۲
اردیبهشت	۶۲
خرداد	۲۷/۱
تیر	۱۳/۳
مرداد	۷/۸
شهریور	۳/۷
مهر	۲۴/۴
آبان	۳۳/۷
آذر	۲۷/۶
دی	۲۳/۱
بهمن	۲۴/۵

۳۵/۷	اسفند
۳۳۹/۱	متوسط سالانه

شکل ۵- متوسط بارش ماهانه ایستگاه باران سنجی تسوج در دوره آماری ۱۳۵۰-۱۳۸۰

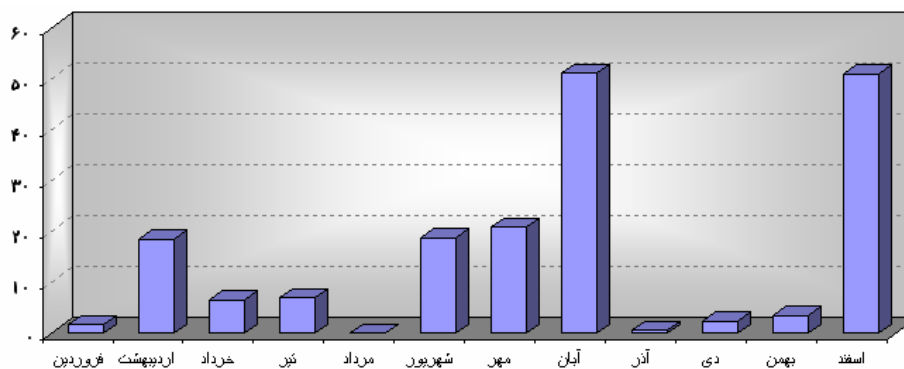
جهت شناخت رژیم بارش روستای قره تپه می توان از داده های اقلیمی ایستگاه سینوپتیک بندر شرفخانه نیز استفاده نمود. این ایستگاه در مختصات ۳۸ درجه و ۱۱ دقیقه عرض شمالی و ۴۵ درجه و ۲۸ دقیقه طول شرقی در ارتفاع ۱۳۰۲ متری از سطح دریای آزاد واقع شده است. میزان بارش سالیانه در این ایستگاه ۱۸۱/۴ میلیمتر به ثبت رسیده است که بیشترین بارش در آبانماه و کمترین بارش در مرداد ماه اتفاق افتاده است.

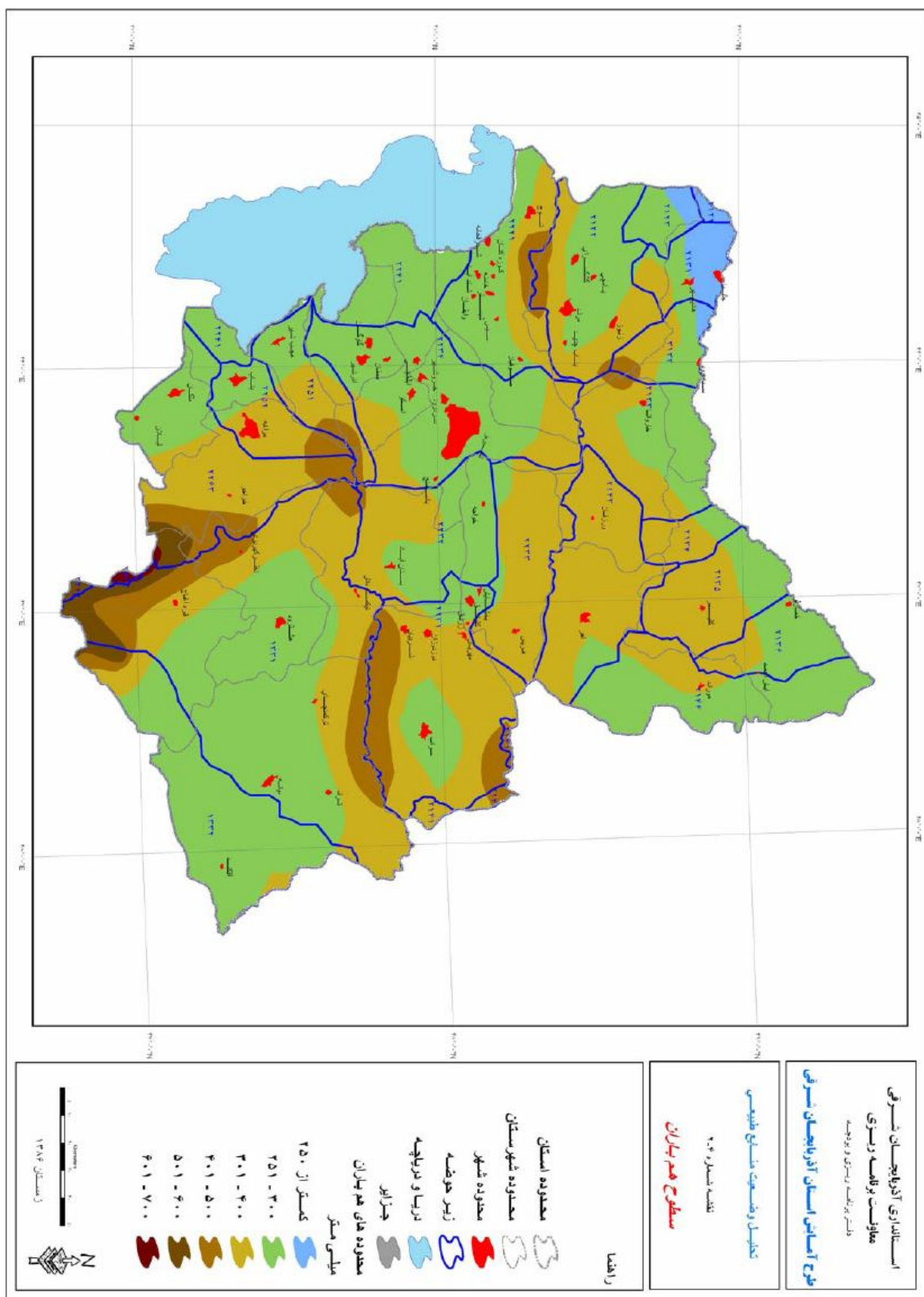
جدول ۶- رژیم بارش در ایستگاه سینوپتیک شرفخانه در سال ۱۳۸۷ بر حسب میلیمتر

ماه	مجموع بارندگی ماهانه	حداکثر بارندگی در یک روز
فروردین	۱/۶	۱/۳
اردیبهشت	۱۸/۴	۸/۵
خرداد	۶/۵	۶/۵
تیر	۶/۹	۶/۵
مرداد	۰	۰
شهریور	۱۸/۷	۱۰/۴
مهر	۲۰/۹	۶/۳
آبان	۵۱/۱	۱۶/۲
آذر	۰/۵	۰/۵
دی	۲/۴	۱/۷
بهمن	۳/۴	۲

۱۵/۴	۵۱	اسفند
۱۶/۲	۱۸۱/۴	متوسط سالانه

شکل ۶- نمودار میزان بارش ماهانه در ایستگاه سینوپتیک شرفخانه در سال ۱۳۸۷

شکل ۷- نقشه سطوح هم باران استان آذربایجان شرقی

- دما

نوسانات دما در شبانه روز ناشی از گردش وضعی زمین می باشد به طوری که حداکثر دمای روزانه حدود ساعت ۲ بعد از ظهر و زمان حداقل دمای شبانه روزی حدود ساعت ۶ صبح می باشد. در عرضهای میانی مثل ۳۸ درجه شمالی گرمترین ماههای سال تیرماه و مرداد ماه و سردترین ماهها نیز دی ماه و بهمن ماه می باشد. برای مطالعه نوسانات دمایی در روستای قره تپه از اطلاعات آماری مربوط به ایستگاه سینوپتیک بندر شرفخانه که در ۱۴ کیلومتری جنوب شرق روستا قرار دارد استفاده شده است. بر اساس این اطلاعات، مرداد ماه با ۲۳/۹ درجه سانتیگراد گرمترین ماه سال و دی ماه با ۱/۴ درجه سانتیگراد سردترین ماه سال است.

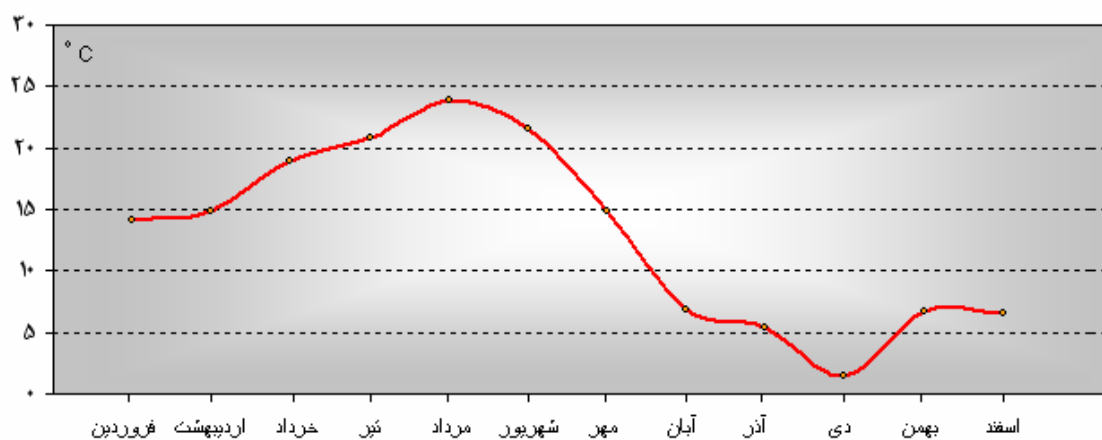
جدول ۷- اطلاعات دمایی در ایستگاه سینوپتیک شرفخانه در سال ۱۳۸۷

معدل حداکثر	معدل حداقل	میانگین	حداکثر مطلق	حداقل مطلق	
۱۹	۹/۲	۱۴/۱	۲۴	-۳/۲	فروردین
۱۹/۲	۱۰/۳	۱۴/۸	۲۸	-۱/۸	اردیبهشت
۲۴/۵	۱۳/۴	۱۹/۰	۲۹/۸	۳/۰	خرداد
۲۵/۵	۱۶/۰	۲۰/۸	۳۲/۶	۷/۸	تیر
۲۹/۳	۱۸/۴	۲۳/۹	۳۶/۴	۷/۲	مرداد
۲۶/۴	۱۶/۵	۲۱/۵	۳۴	۶/۲	شهریور
۱۸/۳	۱۱/۳	۱۴/۸	۲۷/۶	-۰/۲	مهر
۹/۶	۴/۱	۶/۹	-۷/۰	۵/۸	آبان
۹/۲	۱/۵	۵/۴	۱۲/۲	-۱۸/۰	آذر
۵/۴	-۲/۷	۱/۴	۱۹/۲	-۱۹/۰	دی
۱۰/۹	۲/۵	۶/۷	۱۲/۴	-۱۶/۴	بهمن
۱۱/۰	۲/۱	۶/۶	۲۰/۲	-۱۱/۲	اسفند
۱۷/۴	۸/۶	۱۳/۰	۳۶/۴	-۱۹	متوسط سالانه

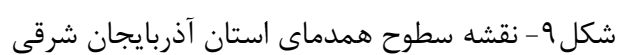
حداکثر مطلق دما عبارت است از بالاترین دمای ثبت شده در طول دوره مورد مطالعه که با نگاهی به جدول مذکور مشخص می شود که بالاترین درجه حرارت ثبت شده در این ایستگاه ۳۶/۴ درجه سانتیگراد می باشد که در مرداد ماه اتفاق افتاده است.

حداقل دما عبارت است از کمترین دمای ثبت شده در طول دوره مورد مطالعه که حداقل دمای ثبت شده در ایستگاه بندر شرفخانه ۱۹- درجه سانتیگراد است که در دی ماه به ثبت رسیده است.

شکل ۸- نمودار تغییرات دمایی در ایستگاه سینوپتیک بندر شرفخانه در سال ۱۳۸۷

با بررسی نمودار فوق در می یابیم که دامنه اختلاف گرمترین و سردترین ماه سال از نظر متوسط دمای ماهانه ۲۲/۵ درجه سانتیگراد می باشد که نشان از تفاوت آشکار دما در این منطقه است. در این منطقه متوسط دمای ماهانه در ماههای آبان، آذر، دی، بهمن و اسفند پایین تر از ۱۰ درجه سانتیگراد می باشد.

- رطوبت نسبی :

رطوبت نسبی یکی از عناصر سازنده جو می باشد که از جهات مختلف بر روی منطقه، گیاه و حیوانات اثر دارد. هرچه رطوبت مطلق موجود در درون هوا بیشتر باشد، نوسانات دمایی بین روز و شب و ماهها و فصول کمتر خواهد بود و هوای خشکتر نوسانات دمایی شدیدی را نشان خواهد داد. شناخت وضع رطوبت نسبی هوا و توزیع ماهانه و سالانه آن برای برنامه ریزی کشت و انتخاب نوع مصالح و ابزارها برای سازه ها از اهمیت ویژه ای برخوردار است. توزیع رطوبت نسبی در ایستگاه سینوپتیک بندر شرفخانه در سال ۱۳۸۷ در جدول زیر ارائه شده است.

در اواسط روز به دلیل گرمای زیاد آفتاب معمولاً کمترین رطوبت نسبی را داریم و در اوایل صبح به دلیل از دست رفتن گرمای زمین، هوای پیرامون سرد شده و معمولاً بیشترین رطوبت نسبی را خواهیم داشت. از نظر درصد رطوبت نسبی آبان ماه با ۴۴ درصد مرطوب ترین و مرداد ماه با ۳۵ درصد خشکترین ماه سال ۱۳۸۷ می باشد.

جدول ۸- درصد رطوبت نسبی در ایستگاه سینوپتیک شرفخانه در سال ۱۳۸۷

معدل حداکثر	معدل حداقل	معدل ساعت ۶/۵	معدل ساعت ۱۲/۵	
۳۸	۳۴	۳۷	۳۵	فروردین
۳۹	۳۳	۳۷	۳۵	اردیبهشت
۳۷	۳۲	۳۶	۳۴	خرداد
۳۸	۲۹	۳۴	۳۲	تیر
۳۵	۲۸	۳۳	۳۰	مرداد
۳۷	۳۰	۳۵	۳۲	شهریور
۳۸	۳۳	۳۸	۳۴	مهر
۴۴	۳۶	۴۲	۳۷	آبان
۴۲	۳۷	۴۱	۳۸	آذر
۴۳	۳۸	۴۲	۳۸	دی
۴۲	۳۷	۴۱	۳۸	بهمن
۴۱	۳۶	۴۰	۳۷	اسفند
۴۰	۳۳	۳۸	۳۵	متوسط سالانه

برای طبقه بندی نوع اقلیم روستا از طبقه بندی دومارتن استفاده شده است. در این طبقه بندی از رابطه زیر استفاده می شود: $i = P/(T + 10)$ که در آن P بارش سالانه بر حسب میلیمتر و T متوسط درجه حرارت سالانه بر حسب درجه سانتیگراد و i ضریب خشکی دومارتن نامیده می شود. این ضریب برای منطقه مورد مطالعه به صورت زیر محاسبه می شود: $i = 339.1/(14 + 10) = 14.2$ با توجه به جدول زیر روستای قره تپه در اقلیم نیمه خشک طبقه بندی می شود.

جدول ۹- طبقه بندی انواع اقلیم به روش دو مارتن

نوع اقلیم	ضریب دو مارتن
خشک	کمتر از ۱۰
نیمه خشک	۱۰-۱۹/۹
مدیترانه ای	۲۰-۲۳/۹
نیمه مرطوب	۲۴-۲۷/۹
مرطوب	۲۸-۳۴/۹
بسیار مرطوب	۳۵ و بیشتر

- روزهای یخبندان :

از نظر هواشناسی روز یخبندان روزی است که در آن ، دمای هوا به صفر درجه سانتیگراد یا کمتر از آن تنزل نماید. آگاهی از تعداد روزهای یخبندان در مطالعات شهری و ناحیه ای کاربردهای مختلفی دارد. اکثر گیاهان زراعی و به ویژه درختان میوه به دمای نقطه انجماد حساسیت ویژه ای دارند. در ایستگاه سینوپتیک بندر شرفخانه تعداد روزهای همراه با یخبندان در طول سال ۶۴ روز است. اطلاعات اقلیمی موجود نشان می دهد بیشترین تعداد روزهای یخبندان در آذر ماه با ۲۵ روز بوده و ۳۶۴۷/۹ ساعت در سال ۱۳۸۷ آفتابی بوده است. به عبارت دیگر در حدود ۴۲ درصد از روزهای سال آفتابی بوده است. توزیع سالانه تعداد روزهای یخبندان و جمع ساعات آفتابی هر ماه در ایستگاه بندر شرفخانه در سال ۱۳۸۷ در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۱۰- تعداد روزهای یخبندان در ایستگاه سینوپتیک بندر شرفخانه در سال ۱۳۸۷

ماه	تعداد روزهای یخبندان	جمع ساعات آفتابی
فروردین	۰	۳۱۷/۱
اردیبهشت	۰	۳۵۴/۵
خرداد	۰	۳۸۸/۳
تیر	۰	۳۷۷/۳
مرداد	۰	۳۷۷/۷
شهریور	۰	۳۵۰/۶
مهر	۰	۳۰۴
آبان	۱۵	۲۵۴
آذر	۲۵	۲۳۳/۱
دی	۱۷	۲۱۹/۱
بهمن	۱۷	۲۰۰/۴
اسفند	۷	۲۶۱/۵
مجموع سالانه	۶۴	۳۶۴۷/۹

- بادهای محلی :

در روستای قره تپه چندین نوع باد در طول فصول سال می وزد که با توجه به جهت وزش، خصوصیات دمایی و رطوبتی و فصل وزش نامگذاری شده اند. در زیر بادهایی که از همه متمایزترند به اختصار توضیح داده می شوند :

- مه یلی (باد مه) :

منشاء این باد اقیانوس اطلس شمالی می باشد که پس از عبور از روی دریاچه خزر وارد استان آذربایجان شرقی می شود. این باد از سمت شمال شرق و شرق وزیده و معمولاً دارای رطوبت بالایی است و هوا را نیز خنک می کند. این باد برای محصولا زراعی و به ویژه برای گندم و جو مفید می باشد ولی برای محصولات جالیزی مانند پیاز مضر می باشد. باد غالب روستای قره تپه نیز همین باد می باشد.

- آق یل (باد سفید) :

بادهایی هستند که جهت وزش آنها جنوبی و جنوب غربی می باشد. منشاء این باد دریای مدیترانه بوده و وزش آن موجب افزایش دما در منطقه شده و موجب ذوب برفها در اوایل بهار و جاری شدن سیل می گردد. این باد موجب خشک شدن زمین و آسیب دیدگی محصولات زراعی می گردد.

- باغرساق دره یلی :

این باد معمولاً در فصول پاییز و زمستان از طرف کوههای میشو در راستای شمال به جنوب می وزد و در هر دوره ۳ روز طول می کشد.

جدول ۱۱- سمت و سرعت شدیدترین باد در ایستگاه سینوپتیک شرفخانه در سال ۱۳۸۷

ماه	تعداد روز	سرعت باد	جهت باد
فروردین	۱	۱۵	۲۰۰
اردیبهشت	۲	۱۵	۲۳۰
خرداد	۱	۱۵	۱۹۰
تیر	۱	۱۲	۲۲۰
مرداد	۱	۱۵	۱۰۰
شهریور	۱	۱۳	۲۰۰
مهر	۱	۱۲	۲۴۰
آبان	۲	۱۰	۱۱۰
آذر	۱	۱۳	۱۵۰
دی	۲	۹	۲۶۰
بهمن	۱	۱۲	۳۲۰
اسفند	۲	۱۲	۱۶۰

- زلزله :

شناخت خصوصیات زلزله خیزی زمین از دیگر کاربردهای فیزیکی مطالعات زمین شناسی می باشد. به ویژه در ایران که دو خط مهم زلزله از آن می گذرد. تجربیات تلخ به جای مانده از ضایعات جانی و مالی ناشی از عدم توجه به این نکته به خوبی ما را از اهمیت مطالعات زمین شناسی و ارزش کاربرد فیزیکی آن آگاه می سازد. شناخت گسله های فعال کمک نقش مهمی در برنامه ریزی های منطقه ای خواهد داشت. شکستگی های پوسته جامد زمین که در راستای آنها جابه جایی نسبی روی می دهد گسله نامیده می شود. روستای قره تپه در مجاورت گسله تسوج قرار گرفته است. گسله فشاری تسوج گسله ای است با روند خمدار با درازای نزدیک به ۶۱ کیلومتر که از ۵ کیلومتری شمال تسوج و دریاچه ارومیه می گذرد. زمین لرزه های دهه اخیر ناحیه با بزرگی $M_b = 4.5$ تا $M_b = 4.7$ به جنبش این گسله منتسب شده اند.

۲-۱-۲- بررسی منابع تأمین آب اعم از آب شرب و کشاورزی و میزان آبدهی و تغییرات

تقریبی آن در طی دهه اخیر بر اساس اطلاعات محلی

در مطالعات جغرافیایی ناحیه ای، آب یکی از فاکتورهای مهم می باشد زیرا در برنامه ریزی توسعه روستایی آب نقش بسیار کلیدی و حساسی دارد. به طوری که لازمه هر برنامه ریزی توسعه وجود آب و بهره برداری از منابع آن می باشد زیرا زمانی که یک برنامه ریز طرحی را برنامه ریزی و پیشنهاد می کند اولین سوال آن است که آب مورد نیاز این برنامه از کجا تأمین می شود. برنامه ریزی برای مسکن، صنعت، کشاورزی و ... همه دارای یک عامل مشترک بنام آب می باشند. بدیهی است وجود منابع آب مناسب و در دسترس، تسهیلات بسیار زیادی برای توسعه روستا خواهد داشت. در ادامه منابع تأمین آب روستا در دو زمینه آب شرب و آب کشاورزی توضیح داده می شود.

منابع آب آشامیدنی :

در حال حاضر آب آشامیدنی روستای قره تپه از طریق یک حلقه چاه عمیق به عمق ۱۲۰ متر که در شمال روستا و به فاصله ۱ کیلومتری آن واقع شده است، تأمین می شود. آب از چاه توسط لوله های ایرانیت به منبع آب در نزدیکی چاه هدایت می گردد. منبع آب روستا به صورت زمینی و به حجم تقریبی ۶۰۰ مترمکعب می باشد. منبع آب توسط آب بان که یکی از اهالی روستا می باشد، هر روز کلرزی می شود.

شبکه آبرسانی روستا در حدود ۲۰ سال پیش توسط جهاد سازندگی اجرا شده و در حال حاضر تمام واحدهای مسکونی دارای انشعاب آب آشامیدنی می باشند. فیش مصرفی خانوارها هر دو ماه یکبار توسط آب بان توزیع می شود. مشکل عمده در این زمینه کمبود آب آشامیدنی و افت فشار آب در شبکه آبرسانی و همچنین فرسودگی شبکه می باشد. در حال حاضر برای رفع کمبود آب در روستا، تصمیم به احداث منبع هوایی در ۳۰۰ متری منبع قبلی گرفته شده است که در طول دوره طرح با اصلاح شبکه و راه اندازی منبع جدید می توان بر مشکل کمبود آب فائق آمد.

منابع آب کشاورزی:

منبع تأمین آب زراعی روستا چاههای عمیق و نیمه عمیقی می باشد که در نقاط مختلف روستا حفر شده اند و روستائیان به صورت مشترک و به میزان مساحت اراضی از آب این چاهها استفاده می نمایند. در حال حاضر تعداد ۹ حلقه چاه عمیق و ۴ حلقه چاه نیمه عمیق در سطح روستا وجود دارد. در سالهای قبل از خشکسالی چشمه و قناتهای متعددی در روستا وجود داشته است که آب زراعی روستا از طریق این چشمه ها تأمین می شده است. بنابه اظهار نظر دهیار روستا در سالیان قبل چاههای موجود در این روستا به صورت آرتزین بوده و در سالهای اخیر به دلیل وقوع خشکسالی و کمبود بارش، سطح سفره های آب زیرزمینی پایین رفته است.

۲-۱-۳- بررسی نظام حرکت آب در سطح بافت روستا و نحوه دفع آبهای سطحی و

محل تخلیه آن

به منظور بررسی نظام حرکت آب در سطح بافت روستا ابتدا باید شیب عمومی روستا را محاسبه کرده و بر پایه آن نظام حرکت آب را شناسایی نمود. بررسیهای محلی نشان دهنده این موضوع است که روستای قره تپه از نظر توپوگرافی بر روی بستری هموار استقرار یافته که شیب عمومی روستا از شمال به سمت جنوب می باشد. مرتفع ترین نقطه در قسمت شمالی با ارتفاع ۱۵ متر محلی نسبت به اطراف روستا دارای ارتفاع بیشتری است. آبهای سطحی و فاضلاب حاصل از شست و شوی حیاط منازل به تبعیت از شیب معابر به کمک جوی و کانالهای ایجاد شده در معابر به سمت زمینهای زراعی و مرتع روستا موسوم به چمنزار هدایت می شوند.

معابر اصلی روستای قره تپه آسفالت بوده و در آنها کانال آب برای هدایت آبهای سطحی وجود دارد ولی معابر فرعی و کوچه های روستا خاکی بوده و فاقد جوی و یا کانال آب می باشد. در این معابر آبهای سطحی به صورت آزاد در معابر رها می شوند که این امر باعث بروز مشکلات فراوان در امر تردد اهالی به ویژه در فصول بارندگی می شود. فاضلاب سرویسهای بهداشتی منازل در چاههای قابل تخلیه واقع در داخل منازل دفع می گردد.

شکل ۱۰- نحوه دفع آبهای سطحی و فاضلاب حاصل از شستشوی حیاط منازل

نقشه شیب عمومی و جهت شیب معابر

۲-۲-۲- بررسی های اجتماعی

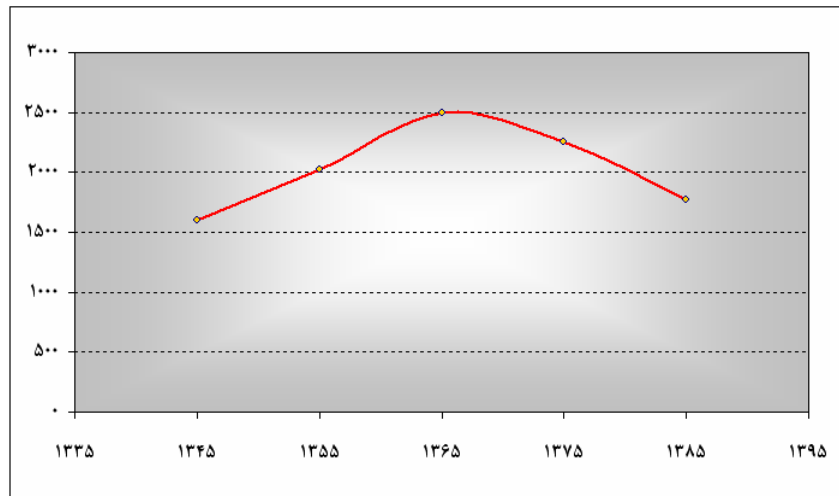
۲-۲-۲-۱- بررسی تحولات جمعیتی روستا در دوره های مختلف سرشماری

جمعیت هر مکان روستایی، مانند هر مکان جمعیتی دیگر، در طول زمان تغییر می کند. مقایسه آمارهای جمعیتی روستا در دوره های مختلف سرشماری نشان دهنده این تغییرات است. از سال ۱۳۴۵ تا ۱۳۸۵ طی ۵ دوره سرشماری عمومی نفوس و مسکن، کلیه نقاط روستایی کشور سرشماری شده اند و نتایج آن در دسترس می باشد. بر اساس سرشماری سال ۱۳۴۵ روستای قره تپه با جمعیتی برابر ۱۵۹۷ نفر ۳۰۸ خانوار را در بر داشته است. طی ده سال بعدی جمعیت روستا با متوسط رشد ۲/۳۹ درصد به ۲۰۲۲ نفر در سال ۱۳۵۵ افزایش یافته است. طی سالهای ۱۳۵۵ تا ۱۳۶۵ جمعیت این روستا با شتاب ۲/۱۲ درصد افزایش یافته و به ۲۴۹۳ نفر رسیده است که در قالب ۴۴۵ خانوار در روستا سکونت داشته اند. بررسی میزان و روند جمعیت روستا در سال ۱۳۷۵ نشان می دهد جمعیت روستای قره تپه با نرخ رشد متوسط ۱/۰۱- درصد کاهش یافته و شامل ۲۲۵۳ نفر و ۴۸۲ خانوار بوده است. طبق آخرین سرشماری رسمی نفوس و مسکن آبانماه سال ۱۳۸۵ جمعیت روستای قره تپه با نرخ رشد ۲/۳۹- درصد کاهش یافته و ۱۷۶۸ نفر اعلام شده است که در قالب ۴۹۶ خانوار زندگی می کنند.

جدول ۱۲- تحولات جمعیتی روستای قره تپه در دوره های مختلف سرشماری

پارامتر	۱۳۴۵	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵
جمعیت	۱۵۹۷	۲۰۲۲	۲۴۹۳	۲۲۵۳	۱۷۶۸
خانوار	۳۰۸	۳۶۶	۴۴۵	۴۸۲	۴۹۶
بعد خانوار	۵/۲	۵/۵	۵/۶	۴/۷	۳/۶
نرخ رشد	۲/۳۹	۲/۱۲	-۱/۰۱	-۲/۳۹	

شکل ۱۱- نمودار تحولات جمعیتی روستای قره تپه در دوره های مختلف سرشماری

یکی از نتایج بررسی تحولات جمعیت، شناخت و تغییرات نرخ رشد جمعیت است. روند تغییرات گذشته، مناسبترین زمینه را برای پیش بینی تغییرات آتی جمعیت فراهم می کند.

بعد خانوار نیز نشانگر متوسط تعداد نفرات هر خانوار روستایی است. ارزش عددی بعد خانوار نشانگر سطح توسعه یافتگی جامعه و وجود مراقبتهای بهداشتی، سطح رفاه و مانند آن است. بررسی بعد خانوار روستای قره تپه نشان می دهد طی ۲۰ سال اخیر بعد خانوار به صورت چشمگیری کاهش داشته است که دلیل آن را می توان موفقیت برنامه های تنظیم خانواده و بالا رفتن سطح فرهنگی جامعه روستایی دانست.

ترکیب سنی و جنسی جمعیت یکی دیگر از شاخص های مهم جمعیتی می باشد که شناخت گروههای سنی و جنسی نقش مهمی در برنامه ریزی روستایی دارد. ترکیب سنی جمعیت شامل تفکیک تعداد کل جمعیت روستا در گروههای سنی کودکان (جمعیت ۰-۱۴ ساله) ، جوانان (جمعیت ۱۵-۲۹ ساله) ، بزرگسالان (جمعیت ۳۰-۶۴ ساله) و سالمندان (جمعیت ۶۵ ساله و بیشتر) است. ترکیب جنسی جمعیت نیز بیانگر نسبت تعداد مردان به زنان در یک روستا است.

جدول ۱۳- ترکیب سنی و جنسی جمعیت روستای قره تپه بر اساس سرشماری ۱۳۸۵

گروه سنی	مرد	زن	نسبت جنسی	کل	درصد
۰-۱۴ ساله	۱۶۶	۱۸۰	۹۲	۳۴۶	۱۹/۶
۱۵-۲۹ ساله	۲۳۰	۲۹۲	۷۹	۵۲۲	۲۹/۵
۳۰-۶۴ ساله	۳۱۲	۳۸۴	۸۱	۶۹۲	۳۹/۲
۶۵ ساله و بیشتر	۹۹	۱۰۵	۹۴	۲۰۴	۱۱/۷
مجموع	۸۰۷	۹۶۱	۸۴	۱۷۶۸	۱۰۰

شکل ۱۲- ترکیب سنی و جنسی جمعیت روستای قره تپه بر اساس سرشماری ۱۳۸۵

۲-۲-۲-۲- بررسی ویژگیهای جمعیتی روستا در وضع موجود شامل تعداد و بعد خانوار،

ساختار جنسی و سنی، مرگ و میر و موالید، مهاجر فرستی و مهاجرپذیری، جمعیت فعال و شاغل و

بیکار، جمعیت لازم و التعلیم و ...

موضع اساسی جمعیت شناسی در حالت کلی مطالعه کمی عواملی از قبیل باروری، مرگ و میر و مهاجرت است که پیوسته بر جمعیت اثر می گذارد و اندازه و رشد آن را تعیین می کنند که این عوامل در اصطلاح مولفه های رشد جمعیت خوانده می شوند. تغییرات اندازه و ترکیب جمعیت اثرات مهم اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و غیره بر مردمی که در یک کشور زندگی می کنند دارد. به طور کلی رشد جمعیت چهار مولفه مهم دارد که عبارتند از موالید، مرگ و میر، مهاجرت به داخل و مهاجرت به خارج. اثر موالید و

مهاجرت به داخل مثبت است یعنی جمعیت را زیاد می کند در صورتی که اثر مرگ و میر و مهاجرت به خارج منفی است.

تعداد و بعد خانوار :

جمعیت روستای قره تپه بر اساس آمار ارائه شده از شبکه بهداشت شهرستان شبستر در سال ۱۳۸۸ برابر ۱۹۶۹ نفر می باشد. در سرشماری عمومی ایران، خانوار چنین تعریف شده است: خانوار، عبارت است از کلیه افرادی که قطع نظر از بستگی آنها با رئیس خانوار در یک خانه یا در یک واحد مسکونی زندگی می کنند. تعداد خانوار روستا در سال ۱۳۸۸ برابر ۵۱۵ خانوار اعلام شده است. بنابراین، بعد خانوار که از تقسیم تعداد جمعیت بر تعداد خانوارهای روستا به دست می آید برابر $\frac{3}{8}$ نفر می باشد.

ساختار جنسی جمعیت :

منظور از ساختار جنسی جمعیت آگاهی و شناخت تعداد مردان و زنان در جمعیت مورد مطالعه می باشد. جمعیت روستا در سال ۱۳۸۸ شامل ۹۸۷ مرد و ۹۸۲ زن می باشد. نسبت جنسی که از تقسیم تعداد مردان بر تعداد زنان و سپس ضرب در ۱۰۰ به دست می آید برای روستای قره تپه برابر ۱۰۱ می باشد که این رقم را می توان به صورت ۱۰۱ مرد در برابر ۱۰۰ زن نیز بیان نمود.

نسبت جنسی در هنگام تولد :

تعداد نوزادان پسر و دختر در هنگام تولد یک امر کاملاً مربوط به زیست شناسی است و می توان گفت که نسبت جنسی پس از تولد به وضع مرگ و میر عمومی، مهاجرت، جنگ و ... بستگی دارد. در سال ۱۳۸۸ تعداد نوزادان پسر در روستا برابر ۴ نفر و تعداد نوزادان دختر برابر ۱۶ نفر اعلام شده است. بنابراین نسبت جنسی در هنگام تولد در روستا در سال ۱۳۸۸ برابر ۲۵ می باشد.

ساختار سنی جمعیت :

ساختار سنی جمعیت روستای قره تپه بر مبنای آمار ارائه شده توسط شبکه بهداشت شهرستان شبستر در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول ۱۴- توزیع سنی و جنسی جمعیت روستای قره تپه در سال ۱۳۸۸

سن	مرد	زن	جمع	درصد	نسبت جنسی
کمتر از یکسال	۴	۱۶	۲۰	۱/۱	۲۵
۱ تا ۴	۴۵	۴۸	۹۳	۴/۶	۹۴
۵ تا ۹	۵۷	۶۴	۱۲۱	۶/۱	۸۹
۱۰ تا ۱۴	۴۷	۵۴	۱۰۱	۵/۱	۸۷
۱۵ تا ۱۹	۱۰۴	۸۰	۱۸۴	۹/۳	۱۳۰
۲۰ تا ۲۴	۱۵۹	۱۰۹	۲۶۸	۱۳/۶	۱۴۶
۲۵ تا ۲۹	۱۲۴	۸۷	۲۱۱	۱۰/۷	۱۴۳
۳۰ تا ۳۴	۷۶	۵۸	۱۳۴	۶/۸	۱۳۱
۳۵ تا ۳۹	۳۹	۶۶	۱۰۵	۵/۳	۵۹
۴۰ تا ۴۴	۴۰	۵۲	۹۲	۴/۷	۷۷
۴۵ تا ۴۹	۴۲	۶۳	۱۰۵	۵/۳	۶۷
۵۰ تا ۵۴	۵۵	۷۳	۱۲۸	۶/۵	۷۵
۵۵ تا ۵۹	۴۹	۵۰	۹۹	۵/۰	۹۸
۶۰ تا ۶۴	۳۵	۴۱	۷۶	۳/۹	۸۵
۶۵ تا ۶۹	۲۷	۴۳	۷۰	۳/۶	۶۳
۷۰ تا ۷۴	۳۳	۲۹	۶۲	۳/۱	۱۱۴
۷۵ تا ۷۹	۲۸	۲۵	۵۳	۲/۷	۱۱۲
۸۰ تا ۸۴	۱۷	۱۸	۳۵	۱/۸	۹۴
۸۵ و بیشتر	۶	۶	۱۲	۰/۶	۱۰۰
جمع	۹۸۷	۹۸۲	۱۹۶۹	۱۰۰	۱۰۱

مأخذ: شبکه بهداشت شهرستان شبستر

از نظر ترکیب سنی، معمولاً جمعیت را به چهار گروه اصلی تقسیم می کنند: گروه نوجوانان (کمتر از ۱۵ سالگی)، گروه جوانان (از ۱۵ تا ۲۹ سالگی) و گروه بزرگسالان (از ۳۰ تا ۶۴ سالگی) و گروه سالمندان (از ۶۵ سالگی به بالا). اصولاً گروه سنی ۱۵ تا ۶۴ سال جمعیت فعال هر سکونتگاهی را تشکیل می دهند. افراد این گروه سنی در تولید شرکت می کنند در حالیکه گروههای نوجوانان و سالمندان فقط مصرف کننده محسوب می شوند. براساس اطلاعات شبکه بهداشت شهرستان شبستر، ۱۷/۰ درصد از جمعیت روستا در گروه سنی ۱۴-۰ سال، ۳۳/۶ درصد از جمعیت در سنین ۲۹-۱۵ سال، ۳۷/۶ درصد از جمعیت در گروه سنی

۶۴-۳۰ سال و ۱۱/۸ درصد در سنین بالای ۶۴ سال قرار دارند و به عبارت دیگر از کل جمعیت روستای قره تپه ۷۱/۲ درصد در گروه سنی فعال و ۲۸/۸ درصد نیز در گروه سنی غیر فعال می باشند.

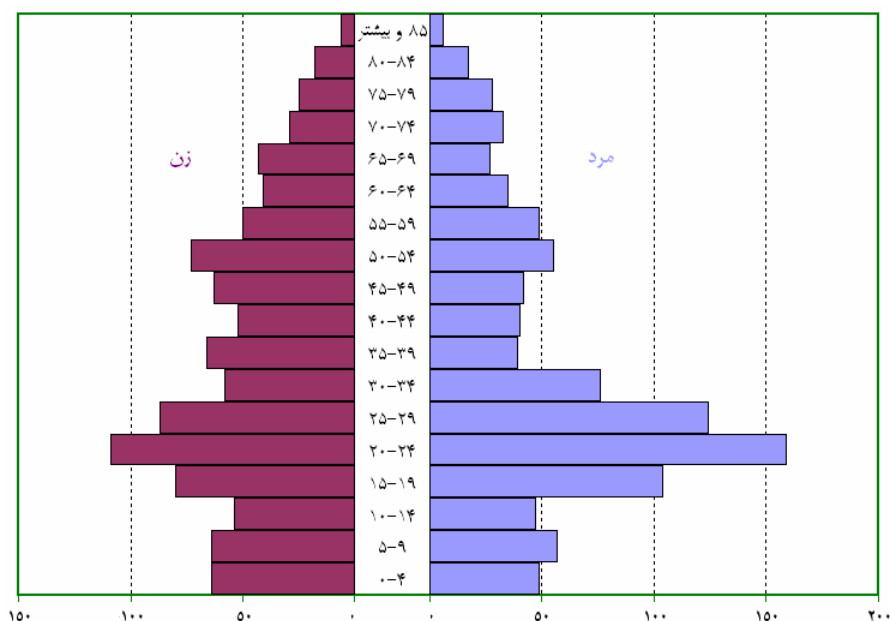
جدول ۱۵- ترکیب سنی روستای قره تپه در سال ۱۳۸۵ و ۱۳۸۸

۱۳۸۸				۱۳۸۵				سال
جمع	+۶۴	۱۵-۶۴	۰-۱۴	جمع	+۶۴	۱۵-۶۴	۰-۱۴	گروه سنی
۱۹۶۹	۲۳۲	۱۴۰۲	۳۳۵	۱۷۶۸	۲۰۴	۱۲۱۴	۳۴۶	تعداد
۱۰۰	۱۱/۷۹	۷۱/۲۰	۱۷/۰۱	۱۰۰	۱۳/۷۶	۶۶/۶۷	۱۹/۵۷	درصد

مأخذ: آمار سال ۱۳۸۵ از سرشماری رسمی نفوس و مسکن و آمار سال ۱۳۸۸ از شبکه بهداشت شهرستان شبستر

برای نشان دادن ساختار سنی جمعیت در یک لحظه مشخص، نموداری تنظیم می شود که هرم سنی خوانده می شود. این هرم دارای دو محور است که محور عمودی، سنین جمعیت را از صفر تا بالاترین سن نشان می دهد و در محور افقی تعداد جمعیت هر سن قرار می گیرد. معمولاً مردان در طرف راست و زنان در طرف چپ هرم نشان داده می شوند. شکل زیر هرم سنی جمعیت روستای قره تپه را که بر مبنای آمار شبکه بهداشت شهرستان شبستر ترسیم شده نشان می دهد.

شکل ۱۳- هرم سنی جمعیت روستای قره تپه در سال ۱۳۸۸

مأخذ: شبکه بهداشت شهرستان شبستر

مطالعه و بررسی هرم سنی به ما این اجازه را می دهد که از وضع کنونی که منتج از وضع گذشته است آگاهی یابیم. بررسی هرم سنی جمعیت روستای قره تپه نشان می دهد قسمتهای میانی هرم از گستردگی مشخصی برخوردار می باشد که نشان دهنده جوان بودن جمعیت روستا می باشد. کاهش قاعده هرم نیز کاهش زاد و ولد در سالهای اخیر را نمایان می سازد که در نتیجه اجرای سیاستهای تنظیم خانواده در روستا به انجام رسیده است. جوانی یا سالخوردگی جمعیت، مسائل و پیچیدگی های گوناگونی را از لحاظ اقتصادی و اجتماعی پدید می آورد. جوانی جمعیت از جهتی چشم انداز امید بخشی از لحاظ نیروی انسانی جهت توسعه اقتصادی دارد البته به شرطی که خدمات عمومی و حداقل نیازمندیهای یک زندگی ساده و سالم در روستا تأمین گردد تا این نیروی انسانی مجبور به مهاجرت به شهرهای بزرگ نگردند.

بر اساس ضابطه جوانی که توسط پرفسور ورنه در کتاب جمعیت ارائه شده است، سرزمینی جوان است که افراد ۲۰ سال به پایین آن بیش از ۳۵ درصد باشد. اگر این نسبت تا ۳۳ درصد تقلیل یابد باز هم جمعیت جوان است، اگر به ۳۰ درصد کاهش یابد پیری جمعیت را تهدید نمی کند، اما اگر به کمتر از ۳۰ درصد برسد جمعیت جوانی خود را از دست داده است و رو به پیری است. افراد ۲۰ سال به پایین روستا برابر ۵۱۹ نفر می باشد که برابر ۲۶/۳۶ درصد جمعیت روستا می باشد. بنابراین جمعیت روستای قره تپه جوانی خود را از دست داده و رو به پیری است.

با اینکه این ضابطه بهترین ملاک برای تشخیص جوانی جمعیت است ولی این امر نباید به ضرر گروههای سنی دیگر مخصوصاً میانسالان تمام شود. بنابراین ضوابط دیگری به عنوان مکمل آن به این ترتیب تعریف می شود: جمعیت وقتی جوان است که:

- افراد ۴۰ ساله و کمتر حدود ۶۵ درصد کل جمعیت باشد و اگر این رقم به ۶۰ درصد تقلیل یابد هنوز خطر پیری برای جامعه وجود ندارد، ولی اگر به پایین تر از ۶۰ درصد برسد خطر پیری جمعیت را تهدید می کند.
 - نسبت افراد بیش از ۶۰ سال به افراد کمتر از ۲۰ سال باید کمتر از ۰/۴ باشد.
 - نسبت افراد ۶۰ ساله به بالا بر کل جمعیت نباید از ۱۲ درصد تجاوز کند.
- با توجه به ضوابط یاد شده و مشخصات سنی جمعیت روستا جدول زیر تدوین شده است.

جدول ۱۶- توزیع درصد سنی جمعیت روستای قره تپه نسبت به ضابطه جوانی جمعیت

گروه سنی	تعداد	درصد
افراد کمتر از ۲۰ سال	۵۱۹	۲۶/۳۶
افراد کمتر از ۴۰ سال	۱۲۳۷	۶۲/۸۲
افراد ۶۰ سال به بالا	۳۰۸	۱۵/۶۴
کل جمعیت	۱۹۶۹	۱۰۰
نسبت افراد بیش از ۶۰ سال به افراد کمتر از ۲۰ سال		۰/۵۹
نسبت افراد ۶۰ ساله به بالا بر کل جمعیت		۰/۱۶

با توجه به ارقام جدول فوق و شاخصهای اشاره شده می توان گفت جمعیت روستای قره تپه جوانی خود را از دست داده و رو به پیری است.

مرگ و میر و موالید :

تولد یکی از وقایع مهم جمعیتی است و از اولین عوامل تغییر یک جمعیت محسوب می شود. تعریف دقیق ولادت عبارت است از تولدهایی که در یک منطقه جغرافیایی در یک سال اتفاق می افتد و یا کودکانی که در طی یکسال به دنیا می آیند و نسل همان سال را تشکیل می دهند. بر اساس آمار شبکه بهداشت شهرستان شبستر تعداد موالید در روستای قره تپه در سال ۱۳۸۷ برابر ۵ نوزاد پسر و ۱۷ نوزاد دختر می باشد. همچنین آمار ارائه شده نشان می دهد که در سال ۱۳۸۷ تعداد ۸ نفر در روستا وفات یافته است.

جدول ۱۷- تعداد موالید و مرگ و میر در روستا طی سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۷

سال		۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷
موالید	پسر	۹	۱۰	۲۱	۱۱	۱۲	۵
	دختر	۱۴	۱۷	۱۱	۱۱	۱۴	۱۷
	کل	۲۳	۲۷	۳۲	۲۲	۲۶	۲۲
مرگ و میر	مرد	۷	۷	۸	۷	۱۰	۳
	زن	۷	۶	۵	۷	۶	۵
	کل	۱۴	۱۳	۱۳	۱۴	۱۶	۸

مأخذ: شبکه بهداشت شهرستان شبستر

مهاجرت:

حرکات مکانی و مهاجرت که عبارت است از جا به جا شدن دسته جمعی و یا انفرادی انسانها بدون قصد بازگشت، تأثیرات زیادی بر تحولات جمعیتی یک منطقه دارد. مهاجرت ممکن است علل مذهبی، سیاسی و یا اقتصادی داشته باشد. ولی در زمان معاصر، آرزوی رفاه بیشتر است که انسانها را وادار به ترک زمین اجدادی می کند. از نقطه نظر مهاجرت روستای قره تپه یک روستای مهاجرفرست محسوب می شود و به عبارت دیگر موازنه منفی مهاجرت در روستا وجود دارد، یعنی در سالهای اخیر تعداد مهاجران به این روستا از تعداد مهاجرین از روستا، کمتر است. طی سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۸ تعداد ۲۱۹ نفر به این روستا مهاجرت نموده و در همین مدت تعداد ۷۰۲ نفر از این روستا مهاجرت نموده اند. تعداد مهاجران به روستا و تعداد مهاجرانی که طی سالهای اخیر روستا را ترک گفته اند در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۱۸- تعداد مهاجرپذیری و مهاجر فرستی در روستا طی سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۸

سال		۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸
مهاجرپذیری	مرد	۱۱	۹	۷	۱۱	۱۷	۱۰	۲۲
	زن	۱۲	۲۴	۱۶	۱۹	۲۳	۱۳	۲۵
	کل	۲۳	۳۳	۲۳	۳۰	۴۰	۲۳	۴۷
مهاجر فرستی	مرد	۶۴	۳۴	۵۳	۴۴	۳۷	۳۵	۷۲
	زن	۵۱	۴۴	۶۱	۶۳	۴۴	۳۵	۶۵
	کل	۱۱۵	۷۸	۱۱۴	۱۰۷	۸۱	۷۰	۱۳۷

مأخذ: شبکه بهداشت شهرستان شبستر

جمعیت فعال و شاغل و بیکار:

ادامه حیات هر سکونتگاهی در وهله نخست به میزان فعالیت و اشتغال آن ارتباط دارد و اگر فعالیت در روستای مورد مطالعه گسترش یابد در آن صورت روستا پویاتر و زنده تر خواهد بود و در غیر این صورت با تنگنایهای مختلفی از جمله محدودیت های اقتصادی روبرو خواهد شد. چرا که تأمین معاش و ادامه حیات

یک جامعه انسانی ارتباط مستقیمی با میزان فعالیت دارد. طبق یک تعریف بین المللی جمعیت فعال شامل افرادی است که نیروی انسانی آماده ای را تشکیل می دهند و تولید ثروت یا عرضه خدمات می نمایند. سن فعالیت معمولاً از ۱۵ سالگی شروع می شود و در حدود ۶۴ سالگی خاتمه می پذیرد. تعداد جمعیت فعال روستا در سال ۱۳۸۸ برابر ۱۴۰۲ نفر می باشد. میزان عمومی فعالیت که به صورت زیر تعریف می شود برابر ۷۱/۲۰ درصد می باشد.

$$۱۰۰ \times \text{جمعیت کل} / \text{جمعیت فعال} = \text{میزان عمومی فعالیت}$$

میزان فعالیت یکی از نسبت‌های مهم جمعیتی و اقتصادی است که از یک طرف میزان نیروی کار جامعه را معین می کند و از طرف دیگر امکان مقایسه را در زمان و مکان پدید می آورد. در مباحث اقتصادی جمعیت فعال به دو زیر مجموعه تقسیم می شود:

۱- جمعیت فعال اقتصادی

۲- جمعیت غیرفعال اقتصادی

بر پایه تعریف سرشماری سال ۱۳۵۵، جمعیت فعال اقتصادی به صورت مجموع جمعیت شاغل و بیکاران در جستجوی کار تعریف می شود و زنان خانه دار، نوجوانان دانش آموز، دانشجویان، از کار افتادگان، سربازان و بیمارانی که توانایی کارکردن را ندارند در گروه جمعیت غیر فعال اقتصادی طبقه بندی می شوند. کار مورد نظر در این تعریف عبارت از فعالیت فکری یا بدنی مجاز و قانونی برای کسب درآمد یا ایجاد درآمد است. بر اساس آمار موجود در روستای قره تپه تعداد ۵۶۳ نفر شاغل و ۱۱ نفر بیکار وجود دارد. بنابراین جمعیت فعال اقتصادی روستا برابر ۵۷۴ نفر می باشد. میزان دیگری که برای ارزیابی و سنجش جمعیت فعال اقتصادی به کار برده می شود، میزان فعالیت اقتصادی است که بدین ترتیب به دست می آید:

$$۱۰۰ \times \text{جمعیت ۱۰ سال به بالا} / \text{جمعیت فعال اقتصادی} = \text{میزان فعالیت اقتصادی}$$

با توجه به اینکه جمعیت ده سال به بالای روستا برابر ۱۷۳۵ نفر می باشد، میزان فعالیت اقتصادی در روستای قره تپه برابر ۳۳/۰۸ درصد محاسبه می شود.
نرخ اشتغال و نرخ بیکاری از رابطه های زیر به دست می آید:

$100 \times \text{جمعیت فعال اقتصادی} / \text{جمعیت شاغل} = \text{نرخ اشتغال}$

$100 \times \text{جمعیت فعال اقتصادی} / \text{جمعیت بیکار} = \text{نرخ بیکاری}$

براساس آمارهای موجود از کل جمعیت روستای قره تپه در سال ۱۳۸۸ تعداد ۵۷۴ نفر جزء جمعیت فعال اقتصادی بوده که از این تعداد ۵۶۳ نفر شاغل و ۱۱ نفر نیز بیکار بوده اند در نتیجه براساس روابط فوق، نرخ اشتغال برابر ۹۸/۰۸ درصد و نرخ بیکاری برابر ۱/۹۲ درصد محاسبه شده است.

بار تکفل :

بنا به تعریف اگر کل جمعیت را به تعداد شاغلین تقسیم نمائیم عدد حاصل بار تکفل و یا بار معیشت جامعه را تشکیل می دهد. به عبارت دیگر بار تکفل یا میزان سرباری یا میزان وابستگی، نشان می دهد که یک نفر شاغل به طور متوسط بار معاش چند نفر را بدوش می کشد. برای محاسبه بار تکفل خالص از رابطه زیر استفاده می شود :

$\text{تعداد شاغلین} / \text{کل جمعیت} = \text{بار تکفل یا بار معیشت}$

با در نظر گرفتن جمعیت ۷۴۳ نفری شاغلین روستا بار تکفل خالص برابر ۳/۵ نفر محاسبه می شود که این رقم به این معنی است که هر نفر شاغل مسئول معاش ۲/۵ نفر می باشد.

جدول ۱۹- ویژگیهای اقتصادی جمعیت روستای قره تپه

پارامتر	تعداد	درصد
جمعیت	۱۹۶۹	۱۰۰
جمعیت ۱۰ سال به بالا	۱۷۳۵	۸۸/۱۲
جمعیت فعال	۱۴۰۲	۷۱/۲۰
جمعیت شاغل	۵۶۳	۲۸/۵۹
جمعیت بیکار	۱۱	۰/۵۹
جمعیت فعال اقتصادی	۵۷۴	۲۹/۱۸
میزان عمومی فعالیت	۷۱/۲	
میزان فعالیت اقتصادی	۳۳/۰۸	
نرخ اشتغال	۹۸/۰۸	
نرخ بیکاری	۱/۹۲	

بار تکفل	۳/۵
----------	-----

مأخذ: شبکه بهداشت شهرستان شبستر

- میزان سواد:

یکی از شاخصه های مهم در خصوص میزان توسعه یافتگی و یا عقب ماندگی یک جامعه سطح آموزش آن جامعه می باشد به عبارتی بهتر میزان سواد تأثیر مستقیمی در خصوص توسعه یافتگی یک جامعه دارد و هر چقدر یک جامعه از سطح سواد بالاتری برخوردار باشد می توان گفت که آن جامعه از سطح توسعه بالاتری برخوردار می باشد در غیر این صورت شاهد عقب ماندگی جامعه مورد مطالعه خواهیم بود.

بر اساس یک تعریف معین، جمعیت گروه سنی ۶ تا ۱۸ سال به عنوان جمعیت لازم التعليم خوانده می شود. منتهی با عنایت به عدم وجود اطلاعات دقیق جمعیت گروههای سنی در آمار ارائه شده از سوی شبکه بهداشت شهرستان، جمعیت گروه سنی ۵ تا ۱۹ سال که برابر ۴۰۶ نفر می باشد به عنوان جمعیت لازم التعليم فرض شده است.

برای مطالعه وضعیت سواد در روستای قره تپه از آمار سرشماری رسمی نفوس و مسکن در سال ۱۳۸۵ استفاده شده است. بر اساس این آمار جمعیت بالای ۶ سال روستا برابر ۱۶۳۲ نفر می باشد که از این تعداد ۱۲۸۲ نفر باسواد می باشد. میزان باسوادی که از رابطه زیر به دست می آید برابر ۷۸/۵۵ درصد می باشد.

$$۱۰۰ \times \text{جمعیت بالای ۶ سال} / \text{جمعیت باسواد} = \text{میزان باسوادی}$$

جدول ۲۰- وضعیت سواد در روستای قره تپه

پارامتر	تعداد	درصد
جمعیت	۱۷۶۸	۱۰۰
جمعیت ۶ سال به بالا	۱۶۳۲	۹۲/۳۱
جمعیت باسواد	۱۲۸۲	۷۲/۵۱
جمعیت بیسواد	۳۵۰	۱۹/۸۰
جمعیت محصلین	۳۸۱	۲۱/۵۵
جمعیت لازم التعليم	۴۰۶	۲۰/۶۲
میزان باسوادی	۷۸/۵۵	

مأخذ: آمار سرشماری رسمی نفوس و مسکن ۱۳۸۵ و شبکه بهداشت شهرستان

۲-۲-۳- بررسی ویژگی ها و تفاوت های اجتماعی موجود بین ساکنین روستا و تأثیر آن در

شکل گیری محلات و استقرار خدمات و امکانات موجود

معمولاً تقسیمات محلی در مراکز جمعیتی و نقاط روستایی در اثر عوامل مختلف فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی که باهم در ارتباط می باشند بوجود می آیند و در راستای کنش و واکنشی که این عوامل نسبت به همدیگر از خود بر جا می گذارند بصورت نمادهای عینی در کالبد فیزیکی محله ها متجلی می گردند. در روستاهایی که از تنوع بومی قبیله ای برخوردار می باشند عموماً محلات متعددی به تناسب ویژگی های اجتماعی و فرهنگی آنها شکل می گیرد که در کالبد روستا بسیار تأثیرگذار می باشد. بررسی های محلی نشان می دهد روستای قره تپه از دو محله بنام محله بالا و محله پائین تشکیل شده است. در واقع محله بالا شامل قره تپه علیا و محله پائین شامل قره تپه سفلی می باشد. با توجه به اینکه در طی سالهای گذشته جمعیت روستای قره تپه سفلی بیشتر از قره تپه علیا بوده است، اغلب خدمات و امکانات مانند خانه بهداشت، مدارس، پست بانک، حمام عمومی و ... در روستای قره تپه سفلی متمرکز شده است. با وجود این در حال حاضر این دو روستا با هم الحاق یافته و تنها دو محله بالا و پایین در روستا مرسوم گشته است و در این روستا اختلاف قابل توجهی از لحاظ سبک زندگی، تفاوت های قومی و اجتماعی وجود ندارد. همه اهالی روستا از نظر قومی، فرهنگی و مذهبی یکدست و یکپارچه بوده و به زبان ترکی آذری صحبت نموده و پیرو مذهب شیعه اثنی عشری می باشند.

۲-۲-۴- بررسی زمینه ها و نحوه مشارکت اجرایی، فنی و اقتصادی روستائیان در

اجرای طرح های عمرانی گذشته در سطح روستا و تعیین نقاط قوت و ضعف مشارکت روستائیان.

مشارکت مردم در روند توسعه نزد صاحب نظران از چنان اعتباری برخوردار است که توسعه را معادل مشارکت دانسته و یا مشارکت را وسیله و هدف توسعه ذکر کرده اند. مفهوم واژه مشارکت ظاهراً روشن است، ولی عملاً تعبيرات متفاوتی از آن کرده اند. زمانی مشارکت را از ابعاد سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و ... مورد بررسی قرار داده و گاهی نیز مشارکت در اجرا را مدنظر داشته و از مشارکت در تصمیم گیری،

ارزشیابی، نظارت و پیگیری حرفی به میان نمی آورند. اگر مشارکت سیاسی، یعنی شرکت مردم در تعیین سر نوشت خود امری است که از چندی پیش مطرح بوده است، مشارکت اقتصادی، مشارکت در مدیریت و مشارکت در مالکیت امری است که از فردای جنگ جهانی مطرح شده است. کورت لوین در پژوهشهای خود به این نتیجه رسید که هرگاه مردم در کارگردانی امور مشارکت داده شوند اندازه مقاومت و ایستادگی آنها در برابر دگرگونی و نوسازی و نوآفرینی کاهش می پذیرد و راه سازگاری را پیش می گیرند. برخی مطالعات نشان داده است که در فضای سازمانی که مشارکت روان است، تعارضها، ستیزه ها و همچشمی های سهمگین کاهش می یابد و درجه بردباری و شکیبایی مردمان نسبت به یکدیگر افزایش می پذیرد. از دیگر مزایای مشارکت در مدیریت امور فراگرد نیرومند سازی است که در ارتباط با این مفهوم سه ارزش اساسی مطرح می شود:

۱- سهمیم کردن مردم در قدرت اجرا

۲- شرکت دادن مردم در نظارت بر سرنوشت خویش

۳- بازگشودن فرصتهای پیشرفت به روی مردم

از آنجائیکه مشارکت مردمی در برنامه ریزی های روستایی جایگاه ویژه ای دارد و توسعه روستایی بدون مشارکت آنان امکان پذیر نیست، لذا شناخت نقاط ضعف و قوت مشارکت در روستا امری بسیار مهم است، چرا که با به حداقل رساندن نقاط ضعف و پر رنگتر نمودن نقاط قوت می توان از مشارکت مردم استفاده نمود. اگر به مرحله ای برسیم که مردم با شناخت کافی در برنامه ریزی ها شرکت کنند و به آنها میدان عمل داده شود نه تنها کمک موثری برای دولت و مسئولین خواهند بود بلکه خودشان کننده کار می شوند. با بررسیهای میدانی مشاور و طی مصاحبه با دهیار و اعضای شورای اسلامی روستا مشخص گردید که مشارکت عمومی روستائیان در پروژه های عمرانی- خدماتی از سطح بالایی برخوردار است بنحوی که در اغلب طرحها و پروژه های عمرانی- خدماتی روستا، مشارکت مالی و نیروی انسانی اهالی سهم مهم و تعیین کننده ای داشته است. مواردی که ذیلاً اشاره خواهد شد از اهم چنین مشارکتهایی محسوب می گردد :

- نوسازی و تجهیز مساجد روستا

- آسفالت معابر

- احداث جوی آب در معابر جهت هدایت آبهای سطحی

- اهدای زمین برای احداث خانه عالم

مشارکت اهالی در بخش مذهبی بیشتر جلوه گر است و دلیل آن را می توان تمایلات مذهبی و فرهنگی اهالی روستای قره تپه دانست. وجود ۶ باب مسجد و دو حسینیه در روستا و اهدای زمین و احداث ساختمان برای روحانی روستا نشان دهنده تمایلات مذهبی در این روستا می باشد. مشارکت اهالی در این بخش به گونه ای است که حتی افرادی که دارای سطح درآمد پائین بوده و با فقر مالی روبرو هستند با رغبت کامل برای تجهیز مساجد اقدام به کمک مالی می نمایند.

تبیین نقاط قوت و ضعف مشارکت روستائیان :

نقاط قوت:

- مشارکت مالی و نیروی انسانی روستائیان در طرحهای عمرانی گذشته و به ویژه در بخش مذهبی

- عدم وجود اختلافات قومی و قبیله ای و مشکلات تفرقه انگیز

نقاط ضعف:

- عدم شناخت کافی روستائیان از اهداف پروژه های عمرانی که باعث می شود اهالی روستا استقبال و پیروی قابل قبولی از تصمیمات و طرحهای دهیاری و شورای اسلامی نداشته باشند.

- پائین بودن سطح درآمد روستائیان

۲-۲-۳- بررسی های اقتصادی

۲-۲-۳-۱- بررسی وضعیت اقتصادی روستا به تفکیک بخش های اقتصادی، شناخت منابع

درآمد روستائیان و نیز تعیین حجم و نوع مبادلات اقتصادی با دیگر مراکز با استفاده از اطلاعات رسمی

و محلی

وضعیت اقتصادی روستا در سه بخش عمده کشاورزی، صنعت و خدمات مورد بررسی قرار می گیرد. با توجه به سطوح مختلف رشد و توسعه اقتصادی در روستاهای مختلف، درصد شاغلین بخشهای کشاورزی و غیر کشاورزی (صنعت و خدمات) متفاوت است و نشان دهنده وضع کنونی اشتغال در این روستاها می باشد. با شناسایی سهم هر یک از این بخشها در ساختار جمعیت شاغل روستا می توان به وضع اقتصادی آن پی برد و همچنین می توان برنامه لازم را برای آینده اقتصادی آن منطقه مطرح نمود. بر اساس آمار شبکه بهداشت

شهرستان شبستر و بررسی های میدانی در سال ۱۳۸۸ تعداد شاغلین روستای قره تپه ۵۶۳ نفر بوده است که معادل ۴۹ درصد در بخش کشاورزی، ۱۴/۲ درصد در بخش صنعت و ۳۶/۸ درصد در بخش خدمات شاغل بوده اند. هر یک از این بخشهای عمده اقتصادی در زیر توضیح داده می شود.

۱- بخش کشاورزی :

کشاورزی همواره منبع اصلی معیشت در روستاهای ما می باشد. می توان گفت کشاورزی نه تنها یک فعالیت اقتصادی بلکه یک نوع شیوه زندگی است. تأثیر این فعالیت در شکل گیری ابعاد مختلف زندگی روستاییان بسیار عمیق است. به طوری که بعد خانوار، گستردگی یا کوچکی نهاد خانواده، وسیله رفع نیازهای اساسی خانوار و زیست او، زمینه ایجاد اشتغال برای اعضای خانواده، حتی در زمینه فرهنگی، آداب و رسوم و ارزشها و اعتقادات و باورهای روستائیان متأثر از این فعالیت است. در روستای قره تپه نیز بخش کشاورزی که با ۴۹ درصد عمده ترین بخش فعالیت های اقتصادی روستا را تشکیل می دهد.

بخش کشاورزی مشتمل بر زراعت، باغداری و دامداری است که در ادامه هر یک به اختصار توضیح داده می شود :

الف- زراعت :

زراعت در این روستا به دلیل وجود منابع آب تقریباً غنی از اهمیت بسزائی برخوردار بوده و ۳۱۶ نفر مشغول زراعت در روستا می باشند. مساحت اراضی زراعی روستا ۳۵۰ هکتار می باشد که ۵۰ هکتار آن به صورت دیم و ۳۰۰ هکتار نیز به صورت آبی کشت می شود. محصولات عمده زراعی این روستا را می توان به ترتیب گندم، جو، یونجه و پیاز نام برد. گندم با ۲۸۰ هکتار سطح زیر کشت به عنوان کشت عمده روستا به شمار می رود. زراعت در این روستا عمدتاً به صورت سنتی انجام می پذیرد و روستائیان به دلیل عدم آگاهی مناسب و توان مالی پائین رغبتی به کشت و برداشت مکانیزه نشان نمی دهند. کمبود کود شیمیایی نسبت به مساحت اراضی روستا یکی از مشکلات زارعین این روستا می باشد.

ب- باغداری :

با توجه به آمار و ارقام و بررسیهای محلی مشخص گردید شغلی اصلی هیچ یک از شاغلین روستا به طور مستقل باغداری نبوده و تعداد ۳۸۴ نفر این فعالیت را در کنار سایر فعالیتهای کشاورزی انجام می دهند.

مساحت باغات روستا برابر ۱۹۲ هکتار بوده و محصولات عمده باغی روستا را انگور با ۳۵ هکتار و زردآلو و گیلاس و آلبالو تشکیل می دهد. در کنار محصولات مذکور، بادام، گردو، سیب، گلابی و هلو نیز به عمل می آید.

جدول ۲۱- سطح زیر کشت و بازده انواع محصولات زراعی روستای قره تپه در سال زراعی ۸۸-۸۷

نام محصول	مساحت زیر کشت		بازده در هکتار (تن)		تعداد بهره بردار	قیمت فروش به ریال	
	آبی	دیم	آبی	دیم		دولتی	آزاد
گندم	۲۴۰	۴۰	۴/۵	۱	۱۰۰	۲۴۸۰	۲۸۰۰
جو	۲۰	۱۰	۳	۱	۵۰	۲۵۰۰	۲۷۰۰
یونجه	۳۸	۰	۲/۵	۰	۲۰۰	۱۵۰۰	۲۰۰۰
پياز	۲	۰	۴	۰	۱۰	۴۰۰۰	۵۰۰۰

مأخذ: مرکز ترویج و خدمات جهاد کشاورزی تسوج

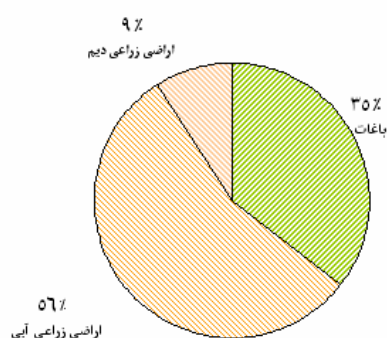
جدول ۲۲- سطح زیر کشت و تعداد بهره برداران هر یک از انواع محصولات باغی در روستای قره تپه

نام محصول	مساحت زمین (هکتار)	تعداد بهره بردار
انگور	۳۵	۵۰
زردآلو- گیلاس- آلبالو	۱۰۰	۳۰۰
سیب- گلابی- هلو	۳۳	۱۵۰
بادام- گردو	۲۰	۱۰۰
سایر	۴	۳۰

مأخذ: مرکز ترویج و خدمات جهاد کشاورزی تسوج

جدول ۲۳- مساحت اراضی زراعی و باغات روستای قره تپه به هکتار

زراعی آبی	زراعی دیم	زراعی	باغات
۳۰۰	۵۰	۳۵۰	۱۹۲

ج- دامداری :

دامداری یکی دیگر از فعالیتهای بخش کشاورزی است و به استناد آمار و ارقام مرکز ترویج و خدمات جهاد کشاورزی تسوج، تعداد ۲۸۹ نفر به فعالیتهای دامداری در کنار زراعت و باغداری می پردازند. تعداد دام روستا در سال ۱۳۸۸ برابر ۷۵۰ رأس گاو گوساله، ۶۶ رأس گاو میش و ۸۵۰ رأس گوسفند و بره است. وجود این تعداد دام در تولید محصولات لبنی و گوشتی نقش بسزائی دارد به طوری که روزانه ۵۰۰ کیلوگرم شیر، ۳۰ کیلوگرم پنیر و ماهانه ۲ تن گوشت و ۳۰ تخته پوست در روستا تولید و در شهر تسوج به فروش می رسد. علاوه بر این تعداد ۳ خانوار نیز به پرورش زنبور عسل مشغول می باشند و در مجموع تعداد ۳۰۰ کندوی مدرن و سنتی در روستا وجود دارد و سالیانه ۱/۵ تن عسل با موم در روستا تولید می شود. تعداد ۸ واحد گاوداری سنتی و یک واحد گاوداری صنعتی در روستا وجود دارد و در مجموع در این واحدها ۳۰ رأس گاو و گوساله گوشتی و ۱۰۰ رأس گاو شیر ده نگهداری می شود.

۲- بخش صنعت :

بخش صنعت با ۸۰ نفر شاغل که ۱۴/۲ درصد از کل شاغلین روستا را به خود اختصاص داده است، در آخرین رده فعالیتهای اقتصادی روستا قرار دارد. فعالین این بخش را ۴۲ نفر در گروه فعالیت های کارگاهی و صنعتی مانند جوشکاری، مکانیکی، نجاری و ... و ۳۸ نفر در گروه عمده ساختمان (بنا، کارگر ساختمان، بنا، کاشیکار و ...) تشکیل می دهد.

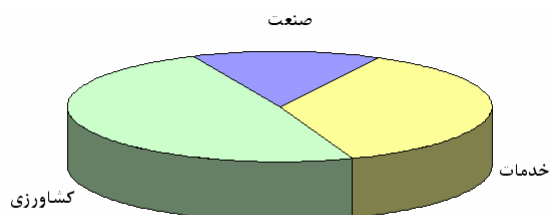
۳- بخش خدمات :

در سالهای اخیر اشتغال در بخش خدمات به موازات رشد و توسعه روستاها رشد قابل ملاحظه ای یافته است. سهم این بخش از کل اشتغال روستا ۳۶/۸ درصد می باشد که شامل ۲۰۷ نفر می شود. عمده ترین زیربخش خدمات را در روستای قره تپه کارمندانی تشکیل می دهند که عمدتاً در ادارات و دستگاههای دولتی در شهر تسوج فعالیت دارند. بررسی شاغلین در زیر گروههای این بخش نشان می دهد که تعداد ۱۸۰ نفر از شاغلین این بخش در گروه فعالیتهای عمومی، اجتماعی و ... قرار دارند. بعد از آن به ترتیب گروه عمده خرید و فروش و بازرگانی با ۲۰ نفر و سپس گروه عمده حمل و نقل با ۷ نفر قرار دارند.

جدول ۲۴- توزیع شاغلین در بخشهای عمده فعالیت اقتصادی روستا

بخش فعالیت	تعداد شاغلین	درصد	رشته فعالیت	تعداد بهره بردار
کشاورزی	۲۷۶	۴۹	زراعت و باغداری	۳۱۶
			دامداری	۲۸۹
			پرورش زنبور عسل	۳
صنعت	۸۰	۱۴/۲	واحدهای کارگاهی صنعتی	۴۲
			ساختمان	۳۸
خدمات	۲۰۷	۳۶/۸	خرید و فروش	۲۰
			حمل و نقل	۷
			خدمات عمومی و اجتماعی	۱۸۰
مجموع شاغلین			۵۶۳ نفر	

مأخذ: مرکز ترویج و خدمات کشاورزی تسوج و مطالعات میدانی

شکل ۱۴- سهم هر یک از بخشهای عمده فعالیتهای اقتصادی در روستا

کشاورزان محصولات باغی و زراعی خود را عمدتاً در شهر تسوج به فروش می رسانند و برای دریافت خدمات کشاورزی به مرکز ترویج و خدمات کشاورزی جهاد کشاورزی شهر تسوج مراجعه می نمایند. شهرهای سلماس و شبستر و تبریز نیز از دیگر مراکزی هستند که کشاورزان محصولات زراعی و باغی خود را در آنها به فروش می رسانند.

بازار هفتگی تسوج که روزهای یکشنبه برپا می شود یکی از مهمترین مراکزی است که روستائیان مایحتاج عمومی خود را از آن تهیه و محصولات دامی و زراعی و باغی خود را در آن به فروش می رسانند. روستائیان برای انجام امور بانکی خود نیز علاوه بر پست بانک روستا به شهر تسوج مراجعه می نمایند.

نقشه ۵- مبادلات اقتصادی روستا با مراکز جمعیتی

۲-۳-۲- بررسی و تعیین ارزش اقتصادی زمین و ساختمان در روستا و شناخت عوامل

تأثیر گذار بر آن به ویژه در سطح محلات مختلف بر اساس اطلاعات محلی.

بررسی قیمت و ارزش اراضی در روستاها همواره جزو ضرورت‌های اقتصاد روستایی محسوب می شود.

از عوامل تأثیر گذار در خصوص میزان ارزش اقتصادی زمین می توان به عوامل زیر اشاره نمود:

۱- دسترسی و ارتباطات : دسترسی آسان به معابر اصلی و جاده ارتباطی از عوامل مهمی می باشد که در افزایش و بالا بردن ارزش ساختمان و زمین تأثیر خاصی دارد. این امر سبب می گردد تا دریافت خدمات و امکانات و همچنین تأمین مایحتاج روزانه به سهولت انجام گیرد. بنابراین می توان گفت که اراضی که چنین ویژگی‌هایی دارند بایستی از ارزش بالایی برخوردار باشد به طوری که در روستای قره تپه اراضی و ساختمانهای واقع در حاشیه راه اصلی روستا از ارزش بالاتری برخوردار می باشند.

۲- عملکرد تجاری و اقتصادی : از ویژگی‌های مهم در این خصوص می توان به اراضی و واحدهای ساختمانی اشاره نمود که امکان ایجاد عملکرد تجاری و اقتصادی در آنها وجود دارد استقرار چنین عملکردهایی باعث ایجاد درآمد برای صاحبان اراضی می گردد و بنابراین می توان گفت که در روستای قره تپه اراضی و ساختمانهایی که در امتداد معبر اصلی روستا واقع شده اند از ارزش خاصی برخوردار می باشند.

۳- اراضی واقع در مسیر بلایای طبیعی : این اراضی شامل اراضی می گردد که در امتداد مسیر رودخانه یا رانش زمین و ... قرار دارند با بررسی های صورت گرفته مشخص گردید در داخل محدوده این روستا چنین عوارضی وجود ندارد.

۴- ارزش اراضی مرتبط با نوع کاربری مجاور : در این ارتباط می توان گفت که برخی از کاربری های مجاور سبب افزایش ارزش اراضی می گردند مانند نزدیکی به خدمات درمانی، آموزشی، ارتباطی و... در مقابل برخی از کاربریها نیز تأثیر منفی داشته و در کاهش ارزش اراضی بسیار موثر می باشند که از جمله می توان به کارگاههای صنعتی، گاوداری، مرغداری و گورستان اشاره نمود.

در روستای قره تپه هر مترمربع زمین بین ۳۰ تا ۸۰ هزار تومان در نوسان می باشد. یک ساختمان نوساز با مساحت ۱۵۰ مترمربع در محله بالا دارای ارزشی معادل ۵۰ تا ۶۰ میلیون تومان و همین ساختمان در محله پائین دارای ارزش کمتری و معادل ۴۵ میلیون تومان می باشد.

۲-۲-۴- بررسی های کالبدی

۲-۲-۴-۱- شناخت عوامل طبیعی یا مصنوع موثر در شکل گیری و استقرار روستا اعم از

منابع آب و خاک مناسب، توپوگرافی، پوشش گیاهی، جاده، معدن و...

روستاها به عنوان یکی از سکونتگاه های مهم تحت تأثیر عوامل و دلایل خاص شکل گرفته اند که این گونه عوامل در دو بعد انسانی و طبیعی قابل بحث و بررسی می باشند.

الف - عوامل طبیعی:

از آنجا که در اغلب موارد تداوم حیات در روستا ها وابستگی کاملی به زمین دارد لذا بایستی اذعان داشت که نقش عوامل طبیعی در شکل گیری و مکان گزینی روستا ها بسیار موثر می باشد و عمدتاً سکونتگاه های روستایی در ارتباط مستقیم با عوامل طبیعی می باشند که در زیر به بررسی آنها می پردازیم:

۱- خاک مناسب : در اکثر موارد معیشت روستاها در ارتباط با خاک و زمین می باشد و در صورت وجود اراضی مناسب و مساعد اقتصاد روستا شکوفا شده و در نهایت روستا به صورت یک موجود زنده و پویا به حیات خود ادامه می دهد در غیر این صورت روستا شکل نمی گیرد و در صورت شکل گیری به هر دلیلی چندان پویا و زنده نخواهد بود و همواره در معرض تهدید و خطر قرار خواهد گرفت.

۲- آب : با بررسی اغلب روستاهای کشور می توان نتیجه گرفت که عمده آنها در ارتباط با یک منبع آب شامل رودخانه، چشمه، قنات و... قرار دارند و در مناطقی استقرار یافته اند که امکان دسترسی به منابع آب وجود دارد. وجود منابع غنی آب موجود در روستا و دسترسی آسان به آن می تواند یکی از دلایل مهم در تشکیل روستا در این نقطه باشد.

۳- توپوگرافی : اهمیت پستی و بلندی و ارتفاعات در شکل گیری و مکان گزینی روستا نمی تواند بی تأثیر باشد چرا که به هنگام تعیین مکان مناسب برای استقرار یک روستا توجه کاملی به توپوگرافی منطقه می شود. هسته اولیه روستای قره تپه در یک بستر هموار در حاشیه دریاچه ارومیه استقرار یافته و در گذر تاریخ رشد و توسعه یافته است.

۴- پوشش گیاهی: پوشش گیاهی منطقه می تواند در مکان گزینی و استقرار روستاها موثر واقع شود. چنانچه وجود صورت مراتع مناسب و کافی سبب گشته روستا در این نقطه استقرار یافته و دارای پتانسیل بالایی جهت توسعه دامداری در روستا گردد.

ب- عوامل انسانی:

عوامل انسانی در قالب مسایلی همچون امنیت، جاده، اماکن مذهبی و تاریخی مراکز اقتصادی و ... قابل دسته بندی می باشند که در زیر به بررسی آنها پرداخته می شود.

۱- امنیت : در گذشته به دلیل هجوم اقوام متخاصم سکونتگاه های انسانی از امنیت و آسایش لازم برخوردار نبوده اند و همواره مورد تهدید افراد و گروههای چپاولگر قرار می گرفته اند به همین دلیل و به منظور مقابله با چنین شرایط و عواملی تدابیر خاصی جهت دفاع از سکونتگاه های انسانی صورت پذیرفته که از جمله آن می توان به احداث دیوار، برج و بارو دور تا دور آن سکونتگاه اشاره نمود. در برخی مواقع نیز سکونتگاهها شکل قلعه ای می یافته اند به طوری که روستاها یا شهرها بر روی تپه ای مکان گزینی می شده اند تا هر گونه دفاع در برابر افراد متخاصم به راحتی صورت پذیرد. به نظر نمی رسد استقرار روستا در این نقطه در ارتباط با این عامل باشد.

۲- راههای ارتباطی: چگونگی ارتباط با سایر کانونهای طبیعی و مراکز بزرگتر از اهم موضوعات و مسایل هر سکونتگاه انسانی است به طوری که در اغلب موارد وجود راههای ارتباطی سهل الوصول سبب شکل گیری بسیاری از تجمعات انسانی گشته است. بنا به اظهار نظر دهیار و اعضای شورای اسلامی اهالی روستا، تپه باستانی واقع در جنوب شرق روستا ظاهراً در حاشیه جاده ابریشم استقرار یافته بوده که به مرور زمان از اهمیت این جاده کاسته شده و به تاریخ پیوسته است.

۳- عوامل مذهبی و عقیدتی : برخی از کانونهای جمعیتی تحت تأثیر دلایل اعتقادی شکل گرفته است وجود یک امامزاده، زیارتگاه یا یک درخت مقدس و... در ایجاد تجمع انسانی و در نهایت شکل یابی یک سکونتگاه انسانی بی تأثیر نبوده اند و چه بسا بسیاری از شهرها و روستاهای کشور تحت تأثیر همین عامل به وجود آمده اند، لیکن بررسی این موضوع در خصوص شکل گیری روستای قره تپه چندان مورد قبول نمی باشد و اهمیت این عامل انسانی در مکان گزینی این روستا مورد توجه نمی باشد.

۴- عوامل اقتصادی : عوامل اقتصادی از دیگر دلایل مهم در مکان گزینی و شکل گیری هر سکونتگاه انسانی می تواند مورد بحث و بررسی قرار گیرد این عوامل در قالب مسایلی همچون قدرت تولیدی یک ناحیه، وجود معادن کارخانه های مهم، مرکز مهم تجاری، دوری و نزدیکی به مناطق مهم اقتصادی و... مورد بحث و بررسی می باشند. از جمله تأثیرات مهم عوامل یاد شده در ایجاد هر سکونتگاه انسانی مربوط به

خود کفایی اقتصادی و مازاد تولید آن سکونتگاه می باشد که در غیر این صورت سکونتگاه یا شکل نمی گیرد و یا اینکه قادر به ادامه حیات نخواهد بود.

با توجه موارد فوق می توان گفت که روستای قره تپه تحت تأثیر عوامل زیر شکل یافته است :

۱. وجود منابع آب غنی

۲. وجود مراتع مناسب و کافی در این منطقه

۳. عبور راه تاریخی موسوم به جاده ابریشم از این نقطه

۲-۲-۴-۲- شناخت مراحل گسترش کالبدی روستا جهت گسترش فعلی آن

طبق مطالعات و بررسیهای مشاور و مصاحبه با دهیاری و اعضای شورای اسلامی روستا مشخص گردید هسته اولیه روستای قره تپه در سه نقطه مجزا تشکیل یافته است. دو نقطه در محله بالا و یک نقطه در جنوب محله پائین هسته اولیه روستا به شمار می روند. بافت به هم فشرده و واحدهای مسکونی با مصالحی مانند خشت و گل از ویژگیهای هسته اولیه روستا می باشد. دلیل اینکه هسته اولیه روستا در سه نقطه تشکیل یافته است این می باشد که هر طایفه یک محل را برای سکونت انتخاب کرده است. با افزایش جمعیت نیاز به توسعه روستا احساس شده و روستا در اطراف راه اصلی روستا به سمت شمال توسعه یافته است. در مرحله دوم توسعه که از ۲۵ سال پیش شروع شده است روستا به صورت شعبهای در اطراف دو هسته محله بالا و همچنین به سمت شمال در محله پائین گسترش یافته است. در سالهای اخیر نیز توسعه روستا به گونه ای بوده است که دو محله بالا و پائین به هم الحاق یابند و فضای خالی که بین دو محله وجود دارد پر گردد.

مراحل گسترش کالبدی روستا در نقشه ای تحت این عنوان ارائه شده است.

۲-۲-۳- بررسی و شناخت کیفیت ابنیه روستا شامل تعیین ساختمانهای غیر قابل سکونت (مخروبه)، مرمتی و نوساز، تعیین نوع مصالح به کار رفته در ساختمانهای موجود در روستا (بادوام، نیمه بادوام و کم دوام)

در این قسمت اطلاعات مربوط به وضعیت کیفی ابنیه برپایه پنج شاخص در حال ساخت-نوساز-مرمتی-تخریبی و مخروبه جمع آوری می شود. به این منظور مشاور با مطالعه میدانی در داخل روستا وضعیت تک تک بناهای مسکونی و غیر مسکونی روستا را برآورد نموده و این اطلاعات را بر روی نقشه کیفیت ابنیه منتقل نموده است. این نقشه وضعیت روستا را به لحاظ اهمیت آن در میراث فرهنگی منطقه مشخص می نماید. به عبارتی اگر کیفیت بیشتر ابنیه روستا را نوساز باشد، نشانگر آن است که روستا از بافتی جدید برخوردار است. بر عکس اگر کیفیت بیشتر ابنیه مرمتی یا در حال تخریب باشد، نشانگر آن است که بافتی قدیمی و بالارزش بر روستا حاکم می باشد.

کیفیت ابنیه روستا ارتباط مستقیمی با عواملی همچون نوع مصالح بکار رفته، معماری بومی، نوع اقتصاد روستا، ویژگیهای فرهنگی و اجتماعی روستا و شرایط جغرافیایی محل دارد و به همین دلیل تفاوتی کلی از نظر کیفیت ابنیه در روستاها را شاهد هستیم.

طبق آمار و اطلاعات اخذ شده از نقشه کیفیت ابنیه، مجموع مساحت ابنیه روستا برابر ۱۵۰۴۶۱ مترمربع می باشد که از این مقدار، ۱۹/۷۲ درصد در حال ساخت، ۱۲/۷۷ درصد نوساز، ۳۸/۲۱ درصد مرمتی، ۲۶/۸۸ درصد تخریبی و ۲/۴۲ درصد نیز مخروبه می باشد. بر این اساس ساختمانهای مرمتی بیشترین درصد از کل ساختمان های موجود در روستا را به خود اختصاص داده است. به لحاظ کیفی، واحدهای ساختمانی موجود روستا در پنج گروه طبقه بندی شده اند که توضیح هر یک از آنها به شرح زیر است:

۱- بناهای در حال ساخت: بناهایی هستند که در زمان تهیه طرح در مرحله ساخت هستند و عملیات ساخت آنها به اتمام نرسیده است. مساحت واحدهای در حال ساخت روستا برابر ۲۹۶۷۱ مترمربع می باشد که در نقاط مختلف روستا در حال احداث می باشند. ابنیه در حال ساخت در مجموع ۱۹/۷۲ درصد از کل ابنیه روستا را به خود اختصاص داده اند.

۲- بناهای نوساز: بناهایی که به لحاظ قدمت دارای عمر کمتر از ۵ سال می باشند جزو بناهای نوساز طبقه بندی می شوند. از مجموع مساحت بناهای روستا، ۱۹۲۱۱ مترمربع به لحاظ کیفیت نوساز می باشند که معادل ۱۲/۷۷ درصد از کل بناهای روستا می باشند.

۳- بناهای مرمتی یا قابل نگهداری: بناهایی می باشند که از تاریخ ساخت آنها ۵ تا ۲۵ سال گذشته است و نیاز به مرمت و تعمیرات دارند. این نوع بناها در وضع موجود دارای مساحتی برابر ۵۷۴۹۵ مترمربع می باشند و حدود ۳۸/۲۱ درصد از مجموع مساحت بناهای روستا را شامل می شوند.

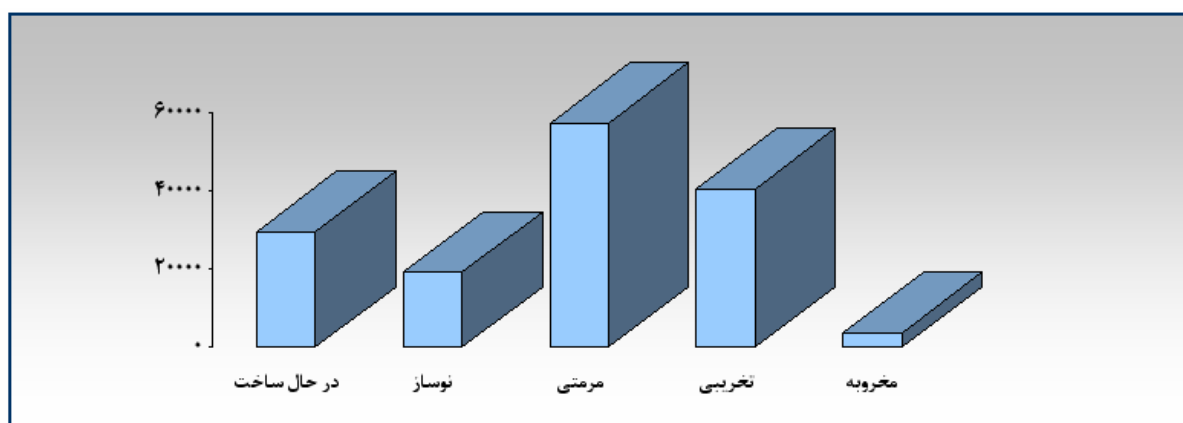
۴- بناهای تخریبی: این نوع بناها در شرایطی هستند که قابلیت مرمت و نگهداری نداشته و لازم است به طور کلی تخریب شده و از نوع ساخته شوند. بناهای تخریبی به صورت پراکنده در روستا قرار دارند با ۴۰۴۳۷ مترمربع مساحت، حدود ۲۶/۸۸ درصد از مجموع مساحت بناهای روستا را شامل می گردند.

۵- واحدهای مخروبه: این نوع بناها در حال حاضر غیر قابل سکونت بوده و نیاز به نوسازی دارند. در وضع موجود تعداد ۳۰ واحد مسکونی مخروبه در سطح روستا وجود دارد که با مساحتی در حدود ۳۶۴۷۱ مترمربع در حدود ۲/۴۲ درصد از مساحت ابنیه روستا را به خود اختصاص داده اند.

جدول ۲۵- کیفیت ابنیه روستا بر حسب مساحت ابنیه

کیفیت ابنیه	در حال ساخت	نوساز	مرمتی	تخریبی	مخروبه	مجموع
مساحت	۲۹۶۷۱	۱۹۲۱۱	۵۷۴۹۵	۴۰۴۳۷	۳۶۴۷۱	۱۵۰۴۶۱
درصد	۱۹/۷۲	۱۲/۷۷	۳۸/۲۱	۲۶/۸۸	۲/۴۲	۱۰۰

شکل ۱۵- کیفیت ابنیه روستای قره تپه بر حسب مساحت ابنیه

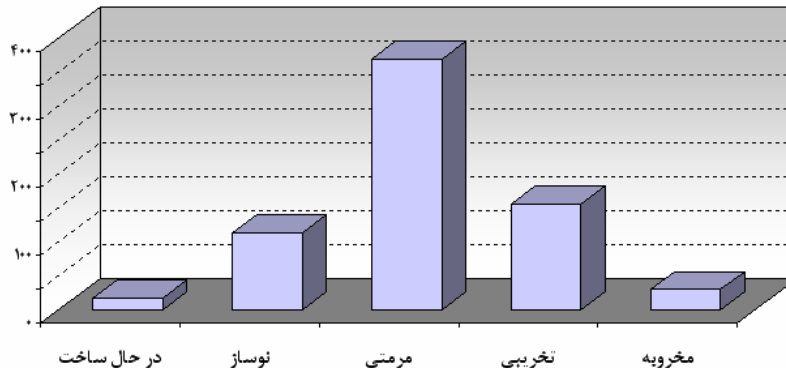

طبق آمار و اطلاعات اخذه از نقشه های پایه و بررسیهای محلی، تعداد واحدهای مسکونی روستا برابر ۶۸۶ واحد مسکونی می باشد که از این تعداد، ۱۷ واحد در حال ساخت، ۱۱۴ واحد نوساز، ۳۶۹ واحد مرمتی، ۱۵۶ واحد تخریبی و ۳۰ واحد مخروبه می باشد. واحدهای مسکونی مرمتی بیشترین درصد از تعداد کل واحدهای مسکونی روستا را به خود اختصاص داده است به طوری که حدود ۵۳/۷۹ درصد واحدهای مسکونی به صورت مرمتی می باشند که در وضع موجود قابل نگهداری بوده و نیاز به مرمت و مقاوم سازی دارند.

جدول ۲۶- کیفیت ابنیه واحدهای مسکونی روستا

کیفیت ابنیه	در حال ساخت	نوساز	مرمتی	تخریبی	مخروبه	مجموع
تعداد	۱۷	۱۱۴	۳۶۹	۱۵۶	۳۰	۶۸۶
درصد	۲/۴۸	۱۶/۶۲	۵۳/۷۹	۲۲/۷۴	۴/۳۷	۱۰۰

شکل ۱۶- کیفیت ابنیه واحدهای مسکونی روستای قره تپه

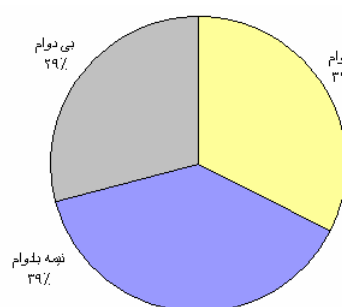

اطلاعات راجع به نوع مصالح روستا نیز بر پایه شاخصهای مصالح بادوام، نیمه بادوام و بی دوام جمع آوری شده است. تعیین نوع مصالح ابنیه روستا از لحاظ مشخص کردن میزان استقامت و پایداری روستا در برابر بلایای طبیعی و نیز به لحاظ ارزش تاریخی آن بسیار با اهمیت می باشد. لازم به اشاره است که هر گونه تخریب و تعریض بناها یا معابر سطح روستا بایستی بر اساس تبعیت از نقشه کیفیت ابنیه باشد. بناهای در حال احداث و همچنین بناهایی که در چند سال اخیر در روستا ایجاد شده اند عمدتاً از مصالح بادوام مانند آجر و آهن و یا بتن ساخته شده اند. در ساخت اغلب ابنیه روستا از مصالح نیمه بادوام مانند آجر و چوب

استفاده شده است که دارای مقاومت کمتری می باشند و این واحدها نیاز به مرمت دارند. در تعداد معدودی از ابنیه روستا نیز از مصالح بی دوام مانند خشت و کاهگل و یا چوب و سنگ استفاده شده است که در حال حاضر این ابنیه غیر قابل نگهداری بوده و نیاز به نوسازی دارند. نوع مصالح به کار رفته در ساخت واحدهای ساختمانی روستا بر حسب مساحت ابنیه در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۲۷- نوع مصالح ساختمانی ابنیه روستا

نوع مصالح	بادوام	نیمه بادوام	بی دوام	مجموع
مساحت	۴۸۸۸۲	۵۷۴۹۵	۴۴۰۸۴	۱۵۰۴۶۱
درصد	۳۲/۴۹	۳۸/۲۱	۲۹/۳۰	۱۰۰

شکل ۱۷- نوع مصالح ساختمانی ابنیه روستای قره تپه

شکل ۱۸- دو نمونه از ابنیه مخروبه روستا

۲-۴-۴- تعیین واحدهای مسکونی و ابعاد قطعات مسکونی بر اساس اطلاعات موجود

مسکن در زندگی از اهمیت خاصی برخوردار است. مسکن یک مکان فیزیکی است و به عنوان سرپناه نیاز اولیه و اساسی خانوار به حساب می آید. در دومین اجلاس اسکان بشر در سال ۱۹۹۶ که در شهر استانبول برگزار شد مسکن مناسب چنین تعریف شده است: سرپناه مناسب تنها به معنای وجود یک سقف بالای سر هر شخص نیست. سرپناه مناسب یعنی آسایش مناسب، فضای مناسب، دسترسی فیزیکی و امنیت مناسب، امنیت مالکیت، پایداری و دوام سازه ای، روشنایی، تهویه و سیستم گرمایی مناسب، زیرساختهای اولیه مناسب از قبیل آبرسانی، بهداشت و آموزش، دفع زباله، کیفیت مناسب زیست محیطی، عوامل بهداشتی مناسب، مکان مناسب و قابل دسترسی از نظر کار و تسهیلات اولیه است که همه این موارد باید با توجه به استطاعت مردم تأمین شود. در گذشته مسکن یک دارایی فردی و از نظر اقتصادی غیر تولیدی تلقی می شد ولی امروزه مسکن به عنوان نوعی سرمایه گذاری و افزایش درآمد است و دارای مفهوم اقتصادی است.

سکونت یکی از محورهای اصلی زندگی در روستاهاست و وسعن فضای مورد نیاز آن بر اساس حداقل فضای لازم برای تأمین نیازهای متعدد انسان است که در واحدهای مسکونی مطرح می شود. در جوامع روستایی، سکونت و فعالیت پیوستگی زیادی به یکدیگر دارند و یک واحد مسکونی در کنار برآوردن نیاز ساکنان به سکونت، نیازهای دیگری را نیز در زمینه فعالیتهایی مانند دامداری و کشاورزی برآورده می کند. انبار محصولات کشاورزی، انبار خوراک دام، آغل و طویله، محل انجام فعالیتهای اقتصادی مانند قالیبافی و ... همه در واحد مسکونی انجام می پذیرد.

تأثیر عوامل طبیعی و به ویژه ناهمواری زمین بر وسعت قطعات مسکونی را نباید نادیده گرفت. محدودیت ساخت واحدهای مسکونی وسیع در روستاهای دامنه‌ای و ناهموار و در مقابل امکان ساخت واحدهای مسکونی وسیع در اراضی هموار و دشتی نمونه ای از این تأثیر می باشد. قیمت زمین و ارزش اقتصادی آن در روستا از عوامل دیگری است که بر روی وسعت و الگوی مسکن روستایی تأثیرگذار می باشد. برای تعیین ابعاد قطعات مسکونی روستا، از روش گروه نما استفاده شده است. در این روش واحدهای مسکونی روستا از نظر مساحت به گروههایی تقسیم می شوند. مثلاً واحدهایی با مساحت کمتر از ۲۰۰ مترمربع، ۲۰۱ تا ۴۰۰ مترمربع و ...، سپس درصد واحدهای مسکونی هر گروه محاسبه می گردد.

هر گروه از واحدهای مسکونی که بالاترین درصد از کل مسکن روستا را به خود اختصاص دهد، گروه نما اطلاق می شود. پس از یافتن گروه نما، میانگین مساحت واحدهای مسکونی از رابطه زیر به دست

می آید:

$$S = S_o + \frac{(F_o - F_{-1}) i}{(F_o - F_{-1}) + (F_o - F_{+1})}$$

در این رابطه S مساحت قطعات مسکونی پیشنهادی، S_o کرانه پائین گروه نما، F_o فراوانی در گروه نما، F_{-1} فراوانی گروه پیش از نما، F_{+1} فراوانی گروه بعد از نما و i فاصله طبقات (گروهها) می باشد. مساحت واحدهای مسکونی روستای قره تپه در جدول زیر ارائه شده است.

جدول ۲۸- طبقه بندی واحدهای مسکونی روستا بر اساس مساحت

درصد	تعداد	مساحت بر حسب مترمربع
۲۱/۸۶	۱۵۰	کمتر از ۲۰۰
۳۸/۴۸	۲۶۴	۲۰۱ - ۴۰۰
۲۶/۲۴	۱۸۰	۴۰۱ - ۶۰۰
۷	۴۸	۶۰۱ - ۸۰۰
۳/۲۱	۲۲	۸۰۱ - ۱۰۰۰
۳/۲۱	۲۲	بیشتر از ۱۰۰۱
۱۰۰	۶۸۶	کل

بر اساس جدول فوق در روستای قره تپه تعداد ۶۸۶ واحد مسکونی وجود دارد و بیشترین واحدهای مسکونی دارای مساحت بین ۲۰۱ تا ۴۰۰ مترمربع می باشند. میانگین قطعات مسکونی روستا از رابطه زیر به دست می آید:

$$S = 200.5 + \frac{(38.48 - 21.86)200}{(38.48 - 21.86) + (38.48 - 26.24)} = 246 \text{ m}^2$$

شاخصهای سرانه زمین مسکونی که از تقسیم کردن مساحت زمینهای مسکونی روستا به مترمربع به جمعیت آن و تراکم خالص مسکونی که از تقسیم کردن جمعیت روستا به مساحت زمینهای مسکونی به هکتار به دست می آیند در تشخیص وضع نسبی روستاها و نیز برنامه ریزی برای آینده روستا از مهمترین شاخصها به شمار می رود.

جدول ۲۹- شاخصهای مسکونی در روستای قره تپه

جمعیت	۱۹۶۹ نفر
تعداد واحد مسکونی	۶۸۶ واحد مسکونی
مساحت میانگین واحدهای مسکونی	۲۴۶ مترمربع
مساحت زمینهای مسکونی	۲۶۷۷۸۷ مترمربع
سرانه مسکونی	۱۳۶ مترمربع
تراکم خالص مسکونی	۷۴ نفر در هکتار

۲-۲-۴-۵- شناخت بناها و بافت های با ارزش احتمالی موجود در روستا

منظور از بناها و بافت های با ارزش احتمالی موجود در روستا مربوط به اجزاء و عناصر تاریخی و فرهنگی می باشد که به عنوان یکی از سرمایه های معنوی هر سکونتگاهی می تواند مورد توجه قرار گیرد چرا که به وسیله عناصر و اجزاء فوق می توان به گذشته و هویت اصلی روستا دست یافت. شناخت بناهای تاریخی و فرهنگی و همچنین بافت های با ارزش روستا از اهمیت قابل توجهی برخوردار می باشد که در این زمینه استعلام و هماهنگی لازم با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری از اقدامات اساسی محسوب می شود. با بررسیهای محلی و استعلام از سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و جهانگردی استان طی نامه شماره ۶۱۹-۱۲۰ تاریخ ۱۳۸۹/۲/۱۵ مشخص گردید در داخل محدوده روستای قره تپه بنای با ارزش تاریخی و فرهنگی موجود نمی باشد لیکن مساجد روستا می توانند به عنوان یک بنای فرهنگی و عقیدتی مورد توجه قرار گیرد.

در اینجا لازم به ذکر است تپه تاریخی قره تپه در فاصله ۱/۵ کیلومتری شرق روستا به عنوان یکی از بناهای تاریخی و با ارزش روستا به شمار می رود که در نامه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و جهانگردی استان اشاره ای به آن نگردیده است.

شکل ۱۹- تپه باستانی قره تپه در ۱/۵ کیلومتری شرق روستا

۲-۴-۶- بررسی شبکه معابر روستا شامل سطح بندی معابر، تعیین طول و عرض آنها،

شیب معابر و تعیین نوع وسایل نقلیه و حجم تقریبی تردد آنها در معابر اصلی با استفاده از اطلاعات

محلی

شبکه معابر به عنوان شریان ارتباطی، یکی از مهمترین اجزای بافت سکونتگاههای روستائی است. این عنصر از بافت روستاها تحت تأثیر عوامل گوناگون محیطی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و نحوه ارتباط و کنش متقابل این عوامل همواره از روند تحولی برخوردار بوده است. شبکه معابر روستائی به جهت نحوه استقرار واحدهای مسکونی و مالکیت زمین غالباً از فرمی ارگانیک و نامنظم برخوردار هستند و تا حدود زیادی متناسب با نیازهای روستائیان شکل گرفته اند. ویژگی معابر روستای قره تپه به طور کلی عبارتند از :

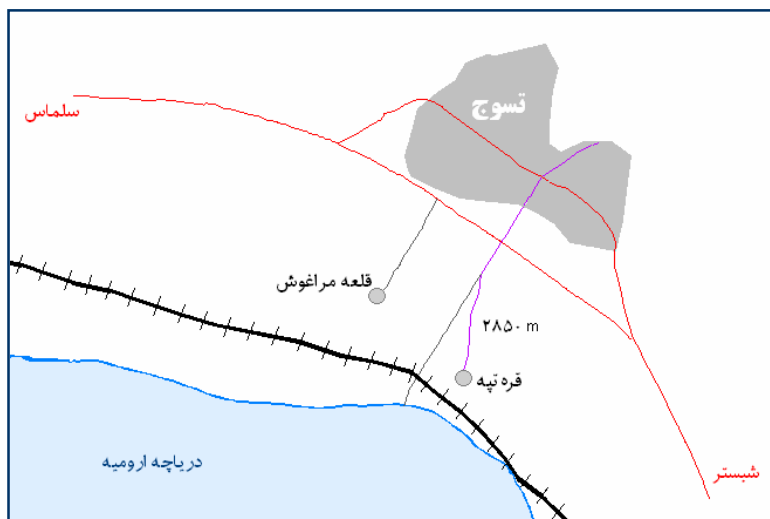
- پائین بودن درجه نظم در میزان عرض و طول معابر
- شکل گیری ارگانیک و بدون برنامه شبکه معابر همراه با توسعه روستا
- وجود کانال و یا جوی جهت هدایت آبهای سطحی در اغلب معابر
- آسفالت بودن پوشش سطحی اغلب معابر روستا
- نامگذاری معابر اصلی روستا توسط دهیاری و شورای اسلامی

سطح بندی به معنی تعیین درجه و اهمیت هر یک از معابر در کل شبکه است. میزان تردد روستائیان و حجم تردد وسایط نقلیه و سطح عملکردی هر معبر از عوامل اصلی در طبقه بندی شبکه معابر به شمار می رود. به طور کلی سطح بندی شبکه معابر روستای قره تپه از الگوی زیر تبعیت می نماید:

۱- راه اصلی درجه ۱ :

روستای قره تپه در فاصله ۲۸۵۰ متری از جاده شبستر- سلماس واقع شده است. راه اصلی روستا از این جاده منشعب شده و در راستای شمال به جنوب به سمت روستا جریان می یابد. طول این معبر در داخل محدوده روستا در حدود ۱ کیلومتر می باشد. عرض متوسط راه اصلی روستا ۱۲ متر می باشد که ۶ متر آن آسفالت گردیده است. شیب این معبر که خیابان امام نامگذاری شده است، از سمت شمال به جنوب می باشد و جوی آب برای هدایت آبهای سطحی در آن ایجاد شده است. می توان گفت این معبر مهمترین معابر در روستا می باشد زیرا بیشترین رفت و آمد سواره و پیاده در این معبر به انجام می رسد و علاوه بر کاربریهای

مسکونی و تجاری، کاربریهای عمومی روستا مانند دفتر شورای اسلامی، دبستان بنیاد ۱۵ خرداد، خانه بهداشت و گورستان روستا در حاشیه آن استقرار یافته است.

شکل ۲۰- راه اصلی درجه یک روستا

۲- راههای اصلی درجه ۲ :

مهمترین راه اصلی درجه ۲ روستا معبری است که پس از انشعاب از راه اصلی درجه ۱ در ورودی روستا از مقابل گورستان به سمت محله بالا جریان یافته و سپس به دو شاخه تقسیم می شود. یک شاخه از آن به سمت محله بالا ادامه پیدا می کند که علاوه بر واحدهای مسکونی مسجد صاحب الزمان نیز در حاشیه آن قرار دارد و نهایتاً به گورستان محله بالا ختم می شود. شاخه دیگر به موازات راه اصلی درجه یک به سمت مرکز محله پائین امتداد یافته و به دبستان شهید بخشیان و مخابرات روستا ختم می شود. عرض متوسط این معبر ۱۲ متر بوده و در برخی قسمت از آن جوی آب ایجاد شده و پوشش سطحی آن آسفالت می باشد.

شکل ۲۱- راه اصلی درجه ۲ در محله پائین

۳- راههای فرعی درجه ۱ : این معابر از نظر عملکرد و میزان تردد انسان و خودرو در سطح دوم از شبکه معابر روستا قرار دارند که در سطح روستا گسترده شده و در عرضهای مختلف دیده می شوند. پوشش سطحی این معابر در برخی قسمتهای روستا آسفالت بوده و جوی آب جهت هدایت آبهای سطحی ایجاد شده است.

۴- راههای فرعی درجه ۲ :

عملکرد این معابر درون روستایی است و در عمل واسطه بین راههای اصلی و فرعی درجه ۱ به شمار می روند. رفت و آمد انسان در این معابر بر میزان رفت و آمد خودرو برتری دارد و کاربریهای اطراف آنها عمدتاً مسکونی است. عرض این معابر بین ۴ تا ۸ متر متغیر می باشد.

شکل ۲۲- برخی از معابر فرعی روستا

۵- دسترسیها :

دسترسیها پائین ترین سطح عملکردی را در شبکه معابر روستا تشکیل می دهند. طول این معابر معمولاً کوتاه است و میزان رفت و آمد در این معابر به حداقل مقدار خود کاهش می یابد. کاربری غالب در حاشیه دسترسیها مسکونی است. در واقع دسترسیها واسط برقراری ارتباط میان واحدهای مسکونی و معابر فرعی و اصلی روستا و معمولاً کم عرض ترین معابر روستا هستند.

جدول ۳۰- ویژگیهای فیزیکی معابر روستا

سطح بندی معابر	متوسط عرض معابر به متر	پوشش سطحی	نوع تردد	حجم تقریبی تردد
اصلی درجه ۱	۱۲	آسفالت	سواره- پیاده	بالا
اصلی درجه ۲	۱۲	آسفالت- خاکی	سواره- پیاده	بالا
فرعی درجه ۱	۶-۱۴	آسفالت- خاکی	پیاده- سواره	متوسط
فرعی درجه ۲	۴-۱۰	آسفالت- خاکی	پیاده- سواره	متوسط تا کم
دسترسیها	۴-۶	خاکی	پیاده- سواره	کم

بررسی وضعیت حمل و نقل :

استقرار روستا در حاشیه جاده ترانزیتی شبستر- سلماس و همچنین نزدیکی روستا به شهر تسوج عملاً زمینه مناسبی برای فعالیت روستائیان در زمینه حمل و نقل فراهم نموده است. به طوری که ۵ دستگاه اتوبوس در روستا موجود می باشد که اغلب در مسیر تهران- سلماس فعالیت می نمایند. ارتباط روستا با شهر شبستر با استفاده از دو دستگاه مینی بوس و وسایط نقلیه شخصی انجام می پذیرد. روستای قره تپه در ۴/۵ کیلومتری جنوب شهر تسوج واقع شده و روستائیان از وسایط نقلیه شخصی برای رفت و آمد به شهر تسوج استفاده می نمایند.

شکل ۲۳- چند نمونه از وسایط نقلیه موجود در سطح روستا

شیب معابر :

روستای قره تپه در یک بستر هموار استقرار یافته و شیب عمومی آن از سمت شمال به سمت جنوب می باشد و اغلب معابر نیز به تبعیت از شیب عمومی روستا در این جهت کشیده شده اند. جهت شیب عمومی و جهت شیب معابر روستا در نقشه ای تحت همین عنوان در صفحات قبل نشان داده شده است.

نقشه معابر موجود

۲-۲-۴-۷- شناخت و تعیین محدوده محلات و مراکز آنها

می توان گفت که محله بخشی از سکونتگاه انسانی است که عمدتاً مسکونی بوده و ساکنین آن با توجه به ارتباط و ساخت تاریخی شان وجه مشترکها و اهداف اجتماعی، قومی، اقتصادی، مذهبی و سیاسی مشخصی را دارا می باشند. در شکل گیری محلات عوامل قومی، مذهبی، اقتصادی، اجتماعی، طبیعی و ... نقش داشته و دارند، لیکن بایستی اذعان نمود که شکل گیری محلات مسکونی در روستا متفاوت با محلات مسکونی شهرها می باشد و از آنجا که روستاها در اغلب موارد به صورت ارگانیکی رشد می یابند لذا در طی زمان تعدادی واحد مسکونی به کالبد روستا اضافه می شود و در نهایت بافت جدیدی در روستا پدید می آید.

در روستای قره تپه دو محله بالا و پائین قابل تشخیص می باشد. محله بالا منطبق بر قره تپه علیا و محله پائین منطبق بر قره تپه سفلی می باشد. اغلب خدمات عمومی و رفاهی روستا در محله پائین استقرار یافته و فضای مقابل دبستان بنیاد ۱۵ خرداد در مرکز محله پائین مهمترین قسمت روستا و محل تجمع روستائیان به شمار می رود و مراسم عاشورا و تاسورای حسینی در این قسمت از روستا برگزار می شود. محدوده هر محله در نقشه ای تحت عنوان محله بندی روستا نشان داده شده است.

نقشه ۱۲- محله بندی

۲-۴-۸- بررسی نحوه توزیع خدمات زیربنایی (تأسیسات و تجهیزات عمومی) و رفاهی

(اجتماعی و اقتصادی) در سطح روستا و تعیین شعاع عملکرد هر یک از آنها در مقیاس درون روستایی

یا برون روستایی

یکی از عوامل مهم و تأثیر گذار در میزان توسعه یافتگی و یا عقب ماندگی یک محیط انسانی نظیر روستا وجود سطح خدمات گوناگون در زمینه های مختلف از جمله خدمات زیر بنایی و رفاهی می باشد. در صورت موجودیت چنین خدماتی در سطح روستا رفاه و آسایش برای ساکنین آن تأمین شده و در غیر این صورت روستا با تنگناهای قابل توجهی روبرو خواهد شد. خدماتی چون آموزش، بهداشت و درمان، خدمات تولیدی، تجاری، اداری و غیره نه تنها سبب افزایش سطح برخورداری از خدمات عمومی و رفاهی می شوند بلکه به خاطر نیاز افراد متخصص جهت بالا بردن سطح تولید کشاورزی و اداره تأسیسات خدماتی، موجب بهبود شرایط زندگی هر چه بیشتر روستائیان خواهند شد. بررسی نحوه توزیع خدمات عمومی و زیر بنایی روستا و مشخص نمودن مشکلات آن از مهم ترین عوامل جهت پیش بینی خدمات مورد نیاز روستا در طرح هادی به شمار می رود. توزیع خدمات در این روستا بنابر احتیاجات مردم در طی زمان و به تدریج شکل گرفته است. خدمات زیر بنایی و رفاهی روستا در زیر توضیح داده می شود:

- آب آشامیدنی :

در حال حاضر آب آشامیدنی روستای قره تپه از طریق یک حلقه چاه عمیق به عمق ۱۲۰ متر که در شمال روستا و به فاصله ۱ کیلومتری آن واقع شده است، تأمین می شود. منبع آب روستا به صورت زمینی و به حجم تقریبی ۶۰۰ مترمکعب می باشد و توسط آب بان هر روز کلرزی می شود. شبکه آبرسانی روستا در حدود ۲۰ سال پیش توسط جهاد سازندگی اجرا شده و در حال حاضر تمام واحدهای مسکونی دارای انشعاب آب آشامیدنی می باشند. مشکل عمده در این زمینه کمبود آب آشامیدنی و افت فشار آب در شبکه آبرسانی و همچنین فرسودگی شبکه می باشد.

- برق :

روستای قره تپه از سالهای قبل از انقلاب از نعمت برق برخوردار بوده و در حال حاضر تمام واحدهای مسکونی، تجاری، آموزشی و... از نعمت برق بهره مند می باشند. اکثر معابر و کوچه های روستا

برق رسانی شده است. برق روستا از طریق سه ترانس هوایی و یک ترانس زمینی از شبکه برق منطقه ای تسوج تأمین می شود. در حال حاضر مشکل خاصی در رابطه با برق رسانی در روستا وجود ندارد.

- گاز :

روستای قره تپه دارای سیستم لوله کشی گاز می باشد و از سال ۱۳۸۲ ساکنین روستا از گاز شهری استفاده می نمایند.

- پست و تلفن :

در حال حاضر تمام واحدهای مسکونی روستا دارای انشعاب تلفن می باشند. روستا دارای یک دفتر خدمات ارتباطی و پست بانک می باشد که در فضایی به مساحت ۷۸۵ مترمربع در جنوب شرق احداث شده است. صندوق پست در مقابل پست بانک روستا تعبیه شده و تلفن عمومی در مرکز روستا قرار دارد.

- خدمات آموزشی :

روستای قره تپه دارای چهار مرکز آموزشی است که عبارتند از :

- ۱- دبستان پسرانه بنیاد ۱۵ خرداد واقع در مرکز روستا
 - ۲- دبستان دخترانه شهید بخشیان واقع در مرکز روستا
 - ۳- مدرسه راهنمایی پسرانه ابوذر واقع در جنوب شرق روستا
 - ۴- مدرسه راهنمایی دخترانه ۲۲ بهمن واقع در جنوب شرق روستا
- مهد کودک و کلاسهای پیش دبستانی در دبستان دخترانه شهید بخشیان دایر می باشد.

تعداد دانش آموزان دبستان بنیاد ۱۵ خرداد در سال تحصیلی ۸۹-۸۸ برابر ۴۰ نفر می باشد که دو نفر آنها ساکن شهر تسوج می باشند. دو نفر معلم و یک نفر مدیر کارکنان و معلمین آن را تشکیل می دهد و یک نفر کادر خدماتی نیز دارد که هفته ای دو بار بعد از ظهرها به نظافت مدرسه می پردازد.

در همین سال دبستان شهید بخشیان در مجموع ۹۹ دانش آموز و نوآموز دارد که ۲۲ نفر آنها پسر و ۷۷ نفر آنها را دختر تشکیل می دهد. کارکنان و معلمین آن شامل یک نفر مدیر، ۵ نفر آموزگار و یک نفر مربی مهد کودک می باشد.

تعداد دانش آموزان مدرسه راهنمایی پسرانه ابوذری نیز برابر ۲۷ نفر می باشد که ۲۵ نفر آنها ساکن خود روستا بوده و دو نفر ساکن شهر تسوج و شیخ ولی می باشند. یک نفر مدیر و ۱۰ نفر دبیر به علاوه یک نفر کادر خدماتی کارکنان و معلمین آن را تشکیل می دهد و سرانجام تعداد دانش آموزان مدرسه راهنمایی دخترانه ۲۲ بهمن برابر ۳۱ می باشد و ۱۱ نفر آموزگار و یک نفر معلم کارکنان و معلمین این مدرسه را تشکیل می دهد.

در سالهای قبل دبیرستان پسرانه باقرالعلوم نیز در محل مدرسه راهنمایی ابوذری برگزار می شده است دو در حال حاضر، روستا فاقد دبیرستان می باشد و دانش آموزان مقطع دبیرستان برای ادامه تحصیل به شهر تسوج مراجعه می نمایند.

جدول ۳۱- تعداد دانش آموزان مدارس روستا در مقاطع تحصیلی در سال تحصیلی ۸۹-۸۸

مقطع تحصیلی		پسر	دختر	مجموع
ابتدایی	از خود روستا	۶۰	۷۷	۱۳۷
	از روستاهای مجاور	۲	۰	۲
	مجموع	۶۲	۷۷	۱۳۹
راهنمایی	از خود روستا	۲۵	۳۱	۵۶
	از روستاهای مجاور	۲	۰	۲
	مجموع	۲۷	۳۱	۵۸
تعداد کل دانش آموزان		۸۹	۱۰۸	۱۹۷

مأخذ: مدارس روستا

جدول ۳۲- مساحت و مساحت زیر بنا واحدهای آموزشی روستا برحسب مترمربع

نام واحد آموزشی	سال تأسیس	تعداد دانش آموز	مساحت	زیربنا	سرانه آموزشی
دبستان پسرانه بنیاد ۱۵ خرداد	۱۳۷۴	۴۰	۴۳۱۲	۳۸۱	۹/۵
دبستان دخترانه شهید بخشیان	۱۳۵۷	۹۹	۱۷۴۸	۴۵۰	۴/۵
مدرسه راهنمایی پسرانه ابوذر	-	۲۷	۳۷۳۷	۱۸۶۱	۶۹
مدرسه راهنمایی دخترانه ۲۲ بهمن	۱۳۶۳	۳۱	۲۳۸۰	۴۳۹	۱۴/۲

اماکن مذهبی:

روستای قره تپه دارای ۶ باب مسجد و ۲ حسینیه می باشد. مسجد صاحب الزمان و دو مسجد دیگر در محله بالا واقع شده اند و سه مسجد حضرت ابوالفضل، حضرت علی اصغر و مسجد جامع باب الحوائج در محله پائین قرار دارند. مسجد جامع باب الحوائج که در سال ۱۳۸۷ تجدیدبنا گردیده است دارای ۶۱۱ مترمربع مساحت بوده و عمده مراسم مذهبی و مراسم ترحیم روستا در این مسجد و مسجد حضرت ابوالفضل برگزار می شود. وجود تعداد ۶ باب مسجد و ۲ حسینیه و توجه و همت اهالی برای تجدیدبنا و تجهیز مساجد روستا نشان از اعتقادات مذهبی و باورهای دینی ساکنین روستای قره تپه می باشد.

شکل ۲۵- مسجد جامع باب الحوائج واقع در جنوب روستا

شکل ۲۶- مسجد حضرت علی اصغر واقع در جنوب شرق روستا

شکل ۲۷- مسجد حضرت ابوالفضل و قسمت زنانه آن واقع در مرکز روستا

خدمات اجتماعی و اقتصادی :

شامل واحدهای تجاری مانند مغازه های خرده فروشی، فروشگاه لوازم خانگی، آرایشگاه، نانوايي، خدمات کامپیوتری، خیاطی، جوشکاری، موسسه مسافری و ... می باشد که از عملکرد درون روستایی برخوردارند.

خانه بهداشت :

خانه بهداشت روستا در شمال غرب روستا در مجاورت گورستان روستا واقع شده است. مساحت خانه بهداشت روستا برابر ۱۰۶۴ مترمربع بوده و مساحت زیر بنای آن ۲۹۳ مترمربع می باشد. خانه بهداشت

روستا فعالیت خود را در این روستا از سال ۱۳۶۵ در یک ساختمان در مرکز روستا شروع نموده و از سال ۱۳۷۰ به ساختمان فعلی منتقل شده و در حال حاضر دو روز در هر هفته پزشک عمومی و ماما از شبکه بهداشت شهرستان در خانه بهداشت روستا حضور دارند و به ساکنین روستا خدمات رسانی می نمایند. در این مرکز فعالیتهای مربوط به واکسیناسیون، تنظیم خانواده، مراقبت از زنان باردار و درمان بیماریهای عمومی صورت می پذیرد.

گورستان و غسالخانه :

روستای قره تپه دارای ۴ گورستان می باشد. محله بالا دارای گورستان و محله پائین نیز دارای دو گورستان می باشد. یکی از گورستانها با مساحتی در حدود ۷۷۰۵ مترمربع در شمال روستا و در حاشیه راه اصلی روستا قرار گرفته و تأسیسات گاز نیز در جوار آن استقرار یافته است. گورستان دیگر در با مساحتی در حدود ۵۳۶۲ مترمربع در شرق روستا واقع شده است. گورستان محله پائین که غسالخانه نیز در آن احداث شده است دارای مساحتی برابر ۴۱۹۰ مترمربع می باشد. گورستان قدیمی روستا نیز در حاشیه راه اصلی و فی مابین گورستان فعلی و راه اصلی روستا قرار دارد.

شکل ۲۸- گورستان فعلی روستا واقع در شمال غرب روستا در حاشیه راه اصلی

دفتر دهیاری و شورای اسلامی روستا :

دفتر شورای اسلامی روستا به مساحت ۲۴ مترمربع در مرکز روستا و در مقابل دبستان بنیاد ۱۵ خرداد واقع شده است. دفتر دهیاری و شورای حل اختلاف به صورت موفقیت در یکی از واحدهای تجاری موجود در خیابان امام در مرکز روستا دایر می باشد.

شکل ۲۹- دفتر شورای اسلامی روستا واقع در مرکز آن

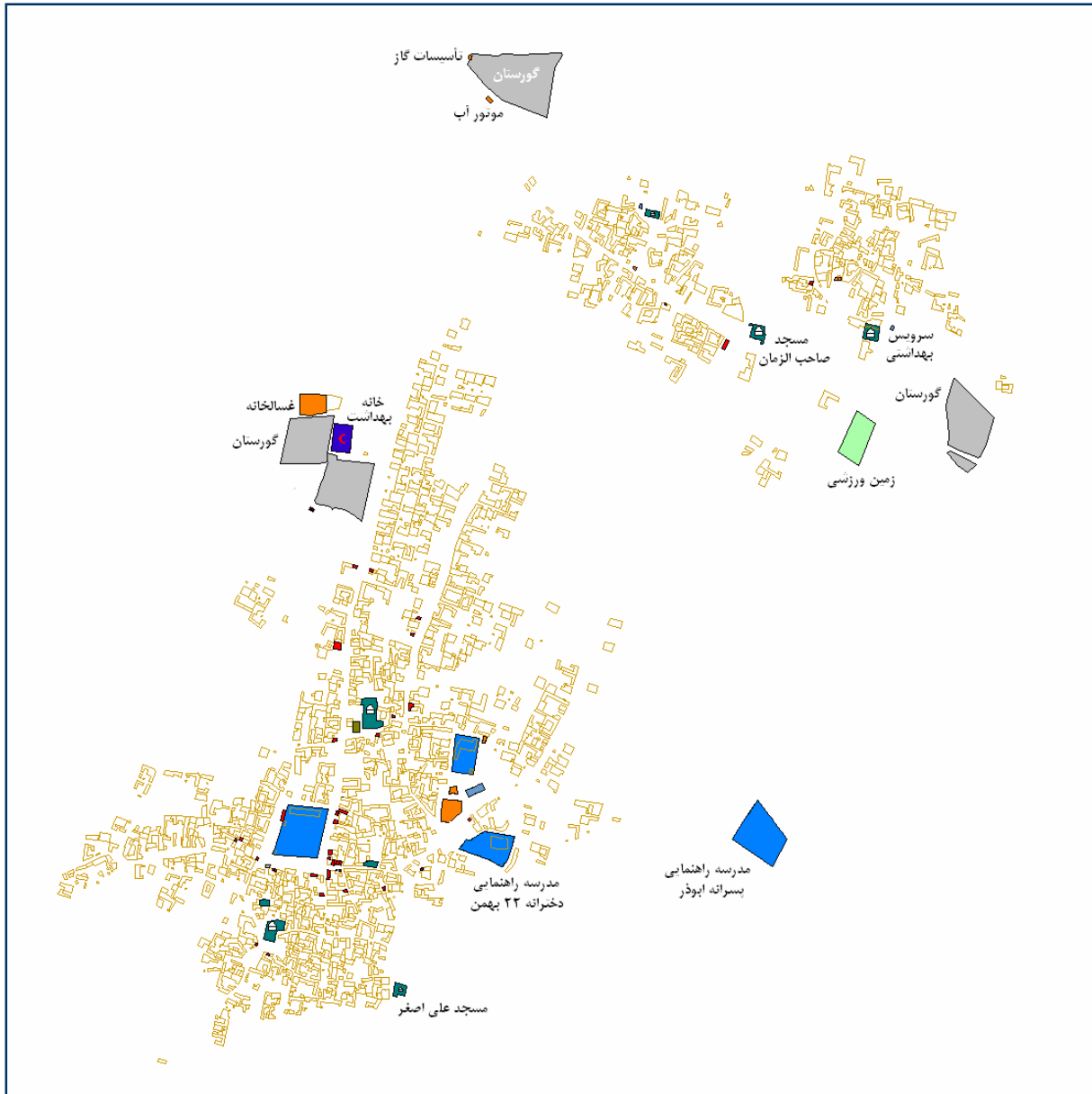
پایگاه مقاومت بسیج : پایگاه مقاومت بسیج شهداء روستای قره تپه در جوار مسجد حضرت ابوالفضل در فضایی به مساحت ۱۵۲ مترمربع احداث گردیده است.

شکل ۳۰- پایگاه مقاومت بسیج شهداء روستای قره تپه

سیستم جمع آوری و دفن بهداشتی زباله :

روستای قره تپه دارای سیستم جمع آوری و دفع بهداشتی زباله می باشد. زباله های روستا دو بار در هفته توسط یک دستگاه نیسان که در اختیار دهیاری می باشد، جمع آوری و به محل دفن زباله شهر تسوج انتقال داده می شود. در حال حاضر شهرداری شهر تسوج مانع از انتقال زباله ها به این نقطه می شود.

شکل ۳۱- نحوه توزیع خدمات عمومی در روستا

۲-۲-۴-۹- شناخت و تعیین کاربری اراضی در روستا اعم از مسکونی، آموزشی، بهداشتی

و ... و محاسبه سطح سرانه آنها

کاربری اراضی معادل فارسی اصطلاح Land Use می باشد که یکی از مهمترین و اساسی ترین بخشهای مطالعات و برنامه ریزی طرحهای روستایی است. کاربری زمین به نوع پوشش و اشغال زمین توسط

فعالیت‌های مختلف انسان در بافت کالبدی یا بافت ساخته شده و مسکونی روستا اطلاق می شود. منظور از مطالعه نحوه کاربری اراضی این است که بدانیم در وضع موجود، پراکندگی انواع فعالیت‌های روستایی مانند مسکونی، درمانی، آموزشی، تجاری، معابر و ... چگونه است و از کل مساحت روستا نسبت هر یک از این کاربری‌ها به چه میزان است و هر یک از فعالیت‌ها در چه مساحتی و چگونه در سطح روستا پراکنده شده اند. نتیجه مطالعه کاربری اراضی در طرح‌های روستایی تهیه نقشه ایی است که در آن کاربری‌های مختلف به تفکیک مشخص شده و مبنایی برای پیش بینی دوره های آینده در استفاده از زمین و نحوه توسعه و گسترش و مکانیابی هاست.

سرانه کاربری اراضی نیز یکی از مفاهیم اساسی و پراستفاده در برنامه ریزی‌های توسعه محلی است. سرانه به معنی مقدار زمینی از کل اراضی روستا، به ازاء هر نفر ساکن در آن روستا تعریف می شود. در این تعریف کل مساحت هر کاربری بر تعداد جمعیت روستا تقسیم می شود و ارزش عددی بدست آمده نشانگر سرانه هر فرد از کاربری مورد نظر است.

در روستاها کاربری‌های متنوعی وجود دارد که با یکدیگر ارتباطی نزدیک دارند. در فرایند مطالعه و بررسی موضوعی مناسبترین روش برای تسهیل تجزیه و تحلیل اطلاعات طبقه بندی آنهاست. در مورد کاربری ها نیز چنین ضرورتی کاملاً آشکار است. در وضع موجود محدوده روستای قره تپه ۱ دارای مساحتی معادل ۴۴۵۷۹۷ مترمربع است که با توجه به جمعیت ۱۷۶۸ نفری آن در سال ۱۳۸۵ سهم سرانه هر فرد از کلیه کاربری های موجود ۲۵۲/۱ مترمربع محاسبه می گردد. در این میان کاربری مسکونی با وسعت ۲۶۷۷۸۷ مترمربع بیشترین و کاربری اداری با وسعت ۲۵ مترمربع کمترین سطح از مساحت محدوده موجود روستا را به خود اختصاص داده است. در ذیل به تفکیک هر یک از کاربری‌ها توضیح داده می شود:

کاربری مسکونی:

اصلی بودن نیاز به سرپناه در بین جوامع سبب اهمیت این کاربری در مقایسه با سایر کاربری‌ها شده است. عواملی از میزان نیاز به مسکن، سبک زندگی، نوع فعالیت خانوار، قیمت زمین و عوامل طبیعی و ... در شکل گیری الگوی مسکن و نحوه استفاده از اراضی مسکونی موثر واقع می شوند. در این روستا کاربری مسکونی در وضع موجود دارای ۲۶۷۷۸۷ مترمربع مساحت بوده و سهم سرانه هر فرد روستایی از کاربری

مسکونی برابر ۱۵۱/۵ مترمربع می باشد. در مجموع کاربری مسکونی ۶۰/۰۷ درصد از مساحت کل روستا را به خود اختصاص داده است و این نشان می دهد که بیشترین مساحت از بافت فیزیکی روستا به کاربری مسکونی اختصاص یافته است.

جدول ۳۳- اطلاعات مربوط به فضاهای مسکونی در روستا در سال ۱۳۸۸

مساحت واحدهای مسکونی	۲۶۷۷۸۷ مترمربع
تعداد واحد مسکونی	۶۸۶ واحد
جمعیت	۱۹۶۹ نفر
تعداد خانوار	۵۱۵ خانوار
تعداد خانوار در واحد مسکونی	۱/۳ خانوار
تعداد جمعیت در هر واحد مسکونی	۲/۹ نفر
سرانه کاربری مسکونی	۱۵۱/۵ مترمربع

کاربری آموزشی :

روستای قره تپه دارای ۴ واحد آموزشی می باشد که در مجموع با مساحت ۱۲۱۷۷ مترمربع و سرانه ۶/۹ مترمربع در حدود ۲/۷۳ درصد از مساحت کل روستا را به خود اختصاص داده اند. کاربری آموزشی در روستای قره تپه مشتمل بر دبستان پسرانه بنیاد ۱۵ خرداد، دبستان دخترانه شهید بخشیان، مدرسه راهنمایی پسرانه ابوذر و مدرسه راهنمایی دخترانه ۲۲ بهمن می باشد.

کاربری تجاری:

در سطح روستا حدود ۴۴ واحد تجاری وجود دارد که شامل مغازه های خرده فروشی، آرایشگاه، خدمات کامپیوتری، فروشگاه لوازم خانگی، نانوايي، جوشکاری، موسسه مسافری، و ... می شود. مجموع مساحت کاربری تجاری در روستای قره تپه برابر ۱۳۳۷ مترمربع و سهم سرانه آن ۰/۹ مترمربع می باشد. کاربری تجاری در حدود ۰/۳ درصد کل محدوده روستا را به خود اختصاص داده است.

کاربری مذهبی :

کاربری مذهبی در این روستا شامل ۶ باب مسجد و ۲ حسینیه می باشد که در مجموع مساحتی معادل ۳۱۳۴ مترمربع را با سرانه ۱/۷ مترمربع شامل می گردد. این کاربری ۰/۷ درصد مساحت روستا را در اختیار دارد.

کاربری ورزشی :

زمین ورزشی روستا به مساحت ۲۱۷۴ مترمربع در شمال غرب روستا و در محله بالا واقع شده است که با در نظر گرفتن جمعیت ۱۷۶۸ نفری برای روستا سهم هر نفر از این کاربری برابر ۱/۲ مترمربع می باشد.

کاربری درمانی:

در وضع موجود کاربری درمانی در روستای قره تپه منحصر به خانه بهداشت می باشد. مساحت خانه بهداشت برابر ۱۰۶۴ مترمربع می باشد که از نظر مساحت نسبت به کل مساحت روستا ۰/۲۴ درصد را شامل می گردد. سرانه این کاربری برابر ۰/۶ مترمربع می باشد. ساختمان خانه بهداشت مرمتی بوده و از آجر و آهن بنا شده شده است.

کاربری بهداشتی :

کاربری بهداشتی در روستای قره تپه شامل دو سرویس بهداشتی با مجموع مساحت ۴۶ مترمربع و حمام قدیمی روستا به مساحت ۲۴۵ مترمربع می باشد که در مجاورت مخابرات واقع شده است. این حمام در حال حاضر در اختیار دهیاری و بوده و از آن به عنوان انباری دهیاری استفاده می شود. در مجموع مساحت کاربری بهداشتی برابر ۲۹۱ مترمربع بوده و سرانه آن ۰/۱ مترمربع می باشد.

کاربری تأسیسات و تجهیزات :

تأسیسات و تجهیزات روستا را دفتر مخابرات و پست بانک، غسالخانه، شعبه نفت، ترانس برق، موتور آب، چاه آب و تأسیسات گاز تشکیل می دهد که در مجموع مساحتی برابر ۲۱۲۲ مترمربع را با سرانه ۱/۲ مترمربع و سطح اشغال ۰/۴۹ درصد از کل روستا را به خود اختصاص داده است.

کاربری اداری :

کاربری اداری در روستای قره تپه منحصر به دفتر شورای اسلامی به مساحت ۲۵ مترمربع می باشد که در مقابل دبستان بنیاد ۱۵ خرداد در مرکز روستا واقع شده است. دفتر دهیاری روستا به صورت استیجاری در یکی از واحدهای تجاری مرکز روستا دایر می باشد.

کاربری انتظامی :

پایگاه مقاومت بسیج شهداء قره تپه به مساحت ۱۵۳ مترمربع در مرکز روستا در جوار مسجد حضرت ابوالفضل تنها کاربری انتظامی روستا می باشد. سرانه کاربری انتظامی ۰/۱ مترمربع بوده و ۰/۳ درصد مساحت روستا را شامل می شود.

باغات :

در مجموع مساحتی برابر ۸۰۵۶ مترمربع از باغات روستا در داخل محدوده موجود روستا واقع شده است. سهم سرانه هر نفر از این میزان مساحت برابر ۴/۶ مترمربع بوده و ۱/۸۱ درصد مساحت روستا را شامل می شود.

اراضی بایر :

در حال حاضر مساحتی در حدود ۲۶۶۴۴ مترمربع که برابر ۵/۹۸ درصد مساحت روستا می باشد به زمینهای بایر اختصاص گرفته است. سرانه زمینهای بایر ۱۵/۱ مترمربع به ازای هر نفر می باشد.

کاربری معابر :

شبکه معابر روستا به عنوان شریان ارتباطی، یکی از مهمترین کاربریهای روستایی است. شبکه معابر روستای قره تپه همراه با توسعه و گسترش روستا در گذر زمان با روندی تدریجی شکل گرفته و در وضع موجود دارای مساحتی برابر با ۱۲۰۸۳۳ مترمربع می باشد که ۲۷/۱ درصد از کل اراضی روستا را به خود اختصاص داده و سهم هر نفر از آن ۶۸/۳ مترمربع می باشد.

کاربری	سطح (مترمربع)	سرانه (مترمربع)	درصد	توضیحات
مسکونی	۲۶۷۷۸۷	۱۵۱/۵	۶۰/۰۷	۶۸۶ واحد مسکونی
آموزشی	۶۰۶۰	۳/۴	۱/۳۶	۲ واحد آموزشی
دبستان	۶۱۱۷	۳/۵	۱/۳۷	۲ واحد آموزشی
راهنمایی	۲۸۸۹	۱/۶	۰/۶۵	۶ باب
مسجد	۲۴۵	۰/۱	۰/۰۵	۲ حسینیه
مذهبی	۱۳۳۷	۰/۸	۰/۳	۴۴ واحد تجاری
تجاری	۲۱۷۴	۱/۲	۰/۴۹	واقع در محله بالا
ورزشی	۱۰۶۴	۰/۶	۰/۲۴	خانه بهداشت
درمانی و بهداشتی	۲۹۱	۰/۱	۰/۶	۲ سرویس بهداشتی و حمام قدیمی
بهداشتی	۷۸۵	۰/۴	۰/۱۸	
مخابرات	۱۰۹۷	۰/۶	۰/۲۵	
غسالخانه	۱۱۴	۰/۱	۰/۰۳	
شعبه نفت	۳۵	۰	۰/۰۱	
ترانس برق	۲۲	۰	۰	
موتور آب	۴۳	۰	۰/۰۱	
چاه آب	۲۵	۰	۰/۰۱	دفتر شورای اسلامی روستا
اداری	۱۵۳	۰/۱	۰/۰۳	پایگاه مقاومت بسیج
انتظامی	۸۰۵۶	۴/۶	۱/۸۱	
باغات	۲۶۶۴۴	۱۵/۱	۵/۹۸	
اراضی بایر	۱۲۰۸۳۳	۶۸/۳	۲۷/۱۰	
معابر	۴۴۵۷۹۷	۲۵۲/۱	۱۰۰	جمع کاربریها

نقشه کاربری وضع موجود

نقشه وضع مالکیت

فصل دوم:

تحلیل و استنتاج از بررسیها و تدوین چشم اندازها

۱- تحلیل و استنتاج مطالعات مربوط به حوزه نفوذ

۲- تحلیل و استنتاج مطالعات مربوط به روستا

۱- تحلیل و استنتاج مطالعات مربوط به حوزه نفوذ

تجزیه و تحلیل وضعیت موجود روستاهای حوزه نفوذ از دو بعد جمعیت و منابع عمده معیشت و نیز تجزیه و تحلیل تأثیرات ناشی از پیشنهادات خدماتی طرح های فرادست در مورد روستاهای حوزه نفوذ نقش و اهمیت بسیاری در مطالعات و برنامه ریزی های روستایی دارد که در ادامه به تجزیه و تحلیل هر یک پرداخته می شود.

۱-۱- تحلیل و استنتاج از بررسی های جمعیتی حوزه نفوذ و برآورد و پیش بینی جمعیت

آبادیهای موجود در آن تا سال افق طرح با توجه به پیش بینی مطالعات طرح های فرادست.

از آنجا که روستای قره تپه فاقد هر گونه مرکز جمعیتی تحت حوزه نفوذ مستقیم می باشد لذا تجزیه و تحلیل خاصی در این زمینه صورت نگرفته است.

۱-۲- تحلیل وضعیت منابع معیشت ساکنین حوزه نفوذ و تدوین چشم انداز آتی الگوی

مراجعه جهت مبادله کالا بین حوزه نفوذ و روستا.

با عنایت به اینکه روستای قره تپه فاقد حوزه نفوذ می باشد از توضیح درباره این بند از گزارش خودداری گردیده است.

۱-۳- تحلیل خدمات پیشنهاد شده در طرح های فرادست در مورد روستاهای حوزه نفوذ و

ارزیابی اجرای پیشنهاد های یاد شده در تغییر الگوی مراجعه و یا تغییر محدوده حوزه نفوذ تا سال افق طرح.

با بررسی طرح های فرادست و بررسی های محلی مشخص گردید که روستای قره تپه فاقد حوزه نفوذ بوده و از همین رو در این ارتباط نیز مطلب قابل طرحی وجود ندارد.

۲- تحلیل و استنتاج مطالعات مربوط به روستا:

۲-۱- ارزیابی ویژگیهای محیطی موجود در روستا به ویژه در زمینه منابع آب شرب و

کشاورزی و تحلیل کلی میزان تأثیرگذاری آن در توسعه آبی روستا تا سال افق طرح

ویژگیهای محیطی موجود و بخصوص منابع آب شرب و کشاورزی بر کلیه برنامه ریزی های توسعه مراکز جمعیتی تأثیر می گذارند و هر چه واحدهای جمعیتی کوچکتر باشند تأثیرپذیری آنها از محیط طبیعی که آنها را احاطه کرده است بیشتر می شود. در گذشته ویژگیهای طبیعی بیشترین تأثیر را بر زندگی روستائیان گذاشته است و امروزه نیز علیرغم توسعه تکنولوژی و ارتباطات هنوز تأثیر شرایط محیطی بر زندگی آنها به وضوح به چشم می خورد. معماری روستایی یکی از عوامل تأثیر پذیر از شرایط محیطی است. در سالهای پس از انقلاب با شکل گیری بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، چهره و بافت اکثر روستاها تحت تأثیر طرحهای هادی روستایی دگرگون شده است ولی هنوز تأثیر شرایط طبیعی بر این روستاها وجود دارد. با عنایت به بررسیها و مطالعات میدانی صورت گرفته از مهمترین ویژگیهای محیطی روستا میتوان به موارد زیر اشاره کرد :

- بافت کالبدی روستا فرسوده بوده و اغلب واحدهای مسکونی از مصالح بی دوام مانند خشت و گل و چوب ساخته شده اند. این واحدها در وضع موجود قابل نگهداری نبوده و نیازمند نوسازی می باشند.
- پوشش سطحی برخی معابر روستا خاکی بوده و در آنها جوی آب برای هدایت آبهای سطحی و فاضلاب حاصل از شست و شوی حیاط منازل به چشم نمی خورد.
- با وجود اینکه روستا دارای سیستم جمع آوری و دفع بهداشتی زباله می باشد و زباله ها توسط ماشین دهیاری هفته ای دو یا سه بار جمع آوری و به محل دفن زباله شهر تسوج انتقال داده می شود. در حال حاضر شهرداری شهر تسوج از این امر ممانعت می نماید و با وجود پیگیری های دهیاری و شورای اسلامی روستا فعلاً مکان مناسبی برای دفع زباله های روستا تعیین نگردیده است.
- با عنایت به عبور مسیل از شمال غرب و غرب روستا می توان گفت خطر سیلگیری روستا را تهدید می کند و هر ساله سیل باعث وارد آمدن خسارت به زمینهای زراعی و باغات اطراف مسیل می شود.
- استقرار روستا در حاشیه دریاچه ارومیه باعث شده است مرتع نسبتاً وسیعی در جنوب روستا به وجود بیاید که زمینه مناسبی برای فعالیتهای دامداری محسوب می شود.

شکل ۳۲- مرتع واقع در جنوب روستا

- در حال حاضر آب آشامیدنی روستای قره تپه از طریق یک حلقه چاه عمیق به عمق ۱۲۰ متر که در شمال روستا و به فاصله ۱ کیلومتری آن واقع شده است، تأمین می شود. آب از چاه توسط لوله های ایرانی به منبع آب در نزدیکی چاه هدایت می گردد. منبع آب روستا به صورت زمینی و به حجم تقریبی ۶۰۰ مترمکعب می باشد. شبکه آبرسانی روستا در حدود ۲۰ سال پیش توسط جهاد سازندگی اجرا شده و در حال حاضر تمام واحدهای مسکونی دارای انشعاب آب آشامیدنی می باشند. مشکل عمده در این زمینه کمبود آب آشامیدنی و افت فشار آب در شبکه آبرسانی و همچنین فرسودگی شبکه آبرسانی می باشد. در حال حاضر برای رفع کمبود آب در روستا، تصمیم به احداث منبع هوایی در ۳۰۰ متری منبع قبلی گرفته شده است که در طول دوره طرح با اصلاح شبکه و راه اندازی منبع جدید می توان بر مشکل کمبود آب فائق آمد.

- منبع تأمین آب زراعی روستا چاههای عمیق و نیمه عمیقی می باشد که در نقاط مختلف روستا حفر شده اند و روستائیان به صورت مشترک و به میزان مساحت اراضی از آب این چاهها استفاده می نمایند. در حال حاضر تعداد ۹ حلقه چاه عمیق و ۴ حلقه چاه نیمه عمیق در سطح روستا وجود دارد. در سالهای قبل از خشکسالی چشمه و قناتهای متعددی در روستا وجود داشته است که آب زراعی روستا از طریق این چشمه ها تأمین می شده است.

- گورستان قدیمی روستا در غرب روستا در حاشیه راه اصلی روستا واقع شده و در حال حاضر در این گورستان کفن و دفن صورت نمی پذیرد. استقرار گورستان در این نقطه باعث بروز یک چشم انداز نامناسب در ورودی روستا گشته و بایستی در طول دوره طرح نسبت به تبدیل گورستان به پارک و فضای سبز عمومی اقدام گردد.

به منظور ارزیابی ویژگیهای محیطی موجود در روستا و تحلیل آن جدولی تنظیم شده است که در آن محدودیتها، تهدیدها و امکانات و توانای بالقوه روستا در این زمینه بیان شده است تا بتوان جهت رفع محدودیتها و استفاده از امکانات و توانهای بالقوه روستا از آن بهره جست.

جدول ۳۵- ارزیابی ویژگیهای محیطی روستا

زمینه مطالعات	مشکلات و محدودیتهای موجود	امکانات و توانهای بالقوه
اقلیم	- واقع شدن روستا در منطقه سرد کوهستانی - تغییرات عمده در رژیم بارش - وقوع خشکسالیهای ممتد در روستا	
توپوگرافی	محدودیتی ندارد	- استقرار در حاشیه دریاچه ارومیه
زیست محیطی	- خاکی بودن برخی معابر و عدم وجود جوی آب در آنها برای هدایت آبهای سطحی - استقرار گورستان قدیمی روستا در حاشیه راه اصلی - عدم وجود پارک و فضای سبز - ممانعت شهرداری شهر تسوج از قبول زباله های روستا	
منابع آب شرب	- خشک شدن چشمه و قناتهای موجود در روستا به دلیل وقوع خشکسالی چند سال اخیر - فرسودگی شبکه آبرسانی - افت فشار آب در شبکه آبرسانی	- وجود آب لوله کشی در تمام منازل
منابع آب کشاورزی	- وقوع خشکسالی در چند سال اخیر	- وجود چاههای متعدد در اطراف روستا

۲-۲- ارزیابی و الویت بندی خطر بروز سوانح طبیعی در روستا و امکان سنجی کاهش

پیامدهای سوانح طبیعی

روستاها به عنوان کوچکترین مراکز جمعیتی در مقابل وقوع سوانح طبیعی شدیداً آسیب پذیر می باشند و در موقع بروز سوانح طبیعی بیشترین خسارت را می بینند. در این قسمت از گزارش به طور اجمال به ارزیابی و اولویت بندی خطر بروز سوانح طبیعی در روستا پرداخته می شود و سعی می شود تا حد امکان نسبت به ارائه راهکار پرداخته شود.

- آسیب پذیری روستا در مقابل زمین لرزه :

طبق تعریف زمین لرزه عبارت است از لرزش زمین بر اثر آزاد شدن سریع و ناگهانی انرژی درون زمین. زمین لرزه از گذشته های دور برای انسانها یکی از سوانح طبیعی بوده که در مقیاس وسیع ویرانی مراکز جمعیتی و کشتار مردم را سبب می شده است.

بر اساس مطالعات انجام شده و نقشه پهنه بندی خطر نسبی زمین لرزه در ایران که توسط مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن بر اساس استاندارد ۲۸۰۰ به منظور کاربرد در آیین نامه طراحی ساختمانها در برابر زلزله تهیه و منتشر شده است، کل سرزمین ایران به ۴ گروه تقسیم گردیده که عبارتند از:

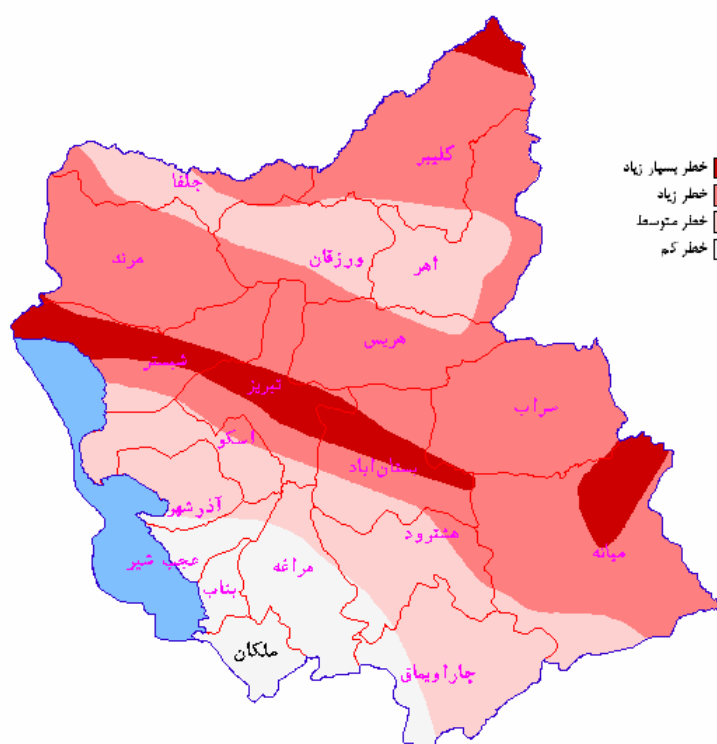
- پهنه با خطر نسبی بسیار زیاد

- پهنه با خطر نسبی زیاد

- پهنه با خطر نسبی متوسط

- پهنه با خطر نسبی کم

آنچه مسلم است علم و تکنولوژی انسان در شرایط حاضر نمی تواند با زمین لرزه مقابله نموده و مانع از وقوع آن گردد. بنابراین بهتر است انسانها با استفاده از علم و تکنولوژی خود با زمین لرزه کنار بیایند مثلاً در نقاط زلزله خیز کمتر دست به اقدامات و فعالیتهای ساختمانی بزنند. بر اساس مطالعات انجام شده علت بالا بودن میزان خسارات ناشی از تخریب سازه ها و تلفات جانی در ایران عدم بکارگیری مصالح مناسب و عدم ساخت و ساز اصولی می باشد. براساس مطالعات مزبور در زمینه احتمال وقوع زلزله بر اساس نقشه پهنه بندی خطر زمین لرزه در استان آذربایجان شرقی، روستای قره تپه از نظر صدمات و آسیب های زلزله در محدوده با خطر بسیار زیاد قرار گرفته است.

شکل ۳۳- نقشه پهنه بندی زلزله در استان آذربایجان شرقی

روستای قره تپه در مجاورت گسله تسوج قرار گرفته است. گسله فشاری تسوج گسله ای است با روند خمدار با درازای نزدیک به ۶۱ کیلومتر که از ۵ کیلومتری شمال تسوج و دریاچه ارومیه می گذرد. زمین لرزه های سه دهه اخیر ناحیه با بزرگی $M_b = 4.5$ تا $M_b = 4.7$ به جنبش این گسله منتسب شده اند. بررسیهای محلی نشان می دهد در ۱۰ سال گذشته زلزله بزرگی در روستا رخ نداده است. با وجود این برای کاهش اثرات احتمالی بروز زمین لرزه در روستا رعایت نکات زیر الزامی است :

۱- کلیه سازه هایی که در روستا از نظر مسکونی، خدماتی و بهداشتی احداث می شوند، بر اساس آئین نامه طرح ساختمانها در برابر زلزله (آئین نامه ۲۸۰۰) محاسبه و اجرا شوند.

۲- نظارت کارشناسان و ناظران ساختمانی بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان در احداث کلیه ساختمانهای مسکونی و غیرمسکونی الزامی بوده و هرگونه ساخت و ساز در محدوده مصوب طرح هادی می بایست در قالب صدور شناسنامه ساختمان و تأیید نقشه های معماری و سازه ای توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان صورت پذیرد.

- آسیب پذیری روستا در مقابل سیل :

طبق تعریف سیل عبارت است از اضافه جریان آب نسبت به محدوده معمول رود یا حجمی از آب. سیل ممکن است در اثر بروز یک بارندگی شدید و یا مستمر و یا ذوب ناگهانی برفها در یک حوضه آبخیز انجام شود و یا در نتیجه شکسته شدن یک سد به وقوع بپیوندد. به هر حال بروز سیل و جریان سیلاب باعث تخریب و ایجاد خسارت و تلفات به مراکز انسانی و سازه های مسیر سیلاب می باشد. فعالیت های انسانی در سده اخیر باعث افزایش سیل خیزی گردیده است و سیل های زیادی که در این سالها شاهد وقوع آنها هستیم نتیجه ساخت و سازهای بی رویه در حرایم رودخانه ها، مسدود کردن مسیلهای، نابودی پوشش گیاهی و ... می باشد.

با توجه به عبور مسیل از شمال غرب و غرب روستا می توان گفت خطر سیل یکی از مهمترین سوانحی می باشد که روستای قره تپه را تهدید می نمایند. همچنانکه وقوع سیلاب در سالهای گذشته و به ویژه در فصل بهار و در مواقع افزایش بارندگی منجر به وارد آمدن خسارات به زمینهای زراعی اطراف مسیل شده است. ریختن زباله در مسیل و تنگ کردن مسیر آن یکی از عواملی است که خطر سیلاب در روستا را تشدید می نماید. چرا که ریختن زباله و شاخ و برگ درختان در مسیل باعث می شود در مواقع بارندگی آب در پشت زباله ها جمع شده و سپس به علت عدم مقاومت مواد مذکور، ناگهان آب جمع شده رها شده و باعث ایجاد سیلاب در پائین دست شود.

برای کاهش خط سیلگیری می توان اقدامات زیر را در روستا انجام داد :

- جلوگیری از ساخت و ساز در حریم مسیل و عدم تجاوز به حریم آن
- ساماندهی مسیر مسیل شامل عملیاتی مانند هموار ساختن بستر مسیل و لایروبی آن و ...
- جلوگیری از تنگ و یا مسدود نمودن مسیل با ریختن زباله و شاخ و برگ درختان
- ایجاد دیوار حائل از بتن و مصالح مقاوم در امتداد مسیل برای جلوگیری از پخش و انتشار جریان سیلاب به داخل اراضی روستا
- ایجاد سیل برگردان (کانالهای انحراف سیل) در نواحی پای دامنه های مشرف به روستا برای اینکه سیلهای جاری شده مستقیم به روستا وارد نشده و موجبات تخریب را فراهم نیاورد.

- آسیب پذیری روستا در مقابل کم آبی :

کم آبی و وقوع خشکسالی از پدیده هایی است که معمولاً روستاها با آن روبرو می شوند. خشکسالی زمانی اتفاق می افتد که در یک دوره آماری تعداد سالهای کم بارش بیشتر از سالهای مرطوب باشد در چنین حالتی فعالیت روستائیان با مشکل روبرو شده و خسارات بسیار زیادی به آنان وارد می شود. روستائیان از گذشته های دور به روشهای مختلف سعی در رفع کم آبی نموده اند که از جمله این اقدامات حفر چاههای عمیق است که در صورت حفر بی رویه و بدون مطالعه سطح ایستایی آبهای زیر زمینی پائین رفته و باعث خشکی چشمه ها و قنوات خواهد شد. خشکسالی در سالهای اخیر در روستای قره تپه حکمفرما بوده و باعث شده است مشکل کم آبی به ویژه در فصول گرم به عنوان یکی از دغدغه های اساسی روستائیان در این چند سال اخیر محسوب گردد.

نقشه ۱۵- محدوده های در معرض سوانح طبیعی

۲-۳- تحلیل ویژگیها و برآورد های جمعیتی روستا شامل :

۲-۳-۱- تحلیل روند تحول جمعیت و میزان مهاجرفرستی و مهاجرپذیری بر اساس اطلاعات

محلی

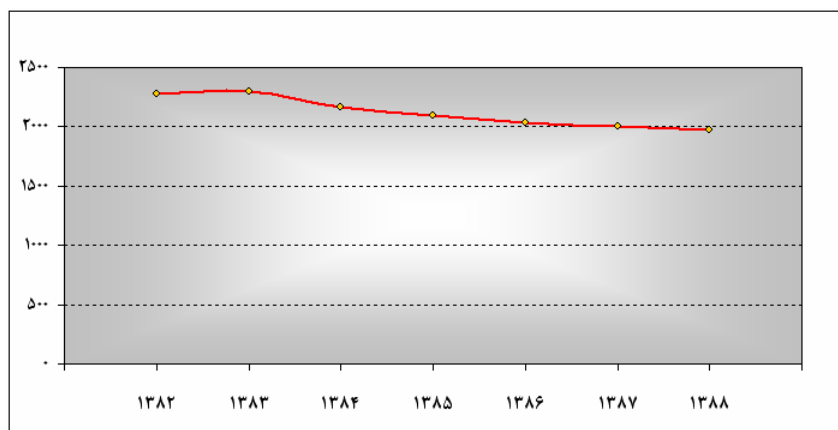
دگرگونی و تحول در تعداد جمعیت یک منطقه، افزایش یا کاهش رشد جمعیت را به همراه دارد. این امر در اثر عوامل حرکات جمعیتی شامل زاد و ولد، مرگ و میر، مهاجرت و تغییرات مربوط به ساخت سنی و جنسی جمعیت می‌باشد. به منظور مشخص شدن تحولات جمعیت روستای قره تپه طی سالهای اخیر، از آمار خانه بهداشت روستا استفاده شده و در نهایت جدول زیر تنظیم شده است.

جدول ۳۶- ویژگیهای جمعیتی روستا طی سالهای اخیر

سال							جمعیت
۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	
۹۸۷	۱۰۰۸	۱۰۲۶	۱۰۵۵	۱۰۸۸	۱۱۰۹	۱۱۶۰	
۹۸۲	۹۹۴	۱۰۰۷	۱۰۳۷	۱۰۷۶	۱۰۸۶	۱۱۱۵	زن
۱۹۶۹	۲۰۰۲	۲۰۳۳	۲۰۹۲	۲۱۶۴	۲۲۹۵	۲۲۷۵	کل
۵۱۵	۵۱۴	۵۱۱	۵۱۱	۵۱۰	۵۰۲	۵۰۷	تعداد خانوار
۳/۸	۳/۹	۴/۰	۴/۱	۴/۲	۴/۶	۴/۵	بعد خانوار

مأخذ : اطلاعات و آمار خانه بهداشت روستا

شکل ۳۴- نمودار تحولات جمعیتی روستا طی سالهای اخیر

بررسی نمودار فوق نشان می دهد که در سالهای اخیر جمعیت روستای قره تپه با روند تقریباً یکنواختی رو به کاهش گذاشته و هر سال از جمعیت روستا کاسته شده است به طوری که از ۲۲۷۵ نفر در سال ۱۳۸۲ به ۱۹۶۹ نفر در سال ۱۳۸۸ رسیده است. دلیل کاهش جمعیت روستا را می توان حجم بالای مهاجرفرستی روستا دانست که می توان دلایل زیر را برای آن برشمرد :

۱- کمبود آب زراعی و وقوع خشکسالیهای متمادی چند سال اخیر

۲- وجود بیکاری در روستا و در مقابل وجود زمینه های اشتغال بیشتر در شهرها

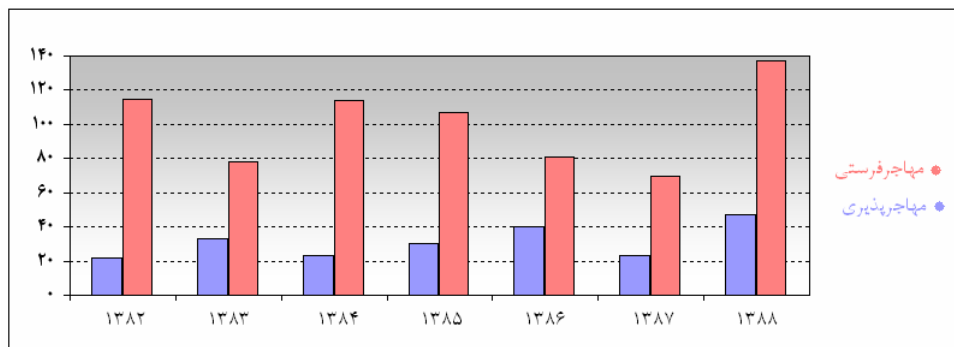
۳- عدم صرفه اقتصادی فعالیتهای کشاورزی

بر اساس آماری که از خانه بهداشت روستا و مرکز بهداشت شهرستان شبستر استعلام شده است، در طی سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۸ تعداد ۲۱۸ نفر به روستای قره تپه مهاجرت نموده و در همین مدت تعداد ۷۰۲ نفر از این روستا مهاجرت نموده اند. مقصد عمده مهاجرین روستا شهر تسوج و سایر شهرهای اطراف می باشد. نزدیکی روستا به شهر تسوج باعث شده است تعدادی از روستائیان برای سکونت به شهر تسوج مهاجرت نمایند و ضمن سکونت در این شهر اراضی زراعی و باغات خود را در روستا حفظ نموده و از این طریق امرار معاش نمایند.

جدول ۳۷- تعداد مهاجرپذیری و مهاجر فرستی در روستای قره تپه طی سالهای اخیر

سال		۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸
مهاجرپذیری	مرد	۱۱	۹	۷	۱۱	۱۷	۱۰	۲۲
	زن	۱۲	۲۴	۱۶	۱۹	۲۳	۱۳	۲۵
	کل	۲۲	۳۳	۲۳	۳۰	۴۰	۲۳	۴۷
مهاجرفرستی	مرد	۶۴	۳۴	۵۳	۴۴	۳۷	۳۵	۷۲
	زن	۵۱	۴۴	۶۱	۶۳	۴۴	۳۵	۶۵
	کل	۱۱۵	۷۸	۱۱۴	۱۰۷	۸۱	۷۰	۱۳۷

مأخذ: خانه بهداشت روستا

شکل ۳۵- نمودار تعداد مهاجرین روستای قره تپه طی دوره ۱۳۸۲-۱۳۸۸

۲-۳-۲- ارزیابی پیش بینی طرح فرادست در مورد جمعیت آتی روستا و تعداد شاغلین

طرح توسعه و عمران (جامع) ناحیه تبریز که توسط مهندسين مشاور زیستا تهیه شده است به این دلیل که پهنه جغرافیایی وسیعتری نسبت به یک روستا را مورد بحث و نیز برنامه ریزی قرار داده، روستاها را به طور جزئی و تک به تک مورد بررسی قرار نداده ولی به طور کلی به پیش بینی جمعیت شهرستان و بخش پرداخته است که در جدول زیر ارائه می شود.

جدول ۳۸- پیش بینی طرح فرادست در مورد جمعیت آتی روستای قره تپه

سال	۱۳۷۵	۱۳۹۰	۱۴۰۰
جمعیت	۲۲۵۳	۲۵۰۰	۳۰۰۰
نرخ رشد پیشنهادی	۰/۷	۱/۸۴	

مأخذ: طرح توسعه و عمران ناحیه تبریز

از نگاه این طرح، روستای قره تپه در سال ۱۳۹۰ می بایستی ۲۵۰۰ نفر جمعیت داشته باشد که با توجه به جمعیت ۱۹۶۹ نفری روستا در سال ۱۳۸۸ و روند منفی تحول جمعیت روستا در چند سال اخیر نمی توان انتظار داشت جمعیت روستا به ۲۵۰۰ نفر در سال ۱۳۹۰ برسد. این طرح نرخ رشد ۲/۶۹ درصدی را برای دوره ۱۳۹۰-۱۴۰۰ پیشنهاد نموده است که به نظر می رسد این پیش بینی نیز نزدیک به واقعیت نباشد.

طرح توسعه و عمران ناحیه تبریز نرخ رشد ۱/۷۶ را برای برآورد جمعیت شاغلین شهرستان شبستر در سال ۱۳۸۸ استفاده نموده است. بر این اساس پیش بینی می شود روستای قره تپه در سال ۱۳۸۸ برابر ۷۶۹ نفر شاغل داشته باشد. این در حالی است که جمعیت شاغل روستا در سال ۱۳۸۸ برابر ۵۶۳ نفر می باشد. با توجه به تعداد ۵۱۶ نفری شاغلین روستا در آمار سرشماری رسمی نفوس و مسکن ۱۳۸۵ به نظر نمی رسد این نرخ رشد منطقی باشد.

این طرح برای پیش بینی تعداد جمعیت شاغل شهرستان شبستر در سال ۱۳۹۸ نرخ رشد ۲/۲۱ درصدی را مد نظر قرار داده است که با این احتساب پیش بینی می شود روستا در سال افق طرح برابر ۷۰۱ نفر شاغل داشته باشد.

۲-۳-۳-ارایه و ارزیابی گزینه های مختلف برآورد جمعیت روستا تا سال افق طرح و

انتخاب گزینه مناسب

از آنجا که هرگونه برنامه ریزی در سطح روستا برای سال های آتی جهت رفاه و آسایش جمعیت روستا خواهد بود بر این اساس پیش بینی جمعیت آینده روستا و برآورد صحیح و دقیق آن جهت ارایه هرگونه برنامه ریزی مناسب از اهمیت شایانی برخوردار می باشد اما بایستی به این نکته نیز توجه داشت که افزایش جمعیت تابع یک روش و رابطه ساده که در تمامی شرایط مصداق داشته باشد نیست و لازم است که در پیش بینی جمعیت عوامل مختلفی را نیز لحاظ نمود که این عوامل عبارتند از :

- ۱- روند گذشته جمعیت
- ۲- ویژگی اقتصادی- اجتماعی و فرهنگی سکونتگاه مورد مطالعه
- ۳- توان ها و تنگناهای اقتصادی
- ۴- توان ها و تنگناهای محیطی
- ۵- وضعیت پایداری و ناپایداری سکونتگاه مورد مطالعه از نظر قابلیت جذب یا نگهداشت جمعیت
- ۶- وضعیت استقرار سکونتگاه انسانی نسبت به شبکه ارتباطی
- ۷- جایگاه سکونتگاه مورد مطالعه در سلسله مراتب جمعیتی و تقسیمات کالبدی
- ۸- مراکز جمعیتی که تحت نفوذ مستقیم و غیر مستقیم سکونتگاه مورد مطالعه قرار دارند.

اگر تعداد کل جمعیت در دو یا سه زمان متفاوت موجود باشد به آسانی می توان با تعمیم دادن این اطلاعات برای سالهای آتی، برآوردی از تعداد جمعیت برای زمانهای دیگر را به دست آورد. این نوع برآورد معمولاً برای تخمین کل جمعیت بکار برده می شود. با توجه به مطالب فوق گزینه های مختلفی برای برآورد جمعیت روستای قره تپه در سال افق طرح مطرح می شود که در ادامه هر یک توضیح داده می شود. در اینجا لازم است ذکر شود که برای پیش بینی جمعیت روستا در سال افق طرح جمعیت سال ۱۳۸۵ روستا که برابر ۱۷۶۸ نفر می باشد به عنوان سال پایه انتخاب شده است.

۱- نرخ رشد چهل سال گذشته :

این روش در واقع ادامه روند گذشته و اعمال متوسط نرخ رشد واقعی چهار دهه گذشته برای پیش بینی جمعیت ده سال آتی روستا می باشد. نرخ رشد چهل سال اخیر روستا برابر ۰/۲۵ درصد می باشد که با استفاده از این نرخ رشد جمعیت روستا تا سال افق طرح افزایش یافته و به ۱۸۳۱ نفر خواهد رسید. با توجه به واقعیات موجود به نظر نمی رسد این نرخ رشد محقق گردد.

۲- نرخ رشد ده سال گذشته :

این روش نیز ادامه روند ۱۰ سال گذشته و اعمال متوسط نرخ رشد دهه گذشته برای پیش بینی جمعیت ده سال آتی روستا می باشد. نرخ رشد جمعیت روستای قره تپه در دهه ۱۳۷۵-۱۳۸۵ برابر ۲/۳۹- درصد می باشد. با استفاده از این نرخ رشد جمعیت روستا تا سال افق طرح کاهش یافته و به ۱۲۶۰ نفر خواهد رسید که به نظر می رسد نرخ رشد بالاتری محقق خواهد گردید.

۳- نرخ رشد طبیعی چند سال اخیر :

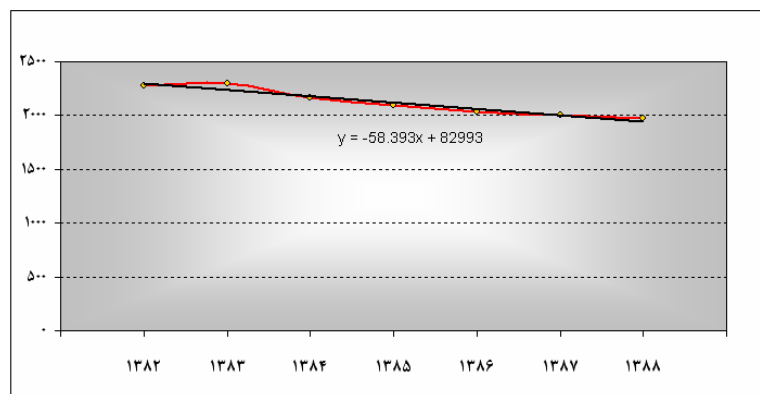
در این روش، میزان افزایش جمعیت از تفاوت بین میزان موالید و مرگ و میر به دست می آید. اگر تغییرات جمعیت فقط به سبب تأثیر عامل طبیعی موالید و مرگ و میر باشد، نتیجه این تأثیر را افزایش طبیعی جمعیت تلقی می شود. میزان افزایش طبیعی جمعیت به ترتیب زیر به دست می آید :

$$\text{نرخ رشد طبیعی} = \frac{\text{تعداد مرگ و میر} - \text{تعداد موالید}}{\text{جمعیت میانه}} \times ۱۰۰$$

با استفاده از رابطه فوق و آمار موجود نرخ رشد طبیعی میانگین دوره ۱۳۸۲-۱۳۸۸ برای روستای قره تپه برابر ۰/۵ درصد محاسبه می شود. با اعمال این نرخ رشد جمعیت روستا در سال افق طرح به ۱۸۹۶ نفر خواهد رسید. با توجه به جمعیت ۱۹۶۹ نفری روستا به نظر می رسد نرخ رشد بالاتری محقق گردد.

۴- نرخ رشد خطی:

این مدل در واقع ادامه روند ۷ سال گذشته و استفاده از رگرسیون خطی برای پیش بینی جمعیت روستا می باشد. بر اساس معادله خط به دست آمده برای تحولات جمعیت روستا می توان گفت جمعیت روستا در سال افق طرح برابر ۱۳۰۱ نفر خواهد بود. بنابراین نرخ رشد خطی روستا برابر ۴/۰۶- درصد محاسبه می شود.

شکل ۳۶- رگرسیون خطی برای پیش بینی جمعیت روستا تا سال افق طرح

۵- نظر مشاور : در این روش با فرض اینکه تمامی پیشنهادات طرح فرادست و کلیه پروژه های دستگاههای دست اندرکار عمران روستایی در بخش های مختلف خصوصی، دولتی ، تعاونی و نهایتاً پیشنهادات طرح هادی محقق می شوند و کمبود و مشکلی به لحاظ اعتبار، نیروی انسانی ، عوامل تولید و دیگر ابزارهای مورد نیاز توسعه روستایی بوجود نمی آید، نرخ رشد ۲/۵ درصد برای پیش بینی جمعیت روستای قره تپه پیشنهاد گردیده و به تصویب کمیته فنی استان نیز رسیده است. بر این اساس جمعیت روستا در سال ۱۳۹۹ برابر ۲۴۹۸ نفر خواهد بود. بنابراین تا سال افق طرح تعداد ۷۳۰ نفر به جمعیت روستا افزوده خواهد شد که با در نظر گرفتن بعد خانوار ۴ نفر، تعداد ۱۸۳ خانوار به مجموع خانوارهای روستا افزوده شده و به ۶۷۹ خانوار خواهد رسید.

جدول ۳۹- گزینه های مختلف پیش بینی جمعیت آتی روستا

جمعیت سال پایه : ۱۷۶۸ نفر	نرخ رشد پیشنهادی	جمعیت سال افق طرح (نفر)
گزینه طرح فرادست	۲/۶۹	۲۵۶۴
نرخ رشد ۴۰ سال گذشته	۰/۲۵	۱۸۳۱
نرخ رشد ۱۰ سال گذشته	-۲/۳۹	۱۲۶۰
نرخ رشد طبیعی میانگین	۰/۵	۱۸۹۶
نرخ رشد خطی	-۴/۰۶	۱۳۰۱
گزینه مشاور	۲/۵	۲۴۹۸

۲-۳-۴- ارایه و ارزیابی گزینه های مختلف برآورد تعداد شاغلین روستا تا سال افق طرح و

انتخاب گزینه مناسب

بر اساس آمار و اطلاعات سرشماری رسمی نفوس و مسکن ۱۳۸۵ تعداد شاغلین روستای قره تپه برابر ۵۱۶ نفر می باشد. برای برآورد تعداد شاغلین روستا تا سال افق طرح گزینه های مختلفی ارائه شده است که عبارتند از :

۱- نرخ رشد پیشنهادی طرح فرادست :

طرح توسعه و عمران (جامع) ناحیه تبریز برای پیش بینی تعداد جمعیت شاغل شهرستان شبستر در سال ۱۳۹۸ نرخ رشد ۲/۲۱ درصدی را مد نظر قرار داده است که با این احتساب پیش بینی می شود روستا در سال افق طرح برابر ۷۰۱ نفر شاغل داشته باشد.

۲- نرخ رشد دوره ۱۳۸۵-۱۳۷۵ جمعیت شاغل :

این روش در واقع ادامه روند گذشته و اعمال متوسط نرخ رشد جمعیت شاغل دهه گذشته برای پیش بینی جمعیت شاغل آتی روستا می باشد. تعداد جمعیت شاغل روستا در سال ۱۳۷۵ برابر ۶۰۲ نفر اعلام شده است که با مد نظر قرار دادن جمعیت ۵۱۶ نفری شاغلین در سال ۱۳۸۵ می توان گفت تعداد جمعیت شاغل روستا کاهش یافته و نرخ رشد ۱/۵۳- محقق گردیده است. اگر همین نرخ رشد را برای برآورد جمعیت شاغل روستا در سال افق طرح استفاده شود، تعداد شاغلین روستا در سال افق طرح کاهش یافته و به ۴۱۶ نفر خواهد رسید.

۳- نسبت شاغلین به جمعیت در سال ۱۳۸۵ :

بر اساس آمار و اطلاعات سرشماری رسمی نفوس و مسکن ۱۳۸۵ تعداد شاغلین روستای قره تپه برابر ۵۱۶ نفر می باشد که این تعداد برابر ۲۹/۱۸ درصد جمعیت روستا می باشد. اگر همین نسبت را برای برآورد جمعیت شاغلین روستا در سال افق طرح تعمیم دهیم، جمعیت شاغل روستا در سال افق طرح برابر ۶۳۶ نفر خواهد بود. در این صورت نرخ رشد جمعیت شاغل روستا برابر ۱/۵ درصد خواهد بود که همان نرخ رشد پیشنهادی برای برآورد تعداد جمعیت روستا در سال افق طرح می باشد.

۴- گزینه منتخب مشاور:

باعنایت به ساختارهای اقتصادی- اجتماعی روستا و واقعیات موجود و پتانسیل های محیطی روستا، نرخ رشد ۲/۵ درصد، برای پیش بینی جمعیت شاغل روستا در سال افق طرح مناسب تشخیص داده شده است.

جدول ۴۰- گزینه های مختلف پیش بینی جمعیت شاغل روستا در سال افق طرح

جمعیت سال پایه : ۵۱۶ نفر	نرخ رشد پیشنهادی	جمعیت شاغل سال افق طرح (نفر)
نرخ رشد پیشنهادی طرح فرادست	۲/۲۱	۷۰۱
نرخ رشد جمعیت شاغل ۷۵-۸۵	-۱/۵۳	۴۱۶
نسبت شاغلین به کل جمعیت در سال ۱۳۸۵	۱/۵	۶۳۶
نرخ رشد منتخب مشاور	۲/۵	۷۲۹

۲-۳-۵- برآورد جمعیت لازم التعليم روستا به تفکیک جنس و مقاطع تحصیلی در سال افق طرح.

با توجه به اینکه آمار جمعیت لازم التعليم روستا به تفکیک جنس و مقطع تحصیلی در آمار سرشماری رسمی نفوس و مسکن ۱۳۸۵ در دسترس نمی باشد برای برآورد جمعیت لازم التعليم روستا، از آمار استعلام شده از خانه بهداشت روستا استفاده شده است. به این منظور تعداد جمعیت سال افق طرح در گروه های سنی ۵-۱۹ سال با نرخ رشد ۲/۵ درصد برآورد شده است.

جدول ۴۱- گروه های سنی ۵ تا ۱۹ سال روستا در وضع موجود و سال افق طرح

گروه سنی	وضع موجود	سال افق طرح
----------	-----------	-------------

مرد	زن	جمع	مرد	زن	جمع
۵۷	۶۴	۱۲۱	۷۳	۸۲	۱۵۵
۴۷	۵۴	۱۰۱	۶۰	۶۹	۱۲۹
۱۰۴	۸۰	۱۸۴	۱۳۴	۱۰۲	۲۳۶
۲۰۸	۱۹۸	۴۰۶	۲۶۷	۲۵۳	۵۲۰
جمع					

با این فرض که با فعالیتهای نهضت سوادآموزی در روستا، بیسوادی ریشه کن خواهد شد می توان گفت جمعیت لازم التعلیم روستا برابر ۵۲۰ نفر خواهد بود که ۱۵۵ نفر در مقطع ابتدایی، ۱۲۹ نفر در مقطع راهنمایی و ۲۳۶ نفر در مقطع دبیرستان تحصیل خواهند نمود.

۲-۴- ارزیابی زمینه های مشارکت فنی، اقتصادی و اجتماعی روستایان در اجرای طرح

های عمرانی در گذشته و تعیین روش مشارکت آنها در اجراء، بهره برداری و نگهداری پروژه های

طرح هادی روستا

یکی از عواملی که می تواند نقش مهمی در توسعه روستای قره تپه داشته باشد، وجود مشارکت مردمی در ابعاد مختلف برنامه ها و پروژه های روستا می باشد. بنابراین دخالت دادن و به میدان کشاندن روستائیان جهت تصمیم گیری، تهیه، اجرا و بهره برداری از پروژه های مختلف روستایی الزامی می باشد. بر این اساس از آنجا که مشارکت جامعه روستایی به عنوان یکی از راهبردهای توسعه اقتصادی و اجتماعی می باشد لازم است محدودیت ها و تنگناها و همچنین توان ها و امکانات آن در ابعاد و زمینه های مختلف به خوبی بررسی و شناخته شود که در زیر به ارایه آنها پرداخته می شود:

جدول ۴۲- ارزیابی زمینه های مشارکت

امکانات و فرصتها	تنگناها و محدودیتها
------------------	---------------------

- وجود زمینه مشارکت در تأمین نیروی انسانی و منابع مالی طرحهای عمرانی نظیر نوسازی مسجد، آسفالت معابر و ایجاد جوی در معابر - همگن بودن فرهنگی و قومی روستائیان - عدم وجود مشکلات تفرقه برانگیز در روستا - پیروی و استقبال ساکنین روستا از تصمیمات و طرحهای دهیاری و شورای اسلامی روستا	- عدم آشنایی روستائیان از اهداف پروژه های عمرانی - پایین بودن سطح درآمد روستائیان و در نتیجه عدم توانایی مشارکت مالی در پروژه های عمرانی
--	--

با عنایت به مطالب فوق می توان گفت ، آنچه که بیشتر از همه بر محدودیت های مشارکت در روستا دامن می زند، پایین بودن درآمد اقتصادی خانوارهای روستایی می باشد. علاوه بر این عدم آگاهی روستائیان از اهداف پروژه های عمرانی یکی از نقاط منفی در زمینه مشارکت اهالی می باشد.

با تعیین و برطرف نمودن نقاط ضعف و تقویت نقاط مثبت در این زمینه می توان از مشارکت روستائیان برای نیل به اهداف طرح و توسعه روستا سود جست. بدین منظور در قدم اول باید با ایجاد انگیزه از روستائیان خواست تا بطور فعال در تعیین سرنوشت خود دخالت کرده و کنترل امور را به صورت حرکتی پویا و همراه با برنامه ریزی به عهده بگیرند. یکی از راه های نیل به این مقصود، استفاده از نهادهای محلی مانند دهیاری و شوراهای اسلامی روستا برای تقویت روحیه مشارکت و آشنایی روستائیان با اهداف پروژه های عمرانی می باشد.

تعیین روش مشارکت در مراحل اجرا، بهره برداری و نگهداری پروژه های طرح هادی روستا :

۱- مرحله اجرا :

در این مرحله می توان از مشارکت اهالی روستا در زمینه تأمین نیروی انسانی و تأمین منابع مالی بخشی از هزینه های طرحهای عمرانی سود جست.

- تأمین نیروی انسانی : به منظور تسهیل در پروژه های عمرانی می توان از نیروهای بومی روستا کمک گرفت. لیکن با عنایت به اینکه بنیه اقتصادی خانواده های روستایی ضعیف می باشد، بایستی در قبال کارشان دستمزد پرداخت شود، در غیر این صورت نمی توان از مشارکت این افراد بهره گرفت.

- تأمین منابع مالی : بر اساس بررسی های به عمل آمده و با توجه به سطح درآمد پائین روستائیان و عدم توانایی آنها جهت مشارکت در منابع مالی پروژه های روستایی نمی توان انتظار مشارکت مالی از روستائیان داشت .

۲- مرحله بهره برداری :

مرحله بهره برداری بیشتر مختص پروژه های عمومی است. مثل ایجاد جوی و کانال و آسفالت معابر که تمام روستائیان از این پروژه ها بهره برداری و استفاده می نمایند.

۳- مرحله نگهداری :

در این مرحله باید از ترویج اجتماعی برای جلب مشارکت و همیاری روستائیان بهره گرفت و بدین منظور می توان از گردهمایی های اجتماعی با بزرگان و ریش سفیدان روستا انجام داد، چرا که این افراد دارای سه ویژگی ممتاز می باشند.

الف - نسبت به شیوه های مشارکتی و مدیریتی روستا در گذشته آشنایی بیشتری دارند .

ب - نفع عموم مردم روستا را به منافع شخصی خود ترجیح می دهند .

ج - در میان روستائیان از اعتبار خاصی برخوردارند .

در واقع چون ریش سفیدان روستا با مسایل آب و خاک، تولید و مسایل اجتماعی روستا آشنایی دارند و نقش مدیر سنتی را در گذشته بر عهده داشته اند، لذا از نظرات و راهکارهای آنها می توان در زمینه نگهداری و مدیریت پروژه ها استفاده نمود.

۲-۵- تحلیل تغییر و تحول منابع در آمدی روستائیان و فعالیت های اقتصادی (کشاورزی،

صنعت و خدمات) و تدوین چشم انداز آتی آنها.

همانطور که در فصل اول مطالعات این گزارش ذکر شد، بخش عمده اقتصاد روستای قره تپه تحت تأثیر کشاورزی می باشد چنانکه در حدود ۴۹ درصد درآمد روستا از این بخش حاصل می شود به همین جهت برای بررسی وضعیت اقتصادی در روستا، ابتدا لازم است محدودیتهای، تنگناها و توان ها و قابلیت های روستا مورد بررسی قرارگیرد تا بتوان راهکارهایی را برای پیشرفت در این زمینه ارائه نمود. بدین منظور جدول زیر تهیه شده است.

جدول ۴۳- بررسیهای اقتصادی روستای قره تپه

توانها، امکانات و فرصتها	تنگناها و محدودیتهای
- استقرار روستا در حاشیه دریاچه ارومیه	- کمبود آب زراعی در روستا
- وجود مراتع مناسب در جنوب روستا	- وقوع خشکسالیهای ممتد

- وجود چاههای عمیق و نیمه عمیق در پیرامون روستا	- کاهش آبدهی چشمه های موجود در روستا - پائین بودن بازده اقتصادی فعالیتهای دامداری و کشاورزی به دلیل شیوه های سنتی و کمبود آب زراعی - وجود شیوه های واسطه گری و دلالی - روشهای غلط آبیاری مزارع و هدر رفتن آب - عدم گرایش جوانان به فعالیتهای کشاورزی - عدم بیمه محصولات زراعی
--	---

با توجه به مطالب فوق و بررسی تنگناها و قابلیت های روستا راهکارهایی جهت توسعه اقتصادی روستا در هر یک از بخشهای اقتصادی روستا به شرح زیر ارائه شده است.

الف-کشاورزی :

۱- استفاده بهینه از منابع آب: در این زمینه می توان به اقداماتی نظیر گسترش آبیاری تحت فشار و قطره ای جهت افزایش راندمان تولید محصولات کشاورزی اشاره نمود که باعث استفاده بهینه از منابع موجود خواهد شد. از سوی دیگر لازم است که تدابیر لازم در خصوص هدر رفتن و پرت آب موجود روستا اتخاذ گردد که در این راستا می توان به ساماندهی کانالهای انتقال آب پرداخت.

۲- تغییر الگوی کشت و تناوب زراعی

۳- استفاده از بذرهایی مرغوب و اصلاح شده با عملکرد بالا: در این زمینه باید موسسات تحقیقاتی با اجرای مزارع آزمایشی به این گونه بذرها دست یابند همچنین بذرهایی تهیه شده باید به انواع بیماریها مقاوم بوده و کاملاً ضد عفونی شوند.

۴- استفاده به موقع از نهاده های زراعی: در اختیار گذاشتن به موقع نهاده های زراعی ازجمله کود و بذر به کشاورزان توسط سازمان جهاد کشاورزی شهرستان شبستر و مرکز خدمات و ترویج کشاورزی تسوج نقش مهمی در بالا بردن راندمان فعالیتهای کشاورزی می تواند داشته باشد.

۵- ایجاد دامداری صنعتی: شامل پرورش دامهای بزرگ، طیور و... از دیگر اقدامات موثر در این خصوص می باشد.

۶- ارائه مجموعه ای از تسهیلات: این مجموعه می تواند شامل تسهیلات مالی (اعطای وام بانکی) بخشودگی مالیاتی، بیمه محصولات کشاورزی و تضمین خرید محصولات و ... باشد.

۷- اجرای طرحهای مربوط به بهداشت محیط در شیوه های سنتی نگهداری دام

۸- بالا بردن سطح دانش کشاورزی: با توجه به اینکه روستا دارای استعدادهای بالقوه ای در جهت توسعه اقتصادی است که اگر این استعدادها و پتانسیل ها از قوه به فعل درآیند می توانند زمینه اشتغال تعدادی از روستاییان را فراهم نمایند. در این زمینه می توان اقداماتی نظیر برگزاری کلاسهای آموزشی ترویج کشاورزی استفاده نمود.

ب- صنعت :

بخش صنعت در روستای قره تپه از عدم مزیت برخوردار است. فعالیتهای صنعتی در روستا تنها محدود به فعالیتهای قالبیابی و کارهای ساختمان می باشد. فعالیتهای قالبیابی در بیشتر خانوارها و عمدتاً توسط زنان و دختران جوان صورت می گیرد. با عنایت به این نکته که قالبیابی در کنار سایر فعالیتهای و به کمک سایر افراد خانواده صورت می پذیرد، در آینده نیز قالبیابی یکی از منابع عمده فعالیت روستائیان را تشکیل خواهد داد. بر این اساس ضرورت توجه به بخش صنعت جهت توسعه اشتغال هرچه بهتر روستائیان الزامی می باشد. از مهمترین اقدامات در این زمینه می توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱- تقویت و گسترش صنایع دستی به ویژه در بین زنان روستا با توجه به وجود صنعت قالبیابی در روستا

۲- اعطای وام و کمکهای لازم جهت گسترش صنایع فوق

۳- ایجاد واحدهای کارگاهی و صنایع مکمل با بخش کشاورزی

ج- خدمات :

بخش خدمات نیز در روستای قره تپه از مزیت نسبی برخوردار است. با اجرای طرح هادی و توسعه روستا و با افزایش جمعیت آن، فعالیتهای خدماتی از قبیل فعالیتهای مربوط به حمل و نقل ، واحدهای تجاری، کاربریهای عمومی و خدماتی ... افزایش یافته و در نتیجه آن سهم این بخش اقتصادی در تأمین درآمد روستائیان نیز افزایش خواهد یافت.

۲-۶- تعیین محدودیتها و امکانات توسعه کالبدی روستا و جهات و حدود منطقی توسعه و

اولویت بندی آن تا سال افق طرح

نحوه استقرار و توسعه هر سکونتگاه به موقعیت طبیعی آن منطقه بستگی دارد. روستای قره تپه با توجه به موقعیت طبیعی منطقه به شکل متمرکز در یک زمین نسبتاً هموار تشکیل یافته است و در طول تاریخ به صورت ارگانیک توسعه یافته است. در سالهای اخیر توسعه روستا در قسمتهای مابین دو محله بالا و پائین انجام گرفته است. طبق بررسیهای میدانی مشاور، این آبادی جهت توسعه کالبدی خود با محدودیتهای روبرو است که عبارتند از:

۱- محدودیت ناشی از وجود باغات در پیرامون روستا

۲- محدودیت ناشی از وجود گورستان در شمال، شمال شرق و غرب روستا

۳- محدودیت ناشی از وجود زمینهای زراعی در شرق روستا

با در نظر گرفت این محدودیتها، لازم است جهت تأمین نیازهای توسعه آتی روستا در اولویت اول به فضاهای خالی داخل بافت روستا توجه گردد و در اولویت بعدی از فضای مابین دو محله بالا و پائین روستا استفاده گردد.

محدودیتهای توسعه روستا با فلشهای قرمز رنگ و امکانات توسعه آن با فلشهای سبز رنگ تحت نقشه ای به همین عنوان آورده شده است.

نقشه ۱۶- محدودیت ها و امکانات توسعه کالبدی

۷-۲- ارزیابی فرسودگی بافت روستا، نوع مصالح، مقاومت بناها و مستحذات

بافت موجود روستای قره تپه بیشتر به صورت تخریبی و مرمتی می باشد. به طوری که ۲۹/۳۰ درصد ابنیه روستا تخریبی بوده و غیر قابل سکونت تشخیص داده شده اند و ۳۸/۲۱ درصد از ابنیه روستا نیز نیاز به تعمیر داشته و با تعمیرات اساسی و مقاوم سازی قابل نگهداری بوده و می توان از آنها بهره برداری نمود. مصالح به کار رفته در واحدهای ساختمانی روستا عمدتاً از سطح کیفی پایینی برخوردار بوده و در بافت آنها بیشتر مصالحی همچون خشت و گل، آجر و چوب به چشم می خورد.

بناهای نیازمند بهسازی:

در حال حاضر حدود ۳۸/۲۱ درصد ابنیه روستا از مصالح نیمه بادوامی مانند آجر و چوب ساخته شده اند. بناهای فوق از لحاظ کیفیت ابنیه به عنوان بناهای مرمتی بوده و نیاز به مقاوم سازی و بهسازی دارند.

بناهای نیازمند نوسازی :

این بناها اغلب از خشت و گل ساخته شده اند و حدود ۲۹/۳۰ درصد واحد از ابنیه های روستا مربوط به این بناها می باشد. این دسته از بناها به دلیل قدمت زیاد و به کارگیری مصالح بی دوام در حال تخریب یا مخروبه هستند و نیازمند نوسازی و تجدید بنا می باشند.

جدول ۴۴- بناهای نیازمند بهسازی و نوسازی روستا

انواع ابنیه	مساحت (مترمربع)	درصد	نوع مصالح ساختمانی
نیازمند بهسازی	۵۷۴۹۵	۳۸/۲۱	آجر و چوب و یا سنگ و چوب
نیازمند نوسازی	۴۴۰۸۴	۲۹/۳۰	خشت و گل و چوب
مجموع	۱۰۱۵۷۹	۶۷/۵۱	-

۲-۸- برآورد نیاز به مسکن در روستا بر اساس نتایج مطالعات مربوط به کیفیت ابنیه، سطح و

سرانه مسکونی، جمعیت و خانوار پیش بینی شده روستا

برآورد مطمئن از نیاز به مسکن، عامل مهمی در تدوین سیاست و تنظیم و ارزیابی برنامه های توسعه روستایی به شمار می رود. برای برآورد نیاز به مسکن پس از برآورد مساحت میانگین قطعات پیشنهادی، آنرا به تعداد واحدهای مسکونی مورد نیاز ضرب می کنیم تا مقدار زمین مورد نیاز برای تأمین واحدهای مسکونی به دست آید. روش استفاده شده برای برآورد احتیاجات مسکن مبتنی بر نیاز می باشد. در این روش ابتدا تعداد خانوار فعلی با تعداد مساکن موجود مقایسه و بر اساس یک استاندارد معین کمبود برآورد می شود. این روش خود به دو روش تقسیم می شود که عبارتند از روش کلی و روش خام. شرح هر یک از روشهای فوق در زیر ارائه شده است:

الف- روش کلی : در این روش تمامی اجزای موثر در ایجاد نیاز به مسکن مورد نظر است و با $E(t)$ نشان داده می شود. این اجزاء عبارتند از :

$$E(t) = k(E_1 + E_2 + E_3 + E_4 + E_6(t)) + E_5 + E_7(t)$$

$$E(t) = \text{واحد مسکونی مورد نیاز تا زمان } t$$

$$k = \text{ضریب خانه های خالی}$$

$$E_1 = \text{کمبود فعلی مسکن}$$

$$E_2 = \text{واحدهای مسکونی زیر استاندارد}$$

$$E_3 = \text{نیاز ناشی از یک واحد مسکونی به ازای هر خانوار}$$

$$E_4 = \text{نیاز ناشی از حذف یا کاهش تراکم}$$

$$E_5 = \text{واحدهای مسکونی که نیاز به تخریب و تجدید بنا دارند}$$

$$E_6(t) = \text{نیاز ناشی از افزایش جمعیت تا زمان } t$$

$$E_7(t) = \text{واحدهای مسکونی که در طول مدت برنامه ریزی نیاز به تخریب و تجدید بنا دارند.}$$

با توجه به اینکه تمامی اجزای موثر در این رابطه در مورد روستای قره تپه به طور دقیق در دسترس نمی باشد، نمی توان از این روش برای برآورد نیاز به مسکن استفاده نمود.

ب- روش خام : در شرایطی که آمارهای موجود برای تهیه یک برآورد کلی و به صورت مجزا برای هر یک از اجزاء کافی نباشد، از این روش برای برآورد تقریبی احتیاجات مسکن استفاده می شود. عبارت جبری که بتوان به وسیله آن نیاز به مسکن را برآورد نمود عبارت است از :

$$E(t) = H - U + H(t) + R$$

که در آن $E(t)$ واحدهای مسکونی مورد نیاز تا زمان t ، H تعداد خانوارها و U واحدهای مسکونی موجود، $H(t)$ تعداد خانوارهایی که در طول دوره برنامه ریزی به خانوارهای موجود اضافه خواهد شد و R تعداد واحدهای مسکونی است که تا زمان t نیاز به تخریب و تجدید بنا خواهد داشت. اگر فرض کنیم که واحدهای تخریبی در مساحت خود تجدید بنا خواهند شد نیازی به اضافه کردن این واحدها در رابطه بالا نمی باشد.

بر اساس اطلاعات و آمار سرشماری سال ۱۳۸۵ تعداد خانوار روستای قره تپه برابر ۴۹۶ خانوار و تعداد واحد مسکونی روستا برابر ۴۹۵ واحد مسکونی می باشد. با در نظر گرفتن نرخ رشد ۲/۵ درصدی تا سال افق طرح تعداد ۴۱۰ نفر به جمعیت روستا افزوده خواهد شد که با فرض بعد خانوار ۴ نفر، تعداد ۱۸۳ خانوار به مجموع خانوارهای روستا افزوده شده و به ۶۷۹ خانوار خواهد رسید. با این احتساب تعداد واحدهای

$$E(t) = 496 - 495 + 103 = 104 \quad \text{مسکونی مورد نیاز تا سال افق طرح از رابطه زیر به دست می آید:}$$

عدد به دست آمده را به مساحت میانگین قطعات مسکونی پیشنهادی ضرب می کنیم تا مقدار زمین مورد نیاز برای تأمین واحدهای مسکونی به دست آید.

$$91500 = 183 \times 500 = \text{تعداد واحدهای مسکونی مورد نیاز} \times \text{مساحت میانگین قطعات پیشنهادی} = \text{زمین مورد نیاز}$$

مساحتی در حدود ۱۹۵۱۸ مترمربع از واحدهای مسکونی نیز در اثر تعریض و اصلاح معابر روستا، تخریب خواهد شد که با اضافه کردن این مقدار به عنوان فضاهای مسکونی جایگزین، مجموع مساحت مسکونی مورد نیاز برابر ۱۱۱۰۱۸ مترمربع خواهد بود.

۲-۹- ارزیابی کمبودهای خدماتی موجود سرویس دهنده به روستا و حوزه نفوذ آن بر اساس

الگوی سطح بندی خدمات روستایی

جدول سطح بندی پیشنهادی فضاها و مراکز روستایی بر حسب آستانه های جمعیت و استانداردهای خدماتی نماینگر چگونگی تجهیز هر یک از انواع روستاهای فوق الذکر می باشد.

بر اساس الگوی سطح بندی خدمات روستایی بایستی خدمات ساده شامل : دبستان، خانه بهداشت، آب آشامیدنی، راه دسترسی و برق در روستا موجود باشد که در مورد روستای قره تپه که از روستاهای مستقل و فاقد حوزه نفوذ میباشد، بایستی گفت که تمام خدمات مورد نظر در روستا موجود می باشد و کمبودی در این زمینه وجود ندارد.

جدول ۴۵- سطح بندی پیشنهادی فضاها و مراکز روستایی بر حسب آستانه های جمعیت و استانداردهای خدماتی

فضای توسعه	آستانه جمعیتی	جمعیت مرکز	خدمات مورد نیاز مرکز
منظومه روستایی	۲۰۰۰-۴۰۰۰	۵۰۰۰+	آموزش قبل از دبستان- دبستان- راهنمایی- دبیرستان- مرکز آموزش فنی و حرفه ای و تربیت معلم- حمام- خانه بهداشت- مرکز بهداشتی و درمانی با تسهیلات زایمانی و بهداشتکار دهان و دندان- داروخانه- بیمارستان کوچک- کشتارگاه بهداشتی- غسلخانه- مجتمع بهداشتی- شبکه آب آشامیدنی- راه آسفالت- ترمینال- برق- دفتر پست و شبکه تلفن- طرح بهسازی- ناحیه صنعتی- خانه سازمانی- کتابخانه عمومی- مجموعه فرهنگی و هنری- سینما- مجموعه ورزشی- پارک بازی کودکان- رستوران و سالن پذیرایی- دفتر حفظ میراث فرهنگی- بانک- پمپ بنزین- صنایع سبک- مرکز خدمات روستائی- دفتر دامپزشکی- تعمیرگاه ماشین آلات کشاورزی و وسائط نقلیه- مرکز آموزش و پرورش و ترویج صنایع دستی و خانگی- مراکز خرید و فروش کالا- فروشگاه تعاونی- بخشداری- شهرداری- حوزه انتظامی- اداره ثبت و احوال- نمایندگی آموزش و پرورش- شورای اسلامی
مجموعه روستایی	۸۰۰۰-۱۰۰۰۰	۲۰۰۰-۵۰۰۰	آموزش قبل از دبستان- دبستان- مدرسه راهنمایی- دبیرستان- حمام- خانه بهداشت مرکز بهداشتی و درمانی روستایی- کشتارگاه بهداشتی- غسلخانه- مجتمع بهداشتی- شبکه آب آشامیدنی- راه روستائی- دفتر پست و مخابرات- طرح بهسازی- خانه سازمانی- کتابخانه- مجموعه ورزشی روباز- پارک بازی کودکان- بانک- شرکت تعاونی روستائی- پمپ بنزین یا جایگاه مواد سوختنی- دهیاری- پاسگاه انتظامی- شورای اسلامی
حوزه عمران روستایی	۵۰۰۰-	۲۰۰۰-	آموزش قبل از دبستان- دبستان- مدرسه راهنمایی- دبیرستان (در صورت وجود دبیر و امکانات)- خانه بهداشت- آب آشامیدنی- حمام- دفتر ترویج کشاورزی- راه روستائی- برق- نمایندگی یا صندوق پست- مرکز تلفن- طرح هادی- امکانات ورزشی روباز- شورای اسلامی- پاسگاه انتظامی
روستاهای اقماری	—	—	خدمات ساده شامل: دبستان، خانه بهداشت، آب آشامیدنی، راه دسترسی، برق
روستاهای مستقل	—	—	خدمات ساده به علاوه خدماتی متناسب با اندازه جمعیت

۲-۱۰- ارزیابی و تحلیل مشکلات موجود شبکه معابر و امکان سنجی میزان صورت و اصلاح و

تعریف معابر اصلی

از مشکلات اساسی شبکه معابر روستای قره تپه می توان به موارد زیر اشاره کرد :

۱- خاکی بودن برخی معابر داخل بافت روستا

۲- کم عرض بودن معابر به ویژه در بافت قدیمی روستا و عدم تناسب بین عرض اغلب معابر و سطح

عملکردی آنها

۳- شکل گیری معابر بصورت ارگانیک و بدون طرح از پیش اندیشیده شده

۴- فقدان تناسب استاندارد و مناسب فیما بین طول و عرض معابر موجود روستا

۵- عدم وجود جوی و کانو در برخی معابر جهت هدایت آبهای سطحی

گرچه در طرحهای هادی روستایی، اصلاح و تعریف معابر به عنوان مفاهیمی نزدیک به هم در نظر گرفته می شوند ولی این دو دارای اعتبار معنایی متفاوتی هستند. اصلاح معابر همواره از طریق تعریف معبر صورت نمی گیرد بلکه اقداماتی نظیر اصلاح هندسی محلهای تقاطع، فراهم سازی پیاده رو های مناسب برای عبور عابران پیاده و ... را نیز شامل می گردد. با وجود این، در مناطق روستایی تعریف معابر مناسب ترین گزینه برای بهبود بخشی به حمل و نقل و امکان دسترسی در شبکه معابر روستاها به شمار می رود.

بدیهی است که تخریب املاک حاشیه معابر روستاها، همواره با مخالفت صاحبان املاک مواجه می شود. با توجه به ساز و کار تملک اراضی خصوصی روستاها برای توسعه معابر، طولانی شدن زمان اجرای طرح اصلاح و تعریف، موضوعی عام و قابل فهم است. بنابراین بررسی زمینه های تمایل ساکنان روستا به اجرای طرح اصلاح و تعریف معابر و انتظارات آنها از این طرح، در کاهش حجم تخریبها نقش مهمی در همراهی مردم با مجریان طرح خواهد داشت.

موضوع دیگری که در ارتباط با تعریف معابر روستا باید در نظر گرفت، هزینه های زیاد و غیرضروری مرتبط با آن است.

راه اصلی روستا که در راستای شمال به جنوب کشیده شده است در وضع موجود دارای عرضی برابر ۱۲ متر و پوشش سطحی آن آسفالت می باشد. امکان تعریف این معبر تا عرض ۱۴ متر ممکن بوده و اجرای آن در اولویت اول اصلاح شبکه معابر روستا قرار خواهد گرفت.

مرحله سوم:

تعیین برنامه ها، پروژه های پیشنهادی

و ارائه طرح هادی

۱- تعیین برنامه ها و پروژه های پیشنهادی

۲- ارائه طرح هادی

۳- تدوین ضوابط و مقررات

۱- تعیین برنامه ها و پروژه های پیشنهادی

با توجه به وضع موجود روستا، نرخ رشد جمعیت و میزان جمعیت پیشنهادی در افق طرح و ویژگی های کالبدی روستا، برنامه ها و پروژه های پیشنهادی جهت رفع نیازهای ساکنین روستای قره تپه در سال های آتی تدوین و پیشنهاد شده تا بر اساس برنامه های فوق روستا بتواند در افق طرح به توسعه مطلوبتری دست یافته و زندگی مناسبتری را برای ساکنین خود فراهم سازد که در آن کمبودهای موجود دیده نشود. بر این اساس نیازهای مهم روستا مطابق با برنامه های پیشنهادی در زمینه های مختلف اولویت بندی شده است که در نتیجه آن مشکلات روستا به حداقل ممکن برسد. از مهمترین اولویت ها و برنامه هایی که جهت توسعه آینده روستا و رفع مشکلات آن طراحی و پیشنهاد شده موارد زیر می باشد.

۱-۱- نیازسنجی برنامه ها و پروژه های مورد نیاز در سطح روستا با توجه به نتایج طرح های

فراست، دیدگاه روستاییان و مطالعات مرحله دوم

آنچه که از وضع موجود و مطالعات مرحله دوم و همچنین با عنایت به طرحهای فراست روستا از جمله طرح ساماندهی فضاها و مراکز روستایی و طرح توسعه و عمران ناحیه تبریز برمی آید آن است که تقریباً تمام نیازهای روستا جهت خدمات رفاهی، اجتماعی، اقتصادی در روستا استقرار یافته و نزدیکی روستا به شهر تسوج باعث شده است کمبود چندانی در این زمینه وجود نداشته باشد. ولی با وجود این روستا توان نگهداشت جمعیت خود را نداشته و هر ساله به دلیل حجم بالای مهاجرت از جمعیت روستا کاسته شده است. لذا جهت جلوگیری از چنین امری و ایجاد تعادل زیستی سیستم روستا لازم است که در یک امکان سنجی منطقی و اساسی نیازهای روستا را برآورد و در جهت رفع آنها اقدام گردد. از نیازهای اساسی روستا که خود ساکنین نیز بر آن تاکید داشته اند می تواند موارد زیر باشد.

- ۱- بهسازی و نوسازی واحدهای مسکونی روستا از مهمترین برنامه های اجرایی در روستا می باشد. با توجه به نوع مصالح و کیفیت ابنیه روستا مشخص گردید که روستا از بافتی فرسوده برخوردار بوده و نیازمند مرمت می باشد. و بسیاری از واحدهای مسکونی بایستی تخریب گشته و تجدید بنا گردند. لذا نوسازی مسکن روستایی و استفاده از مصالح مقاوم و بادوام در ساخت ابنیه روستا از مهمترین برنامه ها و پروژه ها جهت توسعه روستا بشمار می رود.
- ۲- برخی معابر روستا خاکی بوده و فاقد جوی و یا کانو برای هدایت آبهای سطحی می باشد. همچنین رشد ارگانیک و بدون برنامه معابر روستا باعث شده است تناسبی بین طول و عرض معابر روستا وجود نداشته باشد، لذا تعریض و ساماندهی معابر روستا از جمله مهمترین پروژه ها و برنامه های پیشنهادی برای روستا می باشد.
- ۳- گورستان قدیمی روستا در حاشیه راه اصلی روستا در مکان نامناسبی قرار گرفته و بایستی در طول دوره نسبت به تبدیل آن به پارک و فضای سبز عمومی اقدام نمود.
- ۴- با وجود اینکه روستای قره تپه دارای سیستم جمع آوری زباله می باشد و زباله های روستا ۲ یا ۳ روز در هفته توسط ماشین دهیاری جمع آوری می گردد، منتهی شهرداری تسوج مانع از انتقال زباله های روستا به محل دفن زباله شهر تسوج می گردد لذا بایستی با هماهنگی سازمان محیط زیست یک مکان مناسب برای دفن زباله های روستا تعیین گردد.
- ۵- پارک و فضای سبز یکی دیگر از نیازهای ساکنین روستا می باشد که بایستی در طول دوره طرح نسبت به ایجاد پارک و فضای بازی کودکان و فضای سبز عمومی در روستا اقدام نمود.
- ۶- احداث کتابخانه در روستا بعنوان یک فضای فرهنگی جهت تأمین نیازهای فرهنگی ساکنین روستا و به ویژه قشر جوان و تحصیلکرده روستا از دیگر نیازهای ساکنین روستا می باشد.
- ۷- روستای قره تپه فاقد شرکت تعاونی بوده و ساکنین روستا برای استفاده از خدمات شرکت تعاونی به شهر تسوج مراجعه می نمایند. با احداث شرکت تعاونی در روستا این نیاز روستائیان مرتفع خواهد گردید.
- ۸- تجهیز و آماده سازی زمینهای ورزشی روستا یکی دیگر از نیازهای ساکنین و به ویژه جوانان روستا می باشد که بایستی در طول دوره طرح نسبت به آن در روستا اقدام گردد.

۹- ترافیک وسایط نقلیه در روستا به ویژه در زمان برگزاری مراسم در مساجد روستا یکی دیگر از مشکلات ساکنین روستا می باشد که می توان با احداث پارکینگ در جوار مساجد این مشکل را حل نمود.

۲-۱- اولویت بندی برنامه ها و پروژه های پیشنهادی با توجه به نیازهای اساسی در سطح

روستا

۱-۲-۱- تعیین و اولویت بندی برنامه ها و پروژه های مربوط به ایمن سازی و کاهش خطر

سوانح طبیعی در روستا مانند بهسازی و مقاوم سازی بناها، برنامه جابجایی واحدهایی که شدیداً در معرض خطر سوانح قرار دارند

با عنایت به اینکه روستای قره تپه به لحاظ پهنه بندی خطرناکی زمین لرزه در درجه پهنه با خطر نسبی بسیار زیاد قرار گرفته است، رعایت اصول فنی و مهندسی و مفاد آئین نامه ۲۸۰۰ در احداث بناهای جدید و مقاوم سازی بناهای موجود الزامی می باشد. بنابراین تمامی ساکنین روستا، کلیه دستگاههای اجرایی دولتی و غیردولتی و همه دست اندرکاران عمران روستایی، قبل از شروع ساخت و ساز و هرگونه عملیات ساختمانی در داخل محدوده طرح هادی می بایست با هماهنگی دهیاری و اعضای شورای اسلامی روستا طی تقاضای کتبی و ارائه مدارک مورد نیاز از بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان پروانه ساختمانی یا شناسنامه ساختمان اخذ نمایند.

با توجه وجود مسیل در شمال غرب و غرب روستا خطر سیلاب به ویژه در فصل بهار و در مواقع افزایش بارندگی روستا را تهدید می نماید. برای کاهش خطر سیلاب در روستا می توان اقدامات زیر را انجام داد :

۱- ایجاد دیوار بتنی در امتداد مسیل تا سیلاب وارد اراضی روستا نگردد.

۲- احداث کانالهای انحراف سیل در نواحی پای دامنه های مشرف به روستا احداث نمود تا سیلهای جاری شده مستقیم به روستا وارد نشده و موجبات تخریب را فراهم نیاورد.

۳- جلوگیری از هرگونه ساخت و ساز در حریم مسیل و عدم تجاوز به حریم آن

۴- جلوگیری از تنگ کردن و مسدود نمودن مسیر سیلاب

۱-۲-۲- تعیین اولویت بندی برنامه و پروژه های زیست محیطی مرتبط با طرح مانند تعیین حدود کلی مکان دفع بهداشتی زباله، برنامه جمع آوری و هدایت آب های سطحی و فاضلاب، برنامه مکانیابی و یا توسعه گورستان ...

ایجاد محیط پاکیزه و تمیز و توسعه بهداشت روستا بخش مهم دیگری است که در قالب طرح هادی روستایی به آن پرداخته می شود. جهت رسیدن به چنین هدفی لازم است که برنامه هایی به منظور توسعه بهداشت روستا وجود داشته باشد که به ترتیب اولویت عبارتند از :

۱- جمع آوری و هدایت آبهای سطحی و فاضلاب :

روستای قره تپه فاقد سیستم اصولی هدایت آبهای سطحی بوده و علاوه بر آبهای سطحی که در اثر بارندگی و نزولات جوی شکل می گیرند، فاضلاب حاصل از شستشوی حیاط منازل نیز به صورت آزاد در برخی معابر رها می شوند که علاوه بر ایجاد یک چشم انداز نامناسب در روستا، آبهای سطحی در پستی و فرورفتگی های سطح روستا جمع شده و در نهایت به صورت گنداب درآمده و باعث ایجاد بوی نامطبوع و آلودگی محیط زیست روستا می گردند. لذا ایجاد جوی و یا کانو در معابر و هدایت آبهای سطحی بر اساس شیب معابر در اولویت اول برنامه های زیست محیطی روستا قرار می گیرد که این امر همزمان با اصلاح ساماندهی شبکه معابر روستا انجام خواهد پذیرفت.

فاضلاب سرویسهای بهداشتی روستا توسط چاههای قابل تخلیه داخل منازل دفع می گردد که در سالهای آینده نیز می توان از این سیستم برای دفع فاضلاب منازل استفاده نمود.

۲- تعیین محل دفع بهداشتی زباله :

بر اساس مطالعات وضع موجود روستای قره تپه دارای سیستم جمع آوری زباله بوده و زباله های روستا ۲ یا ۳ روز در هفته توسط ماشینی که در اختیار دهیاری می باشد جمع آوری می شود. مشکل موجود در این زمینه عدم وجود یک مکان مشخص برای دفن زباله روستا می باشد به طوری که در حال حاضر شهرداری تسوج از انتقال زباله های روستا به محل دفن زباله های شهر تسوج ممانعت می نماید. بر این

اساس طی هماهنگی که دهیاری و شورای اسلامی روستا با سازمان محیط زیست شهرستان انجام خواهد داد مکان مناسبی برای دفن زباله های روستا تعیین خواهد گردید.

۳- تبدیل گورستان قدیمی روستا به پارک و فضای سبز :

گورستان قدیمی روستا که در حاشیه راه اصلی روستا واقع شده است در مکان نامناسبی قرار گرفته و با توجه به تعارض آن با کاربریهای مسکونی و بهداشتی بایستی به پارک و فضای سبز عمومی تغییر کاربری یابد. همچنین گورستان واقع در شمال روستا نیز به پارک و فضای سبز عمومی تبدیل خواهد شد.

۴- ایجاد پارک و فضای سبز عمومی :

پارک و فضای سبز عمومی از دیگر مواردی است که به عنوان یک نیاز زیست محیطی بایستی احداث و تجهیز شوند.

نقشه محل دفن زباله

۱-۲-۳ - تعیین و اولویت بندی برنامه ها و پروژه های اقتصادی با تاکید به برنامه های

اشتغال زایی و امکان افزایش درآمد روستائیان

همچنان که در بحث تحلیل اقتصادی روستا ذکر شد بخش کشاورزی و در کنار آن فعالیتهای قالبیافی زمینه اصلی معیشت روستائیان را شامل می شود، لذا با مدون کردن برنامه هایی در این زمینه می توان در جهت افزایش درآمد و رونق اقتصادی روستا گام اساسی را برداشت. به طور کلی مهم ترین برنامه های اقتصادی در بخشهای سه گانه اقتصاد می تواند موارد زیر را دربرگیرد:

۱- آموزش و ترویج کشاورزی با همکاری سازمان جهاد کشاورزی شهرستان

۲- ارائه خدمات و امکانات مختلف از جمله ادوات کشاورزی، کود شیمیایی و ...

۳- برنامه هایی در زمینه جلوگیری از هدر رفتن آب و فرسایش خاکهای حاصلخیز

۴- احداث شرکت تعاونی

۵- بیمه محصولات زراعی به ویژه در مقابل سرمازدگی

۶- بازاریابی محصولات کشاورزی و خرید تضمینی آنها

۷- تبدیل فعالیت دامداری سنتی و کم بازده به حالت صنعتی و مکانیزه

۸- ایجاد صنایع مکمل با بخش کشاورزی و تقویت بخش قالبیافی

۱-۲-۴ - ارائه پیشنهاد های لازم جهت تقویت و نهادینه شدن فعالیتهای مشارکتی روستائیان

در ابعاد اجتماعی - فرهنگی، اقتصادی و فنی - اجرایی جهت بهره وری بیشتر و مداوم طرحهای

عمرانی روستا (بویژه طرح هادی و پروژه های ایمن سازی در مقابل خطر سوانح طبیعی).

از آنجا که روستا محیط زندگی ساکنین آن محسوب می شود، لذا به میدان کشاندن آنها و بهره گیری از مشارکت مردمی گام بسیار مهم و اساسی در اجرای هر گونه پروژه عمرانی به شمار می رود، و به

همین منظور پیشنهادات زیر در دو بعد اجتماعی-فرهنگی، اقتصادی و فنی-اجرایی به منظور تقویت فعالیتهای مشارکتی روستاییان ارائه می شود.

الف- پیشنهادهای لازم درجهت تقویت و نهادینه شدن مشارکت در زمینه مسائل اجتماعی - فرهنگی، اقتصادی :

۱- هماهنگی با دهیاری و شورای اسلامی روستا جهت اجرا و یا مطالعه هر پروژه‌ای
۲- تشکیل کلاسهای توجیهی و آموزشی برای ساکنین درجهت فرهنگ سازی و دادن آگاهیهای لازم به ساکنین روستا مبنی بر ضرورت و اهداف اجرای طرح هادی توسط کارشناسان بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان یا شهرستان

۳- تشکیل جلسات بین روستاییان و مسئولین روستا به منظور بررسی مسایل و مشکلات روستا
۴- تشکیل کلاسهای توجیهی توسط بهورز خانه بهداشت برای زنان همسر دار در جهت ضرورت برنامه های تنظیم خانواده و کنترل جمعیت.
۵- تشویق روحیه خودیاری ساکنین در اهداء اراضی مورد نیاز برای اجراء پروژه های عمرانی و استقرار ساختمانهای مراکز خدمات عمومی طرح هادی.

۶- تشکیل کلاسهای ترویج کشاورزی توسط کارشناسان جهاد کشاورزی و دادن آگاهیهای لازم در زمینه شیوه های جدید کشت، داشت و برداشت محصولات زراعی

ب- پیشنهادهای لازم درجهت تقویت ونهادینه شدن فعالیت های مشارکتی در ابعاد فنی-اجرایی:

۱- استخدام نیروی انسانی بومی باسواد در کلیه مراکز خدماتی عمومی روستا در جهت افزایش بهره وری استفاده از این مراکز مانند مسئول شرکت تعاونی و کتابخانه.

۲- دادن اختیار و قدرت تصمیم گیری به نهادهای شورایی و مشارکتی مردم روستایی در مراحل تهیه و تصویب و اجرای طرحهای توسعه روستایی

۳- شناخت افراد و گروههای موثر و با نفوذ در محل به عنوان عناصر مهم و اساسی جهت پیشبرد مناسب طرحها و مشارکت در فرایند توسعه یکپارچه روستایی.

۱-۲-۵- تعیین و اولویت بندی پروژه های اجتماعی، فرهنگی شامل کتابخانه، مکانهای

ورزشی، مذهبی و ... بر اساس ضوابط و مقررات مربوط

فضاهای اجتماعی و فرهنگی از بخشهای مهم به شمار می روند که ضرورت ایجاد آنها در محیط روستا احساس می شود این گونه فضاها معمولاً محل تجمع روستاییان می باشد و به همین سبب مساجد روستا بیش از سایر فضاهای اجتماعی مورد استفاده اهالی قرار می گیرد. وجود تعداد ۶ مسجد و ۲ حسینیه نیز حاکی از تمایلات مذهبی ساکنین روستا می باشد. لذا رفع کمبودهای تأسیسات مساجد و حسینیه روستا از اولویتهای نخست محسوب می شوند.

احداث و مجتمع فرهنگی در جوار دبستان بخشیان در جنوب شرق روستا بعنوان یک فضای فرهنگی جهت تأمین نیازهای فرهنگی ساکنین روستا و به ویژه قشر جوان و تحصیلکرده روستا از دیگر برنامه های مهم در زمینه فوق می باشد.

پارک و زمین بازی کودکان از دیگر مواردی است که به عنوان یک عرصه اجتماعی، فرهنگی بایستی احداث و تجهیز شوند. بنابراین با توجه به موارد فوق، پروژه ها و برنامه های اجتماعی و فرهنگی به صورت زیر اولویت بندی شده اند:

۱- رفع کمبودهای تأسیساتی مساجد و حسینیه های روستا

۲- احداث مجتمع فرهنگی در جوار دبستان شهید بخشیان

۳- ایجاد پارک و فضای سبز

۴- تجهیز زمین ورزشی موجود در شمال شرق روستا با امکانات اولیه ورزشی

۵- ایجاد زمین ورزشی در جنوب شرق روستا در جوار مدرسه راهنمایی ابوذر و تجهیز آن با امکانات

اولیه ورزشی

۱-۲-۶- تعیین و اولویت بندی پروژ های خدماتی - رفاهی شامل واحدهای بهداشتی،

درمانی، اداری، انتظامی، پست و مخابرات، بانک، جایگاه سوخت و ... برای ضوابط و مقررات مربوط

این گونه خدمات بخش مهمی از امکانات و تأسیسات روستا را شامل می شود که توسعه هر چه بهتر رفاه اجتماعی نقش بسزایی را داشته و سبب می گردند تا روستا به صورت یک واحد زیستی از استقلال نسبی قابل توجهی برخوردار گردد. اولویت بندی برنامه ها و پروژه های خدماتی به ترتیب اولویت عبارتند از :

۱- ایجاد کاربری اداری :

در وضع موجود دفتر شورای اسلامی روستا در ساختمانی به مساحت ۲۵ مترمربع در مقابل دبستان بنیاد ۱۵ خرداد فعالیت می نماید که در طرح پیشنهادی در اثر تعریض و ساماندهی معابر این ساختمان تخریب خواهد شد. دفتر دهیاری نیز در یکی از واحدهای تجاری واقع در مقابل دبستان بنیاد ۱۵ خرداد به صورت استیجاری می باشد. طی هماهنگی که با دهیاری و اعضای شورای اسلامی روستا انجام گردید مقرر شد فضایی به مساحت ۳۶۱ مترمربع در مرکز روستا در جوار پایگاه مقاومت بسیج، جهت ایجاد دفتر شورای اسلامی و دهیاری روستا اختصاص یابد. همچنین حمام متروکه روستا که در اختیار دهیاری می باشد به عنوان انبار دهیاری مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

۲- احداث شرکت تعاونی :

با وجود امکانات و پتانسیلهای لازم، روستای قره تپه فاقد شرکت تعاونی بوده و ساکنین روستا از خدمات شرکت تعاونی شهر تسوج استفاده می نمایند. بنابراین در طول دوره طرح شرکت تعاونی در فضایی به مساحت ۳۸۴ مترمربع در جوار حمام متروکه روستا احداث خواهد گردید.

۳- احداث پارکینگ :

فضایی به مساحت ۴۲۳ مترمربع در جوار مسجد حضرت ابوالفضل در حاشیه راه اصلی جهت احداث پارکینگ در نظر گرفته شده است تا ضمن ساماندهی فضای اطراف مسجد از حجم ترافیک خودروها به ویژه در زمان برگزاری مراسم مذهبی در مسجد کاسته شود.

۴- ایجاد کاربری تجاری :

ضلع غربی دبستان بنیاد ۱۵ خرداد در مرکز روستا به کاربری تجاری اختصاص داده شده است تا ضمن ساماندهی این قسمت از اراضی روستا سرانه این کاربری در روستا افزایش یابد.

۱-۳- اولویت بندی نهایی برنامه ها و پروژه های پیشنهادی در کلیه زمینه ها براساس

نیازهای اساسی روستا

با توجه به مجموعه مواردی که تا به اکنون بیان گردیده و همچنین نظر به آنکه یکی از شروط لازم برای ماندگاری و پایداری جمعیت در هر سکونتگاه انسانی ، وجود امکانات و خدمات رفاهی می باشد که هم می تواند سطح رفاه عمومی را در فضاهای سکونتگاهی تقویت و ارتقاء داده و هم می تواند زمینه بهبود فضای کالبدی و محیط فیزیکی سکونتگاهها فراهم نماید. اولویت بندی نهایی برنامه ها و پروژه های پیشنهادی روستای قره تپه در کلیه زمینه ها بر اساس نیازهای اساسی روستا به دو بخش برنامه های کوتاه مدت و برنامه های میان مدت تقسیم می شود. برنامه های کوتاه مدت بعد از تصویب طرح در ۵ سال اول دوره طرح اجرا خواهند شد و طول اجرای برنامه های میان مدت ۱۰ ساله می باشد. به منظور مشخص شدن اولویتهای پروژه های مورد نیاز در افق طرح جدول صفحه بعد تنظیم شده است.

جدول ۴۶- اولویت پروژه های پیشنهادی بر اساس نیازهای اساسی

اولویت اجرایی		نوع عملیات
کوتاه مدت	کالبدی	- نوسازی و بهسازی بافت روستا - ساماندهی شبکه معابر اصلی روستا - ایجاد معابر جدید پیشنهادی
	زیست محیطی	- ایجاد جوی و یا کانپو برای هدایت آبهای سطحی - تعیین محل دفن زباله با هماهنگی سازمان محیط زیست شهرستان - تبدیل گورستان قدیمی روستا به پارک و فضای سبز
	ایمن سازی	- نوسازی مسکن بی دوام - رعایت آیین نامه ۲۸۰۰ زلزله در ساخت و سازهای روستا - جلوگیری از هر گونه ساخت و ساز در حاشیه مسیل - احداث دیوار ساحلی در امتداد مسیل - جلوگیری از تنگ و مسدود نمودن مسیل
	اجتماعی	- رفع کمبودهای تأسیساتی مساجد و حسینیه های روستا - ایجاد کاربری اداری به منظور احداث دفتر دهیاری و شورای اسلامی - تجهیز زمین ورزشی موجود در شمال شرق روستا
	اقتصادی	- استفاده از خدمات ترویج کشاورزی با همکاری سازمان جهاد کشاورزی شهرستان - اصلاح شیوه های دامداری و کشاورزی سنتی - تقویت بخش قالببافی
میان مدت	کالبدی	- ساماندهی شبکه معابر فرعی روستا

	اجتماعی	- احداث مجتمع فرهنگی - احداث شرکت تعاونی - ایجاد پارک و فضای سبز - ایجاد زمین ورزشی در جنوب شرق روستا و تجهیز و آماده سازی آن با امکانات اولیه ورزشی
	ایمن سازی	- بهسازی ساختمانهای کم دوام و مقاوم سازی آنها - ایجاد کانالهای انحرافی در دامنه های مشرف به روستا برای کاهش خطر سیلاب در روستا

۲- ارائه طرح هادی

۲-۱- ارائه طرح و گزینه های مختلف کاربری اراضی پیشنهادی روستا و انتخاب طرح و گزینه

مناسب و مقدور

گروه مشاوران رویان فرانکار سیستم باعنایت به معیارهای ذیل و با توجه به مجموعه عناصر فیزیکی تشکیل دهنده بافت روستا و ساختار کالبدی آن که متأثر از عوامل گوناگون اجتماعی، فرهنگی، طبیعی و سیاسی می باشد، طرح پیشنهادی خود را برای روستای قره تپه ارائه نموده است.

- مدنظر قرار دادن حداقل استانداردها و مصوبات شورایعالی شهرسازی و معماری ایران در تأمین و استقرار فضاهای خدماتی مورد نیاز روستا (مصوبه مورخ ۷۸/۱۰/۶ شورایعالی شهرسازی).

- توجه به ضوابط اختصاصی دستگاههای اجرایی و دست اندرکاران عمران روستایی به ویژه بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان

- رعایت حداقل تخریب در طراحی شبکه معابر طرح پیشنهادی در بافت موجود روستا
 - لحاظ نمودن ضوابط گذر بندی نقاط روستایی جهت امکان تردد وسایط نقلیه سبک و ماشین آلات کشاورزی در آنها

- رعایت سلسله مراتب در طراحی معابر پیشنهادی
 - تأمین نیازهای اساسی و اولیه روستا با توجه به پیشنهادات طرحهای فرادست و نظرات روستائیان
 - امکان اجرای طرح باعنایت بر توان مالی و وضعیت اجتماعی- اقتصادی روستا و قابلیت اجرای طرح به لحاظ فنی

- حفظ و نگهداری اراضی مرغوب کشاورزی و باغات
 - استفاده از اراضی بایر و زراعی کم بازده در توسعه آتی روستا تا ضمن استفاده بهینه از فضا، سبب جلوگیری از تبدیل این مکانها به زباله دانی شود که چشم انداز ناخوشایندی را در روستا ایجاد می نماید.
 - توجه به نرخ رشد جمعیت و بعد خانوار در طراحی الگوی مسکن روستا

- توجه به متوسط مساحت قطعات زمین و سطح زیر بنای واحدهای مسکونی برای هر خانوار
- تعیین عرض معابر و شبکه ها باتوجه به نیازهای فنی و توجه به تناسب عرض معابر و ارتفاع بناها
- توجه به فضای ورودی روستا و نقطه اتصال آن به دسترسی اصلی
- توجه ویژه به مسأله مالکیت
- پیش بینی عناصر و فضاهای سبز در مکان های عمومی بطور منطقی
- توجه به وابستگی های فرهنگی، قومی، معیشتی اهالی در طراحی اجزاء بافت

۲-۲- ارائه طرح اصلاح معابر، مراکز محلات، میادین، گره های اصلی و تعیین شبکه معابر پیشنهادی و سلسله مراتب و اولویت بندی اجرای آن بالحاظ نمودن وضعیت موجود معابر (به گونه ای که حتی المقدور حداقل تخریب را به دنبال داشته باشد)

- از برنامه های اصلی و مهم طرحهای هادی روستائی، طرح شبکه معابر است و ارائه طرح پیشنهادی شبکه معابر روستا از جمله آیتم های مطالعاتی و اجرایی بسیار مهم در برنامه ریزی توسعه روستایی به شمار می رود. در این قسمت مشاور وضعیت کیفی و فنی معابر روستا را از لحاظ نوع پوشش، شیب، موقعیت طبیعی، قوس، عرض و ... معابر بررسی نموده و با در نظر گرفتن ملاحظات زیر الگوی شبکه معابر پیشنهادی روستا را در قالب نقشه ای تحت همین عنوان ارائه نموده است.
- توجه به مسیرهای اصلی حمل و نقل و سلسله مراتب شبکه معابر
 - پرهیز از تخریب بیشتر در ساماندهی شبکه معابر موجود
 - توجه به ضرورت ایجاد امکان دسترسی سواره به همه کاربریها
 - هماهنگی شبکه معابر روستا در برنامه ریزی کاربری زمین
 - تبعیت از امکانات و محدودیتهای طبیعی زمین برای توسعه شبکه معابر
 - پرهیز از توسعه شبکه معابر به سمت باغات و زمینهای زراعی حاصلخیز
 - اهمیت دادن به حفظ چشم اندازهای زیبا و بافتهای با ارزش مانند مسجد
 - تناسب فضا و کالبد معبر با عملکرد آن
 - ایمنی عبور و مرور افراد پیاده

در وضع موجود راه اصلی روستا دارای عرض متوسط ۱۲ متر بوده و پوشش سطحی آن آسفالت می باشد منتهی کیفیت آسفالت آن پائین بوده و نیاز به بهسازی و ترمیم دارد. اجرای این معبر تا مقابل گورستان با عرض ۱۸ متر و در ادامه تا دبستان بنیاد ۱۵ خرداد با عرض ۱۴ متر با کمترین تخریب ممکن بوده و اجرای آن در اولویت اول قرار خواهد داشت. همزمان با اجرای این معبر معبر ۱۴ متری که در راستای شرق - غربی از محور اصلی روستا جدا شده است، اجرا خواهند گردید. در اولویت بعدی لوپ ۱۲ متری واقع در محله پائین که دسترسی هسته اولیه و قدیمی روستا را فراهم می نماید اجرا خواهد گردید.

با توجه به تمام موارد فوق و با رعایت استانداردها و معیارهای مطلوبیت شبکه معابر روستا، مشاور شبکه معابر پیشنهادی را برای روستای قره تپه طراحی و ارائه داده است.

۲-۳- تعیین محدوده های با ارزش معماری، تاریخی، فرهنگی و طبیعی احتمالی با توجه به

ضوابط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

بر اساس مطالعات میدانی مشاور، استعلام از سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان طی نامه شماره ۶۱۹-۱۲۰ تاریخ ۱۳۸۹/۲/۱۵ در خصوص لیست آثار با ارزش و تاریخی در شهرستان شبستر، مشخص گردید در محدوده روستای قره تپه آثار با ارزش تاریخی و معماری وجود ندارد. لیکن مساجد روستا می توانند به عنوان یک بنای فرهنگی و عقیدتی مورد توجه قرار گیرد.

در اینجا لازم به ذکر است تپه تاریخی قره تپه در فاصله ۱/۵ کیلومتری شرق روستا به عنوان یکی از بناهای تاریخی و با ارزش روستا به شمار می رود که در نامه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و جهانگردی استان اشاره ای به آن نگردیده است.

۲-۴- تعیین فضاهای نیازمند نوسازی یا بهسازی احتمالی در روستا

بر اساس مطالعات میدانی از روستای قره تپه مشخص گردید در وضع موجود ۲۹/۳۰ درصد از ابنیه روستا از مصالح بی دوام ساخته شده و نیاز به نوسازی و تجدید بنا دارند. همچنین ۳۸/۲۱ درصد از ساختمانهای روستا از مصالح نیمه بادوام ساخته شده و نیازمند مرمت و بهسازی می باشند. نوسازی و بهسازی این واحدها به رونق و پویایی و توسعه روستا کمک شایانی خواهد نمود. فضاهای نیازمند نوسازی و بهسازی در نقشه ای تحت همین عنوان مشخص گردیده اند که در ادامه ارائه می شود.

فضاهای نیازمند نوسازی و بهسازی

۲-۵ - ارائه جدول سطح و سرانه کاربریهای پیشنهادی مبتنی بر ضوابط و استانداردهای

مصوب و مورد عمل دستگاههای اجرایی مربوط

در تعیین سرانه ها، عواملی همچون موقعیت اقلیمی، مسایل اجتماعی، آداب و رسوم، نیازهای جمعیت به تأسیسات رفاهی، نوع معیشت، نوع درآمد و غیره موثر است. بنابراین سرانه کاربریهای پیشنهادی با توجه به مطالعات وضع موجود در روستای قره تپه تعیین شده اند. بر این اساس وسعت روستا در افق طرح به ۵۹۹۸۷۶ مترمربع خواهد رسید که با جمعیتی برابر ۲۴۹۸ نفر سهم سرانه هر نفر برابر ۲۴۰/۱ مترمربع خواهد بود. در ادامه هر یک از کاربریهای پیشنهادی توضیح داده شده و در نهایت جدول سطح و سرانه کاربریهای موجود و پیشنهادی ارائه خواهد شد.

- کاربری مسکونی :

در اثر ساماندهی و تعریض معابر روستا میزان ۱۹۵۱۸ مترمربع از واحدهای مسکونی روستا تخریب شده است که با پیشنهاد این میزان به عنوان فضای جایگزین و مقدار ۹۱۵۰۰ مترمربع به عنوان فضای مسکونی مورد نیاز، مجموع مساحت کاربری مسکونی در سال افق طرح به ۳۵۹۵۸۲ مترمربع خواهد رسید. با این احتساب سرانه کاربری مسکونی در سال افق طرح برابر ۱۴۳/۹ مترمربع بوده و این کاربری حدود ۵۹/۹۴ درصد مساحت روستا را شامل خواهد شد.

- کاربری آموزشی :

با توجه به ضوابط و استانداردهای موجود، مشاور از پیشنهاد واحد آموزشی برای روستای قره تپه اجتناب نموده و در اثر تعریض معابر در مجموع ۲۸۶ مترمربع از وسعت کاربری آموزشی کاسته شده و به ۱۱۸۹۱ مترمربع خواهد رسید. با توجه به افزایش جمعیت روستا و وسعت روستا در سال افق طرح، سرانه این کاربری برابر ۴/۷ مترمربع بوده و ۱/۹۸ درصد از وسعت محدوده روستا را به خود اختصاص خواهد داد.

- کاربری مذهبی :

مجموع مساحت این کاربری در سال افق طرح برابر ۳۰۲۹ مترمربع خواهد بود که با سرانه ۱/۳ مترمربع در حدود ۰/۵۱ درصد وسعت روستا را شامل خواهد بود.

- کاربری فرهنگی :

با پیشنهاد مجتمع فرهنگی در جوار دبستان شهید بخشیان در فضایی به مساحت ۷۶۴ مترمربع سرانه این کاربری در سال افق طرح برابر ۰/۳ مترمربع بوده و ۰/۱۳ درصد مساحت روستا را به خود اختصاص خواهد داد.

- کاربری پارک و فضای سبز :

در طرح پیشنهادی در مجموع فضایی به مساحت ۲۳۶۲۲ مترمربع به کاربری پارک و فضای سبز اختصاص یافته است که این میزان مساحت برابر ۳/۹۴ درصد مساحت روستا می باشد. سرانه کاربری پارک و فضای سبز در روستا در سال افق طرح برابر ۹/۴ مترمربع خواهد بود.

- کاربری ورزشی :

در اثر تعریض معابر مقدار ۸۲ مترمربع از کاربری ورزشی در وضع موجود کاسته شده و علاوه بر این مقدار ۳۰۴۴ مترمربع در جنوب شرق روستا به کاربری ورزشی اختصاص یافته است. مجموع مساحت این کاربری برابر ۵۱۳۶ مترمربع خواهد بود که با سرانه ۲/۱ مترمربع در حدود ۰/۸۶ درصد مساحت روستا را شامل خواهد گردید.

- کاربری تجاری :

مشاور کاربری تجاری را به صورت شناور پیشنهاد نموده است تا در موارد مورد نیاز بر اساس ضوابط و مقررات نسبت به ایجاد این کاربری در بر معابر بیش از ۸ متر اقدام گردد.

- کاربری شرکت تعاونی :

با وجود امکانات و پتانسیلهای لازم، روستای قره تپه فاقد شرکت تعاونی بوده و ساکنین روستا از خدمات شرکت تعاونی شهر تسوج استفاده می نمایند. بنابراین در طول دوره طرح شرکت تعاونی در فضایی به مساحت ۳۸۴ مترمربع در جوار حمام متروکه روستا احداث خواهد گردید. با این احتساب سرانه این کاربری برابر ۰/۲ مترمربع بوده و ۰/۰۶ درصد مساحت روستا را به خود اختصاص خواهد داد.

- کاربری بهداشتی :

با اختصاص حمام عمومی روستا به عنوان انبار دهیاری مجموع مساحت این کاربری به ۴۲ مترمربع خواهد رسید که درصد بسیار ناچیزی از مساحت روستا را شامل می گردد.

- کاربری درمانی :

مساحت این کاربری که شامل خانه بهداشت روستا می باشد در افق طرح تغییر عمده ای نکرده و از سطحی معادل ۱۰۱۲ مترمربع برخوردار خواهد بود که سرانه آن ۰/۴۵ مترمربع بوده و ۰/۱۷ درصد مساحت روستا را شامل می شود.

- کاربری تأسیسات و تجهیزات :

در طرح پیشنهادی مجموع مساحت کاربری تأسیسات و تجهیزات که شامل ترانس برق، دفتر مخابرات، ایستگاه تقلیل فشار گاز، شعبه نفت، موتور آب و غسالخانه می باشد برابر ۱۹۹۶ مترمربع خواهد بود که با سرانه ۰/۵ مترمربع در حدود ۰/۳۴ درصد مساحت روستا را شامل خواهد گردید.

- کاربری اداری :

کاربری اداری شامل فضایی به مساحت ۳۶۱ مترمربع در مرکز روستا می باشد که جهت احداث دفتر دهیاری و شورای اسلامی اختصاص یافته است. علاوه بر این کاربری حمام عمومی به مساحت ۲۴۵ مترمربع نیز به کاربری اداری تغییر یافته است تا از آن به عنوان انبار دهیاری استفاده گردد. با این احتساب در سال افق طرح مجموع کاربری اداری برابر ۶۰۶ مترمربع خواهد بود که با سرانه ۰/۲ مترمربع ۰/۱ درصد مساحت روستا را به خود اختصاص خواهد داد.

- کاربری حمل و نقل و انبار :

فضایی به مساحت ۴۲۳ مترمربع در جوار مسجد حضرت ابوالفضل در حاشیه راه اصلی جهت احداث پارکینگ در نظر گرفته شده است تا ضمن ساماندهی فضای اطراف مسجد از حجم ترافیک خودروها به ویژه در زمان برگزاری مراسم مذهبی در مسجد کاسته شود. علاوه بر این ۹۱ مترمربع از مساحت روستا به کاربری انبار اختصاص یافته است.

- کاربری انتظامی :

مساحت این کاربری که شامل پایگاه مقاومت بسیج می باشد در افق طرح تغییر چندانی نکرده و از سطحی معادل ۱۴۸ مترمربع برخوردار خواهد بود که سرانه آن ۰/۱ مترمربع بوده و ۰/۰۲ درصد مساحت روستا را شامل می شود.

- کاربری باغات :

در طرح پیشنهادی مقدار ۳۲۸۴۱ مترمربع از باغات روستا در داخل محدوده قرار گرفته است که این مقدار برابر ۵/۴۷ درصد وسعت روستا بوده و سرانه آن ۱۳/۱ مترمربع خواهد بود.

- کاربری شبکه معابر :

در اثر ساماندهی و تعریض معابر موجود و احداث معابر جدید در قالب طرح پیشنهادی، مجموع مساحت شبکه معابر روستا برابر ۱۵۶۶۵۴ مترمربع خواهد بود. سرانه کاربری شبکه معابر در افق طرح برابر ۶۲/۷ مترمربع بوده و ۲۶/۱۱ درصد مساحت روستا را شامل می شود.

جدول ۴۷- سطح و سرانه کاربریهای موجود و پیشنهادی

وضع پیشنهادی			وضع موجود			جمعیت	
۲۴۹۸ نفر			۱۷۶۸ نفر				
درصد	سرانه	مساحت	درصد	سرانه	مساحت	کاربری	
۵۹/۹۴	۱۴۳/۹	۳۵۹۵۸۲	۶۰/۰۷	۱۵۱/۵	۲۶۷۷۸۷	مسکونی	
۱/۰۰	۲/۴	۶۰۲۴	۱/۳۶	۳/۴	۶۰۶۰	دبستان	آموزشی
۰/۹۸	۲/۳	۵۸۶۷	۱/۳۷	۳/۵	۶۱۱۷	راهنمایی	
۰/۴۸	۱/۲	۲۸۷۴	۰/۶۵	۱/۶	۲۸۸۹	مسجد	مذهبی
۰/۰۳	۰/۱	۱۵۵	۰/۰۵	۰/۱	۲۴۵	حسینیه	
۰/۱۳	۰/۳	۷۶۴	۰	۰	۰	فرهنگی	
۲/۳۹	۵/۷	۱۴۳۴۷	۰	۰	۰	پارک و فضای بازی کودک	
۱/۵۵	۳/۷	۹۲۷۵	۰	۰	۰	فضای سبز عمومی	
۰/۸۶	۲/۱	۵۱۳۶	۰/۴۹	۱/۲	۲۱۷۴	ورزشی	
شناور		۱۶۳۹	۰/۳۰	۰/۸	۱۳۳۷	تجاری	
۰/۰۶	۰/۲	۳۸۴	۰	۰	۰	شرکت تعاونی	
۰	۰	۰	۰/۰۵	۰/۱	۲۴۵	حمام عمومی	بهداشتی و درمانی
۰/۰۱	۰/۰۱	۴۲	۰/۰۱	۰/۰۳	۴۶	سرویس بهداشتی	
۰/۱۷	۰/۴	۱۰۱۲	۰/۲۴	۰/۶	۱۰۶۴	خانه بهداشت	
۰/۰	۰/۰	۱۶	۰/۰۱	۰/۰۲	۳۵	ترانس برق	تأسیسات و تجهیزات
۰/۱۳	۰/۳	۷۵۰	۰/۱۸	۰/۴	۷۸۵	مخابرات	
۰	۰	۰	۰/۰۱	۰/۰۳	۴۳	چاه آب	
۰/۰	۰/۰	۲۶	۰/۰۱	۰/۰۲	۲۶	ایستگاه گاز	
۰/۰۲	۰/۰۴	۱۱۴	۰/۰۳	۰/۱	۱۱۴	شعبه نفت	
۰/۰	۰/۰	۲۱	۰/۰۱	۰/۰۲	۲۲	موتور آب	
۰/۱۸	۰/۴	۱۰۸۵	۰/۲۵	۰/۶	۱۰۹۷	غسالخانه	
۰/۰۲	۰/۰۲	۹۱	۰	۰	۰	انبار	حمل و نقل و انبار

۰/۰۷	۰/۲	۴۲۳	۰	۰	۰	پارکینگ	
۰/۱۰	۰/۲۴	۶۰۶	۰/۰۱	۰/۰۲	۲۵	اداری	
۰/۰۲	۰/۱	۱۴۸	۰/۰۳	۰/۱	۱۵۳	انتظامی	
۵/۴۷	۱۳/۱	۳۲۸۴۱	۱/۸۱	۴/۶	۸۰۵۶	باغات	
۰	۰	۰	۵/۹۸	۱۵/۱	۲۶۶۴۴	اراضی بایر	
۲۶/۱۱	۶۲/۷	۱۵۶۶۵۴	۲۷/۱۰	۶۸/۳	۱۲۰۸۳۳	شبکه معابر	
۱۰۰	۲۴۰/۱	۵۹۹۸۷۶	۱۰۰	۲۵۲/۱	۴۴۵۷۹۷	جمع کاربریها	

کاربریهای پیشنهادی

۲-۶-۱ ارائه طرح هندسی معابر و تقاطع

۲-۶-۱-۱ طراحی و تهیه پلان معابر و تقاطع ها

طراحی شبکه راه ها بر اساس نوع استفاده مورد نظر از راه صورت می گیرد. راه های محلی و روستایی که از نظر نوع و موقعیت در شبکه به درجات مختلف تقسیم بندی می شوند، جزو شبکه راه های وزارت راه و ترابری نمی باشد. راه فرعی، ترافیک کوچک محلی و روستایی را جمع و برای ارتباط با مناطق عمده فعالیت مانند شهرها، به راه اصلی متصل می سازد. دسترسی به راه های اصلی و فرعی و در مواردی محدود از حاشیه راه آزاد است ولی در شرایط خاص در مورد راهای اصلی نیز محدودیت هایی را می توان اعمال کرد که ارتباط به راه اصلی مانند بزرگراه ها فقط از محل های خاص امکانپذیر باشد.

تقاطع، محل تلاقی هم سطح دو یا چند راه است که هر یک از آنها و تسهیلات هدایت ترافیک آنها را در بر می گیرد. هر کدام از راه های منتهی به تقاطع یک شاخه تقاطع نامیده می شود. معمولی ترین نوع تقاطع حالتی است که دو راه یکدیگر را قطع کند و از هم بگذرد. چنین تقاطعی را چهارراه می نامند.

تقاطع ها بخش مهمی از راه ها را تشکیل می دهند. کارایی، ایمنی، سرعت، هزینه بهره برداری و ظرفیت راه تا حد زیادی به نحوه طراحی آن بستگی دارد. هدف اصلی از طرح تقاطع، کاهش احتمال برخورد وسایل نقلیه با یکدیگر و عابران و نیز تأمین آسایش، راحتی و سهولت گذر پیاده از آن است. به این منظور چهار عامل زیر در طراحی هندسی تقاطع ها مورد توجه قرار گرفته است:

- عامل انسانی

- عامل ترافیکی

- عامل فیزیکی

- عامل اقتصادی

نقشه صفحه بعد، پلان معابر اصلی روستا و تقاطع های مرتبط با آنها را با ذکر تمام جزئیات نشان

می دهد

۲-۶-۲- تهیه پروفیل طولی و تعیین خط پروژه محورهای اصلی روستا

امتدادهای افقی و قائم مسیر راه نمی تواند مستقل از یکدیگر طراحی شود، بلکه مکمل یکدیگر است. یک ترکیب بد می تواند نکته های خوب هر کدام را از بین برده و معایب را تشدید سازد. هرگاه طرح امتدادهای افقی و قائم به طور توأم انجام شود، ایمنی راه بیشتر، سرعت یکنواخت تر و ظاهر راه خوش منظرتر می شود. دستیابی به ترکیب مناسب امتداد افقی و قائم با مطالعه فنی و در نظر گرفتن کنترل های زیر امکانپذیر است:

- بهتر است تعادل مناسبی بین پیچ و نیمرخ طولی راه موجود باشد. (پیچ با شعاع کم با نیمرخ طولی با سبب کم متعادل نیست)
- در یک خم گنبندی نباید پیچ تند در قله خم قرار گیرد.
- در راه دو خطه دو طرفه لزوم تامین امکان سبقت خودرو به طور کاملاً ایمن معمولاً در قطعه های قابل ملاحظه ای از طول راه ایجاد می کند که از ترکیب پیچ و خم صرف نظر شود.
- پیچ و نیمرخ طولی راه باید تا حد امکان در تقاطع و حوالی آن به صورت افقی و ملایم باشد.
- در راه جدا شده بهتر تغییر در عرض میانه و به کار گرفتن نیمرخ جدا برای هر یک از دو جهت ترافیک مورد توجه قرار گیرد تا طرح راه و عملکرد ترافیک از مزایای راه یک طرفه برخوردار شود.

پروفیل طولی و تعیین خطوط پروژه در نقشه صفحه بعد ارائه شده است.

۲-۶-۳- طراحی مقاطع عرضی تیپ معابر و تقاطع ها (شامل جانمایی سواره رو، پیاده رو،

سیستم هدایت دفع آبهای سطحی و تاسیسات روشنایی)

نیمرخ های عرضی، بسته به طبقه بندی و درجه راه و موقعیت قرار گرفتن در مسیر (مستقیم یا پیچ) متفاوت است. طبقه بندی راه در تعیین عرض شانه و شیب شیروانی نیمرخ عرضی موثر است ولی درجه بندی راه در تعیین عرض شانه، تعداد و عرض خطوط عبوری، شیب عرضی کف راه، ضرورت وجود میانه تاثیر دارد و بالاخره پیچ در تعیین میزان تعریض خط عبور و بر بلندی اثر می گذارد. نیمرخ عرضی نشان دهنده ابعاد، شیب عرضی سواره رو، شانه ها و میانه راه (در صورت وجود میانه)، شیب عرضی شیروانی خاک برداری یا خاک ریزی و موقعیت آب روهای جانبی و میانه (در صورت وجود میانه) می باشد.

- **سواره رو :** سواره رو قسمتی از سطح نهایی روسازی راه (شنی، آسفالتی یا بتنی) است که برای حرکت و عبور وسایل نقلیه به کار می رود. این قسمت از کف راه از شانه که معمولاً به توقف و عبور اضطراری خودروها اختصاص دارد، متمایز است. در راه های که سواره رو آسفالتی یا بتنی دارد، شانه اعم از آن که رویه دار یا بدون رویه باشد، به صورت نواری در کنار سواره رو قرار داشته و از آن متمایز است. ولی در رویه شنی، ساسر کف را (شانه یا سواره رو) یکپارچه است و نوار واحدی را تشکیل می دهد. روسازی سواره رو باید طوری باشد که شکل سطح راه، ابعاد آن در اثر استفاده تغییر نکند، تخلیه آب های سطحی به سهولت صورت گیرد و بالاخره زبری سطح راه در حد مطلوب حفظ شود.

- **پیاده رو :** گاهی منظور کردن پیاده رو در راه ضرورت پیدا می کند. در راه هایی که سرعت زیاد وسایل نقلیه و ترافیک زیاد عابران پیاده استفاده از معبر را خطرناک می کند، باید پیاده رو در نظر گرفته شود. پیاده رو به محل عبور مجاز پیاده روندگان گفته شود که به موازات سواره رو ولی مجزا از آن است. در

بعضی موارد پیاده روی رایج ترین طرز جابجایی افراد است و متناسب با منابعی که صرف بهره برداری از مسیرهای سواره رو می شود به نیازهای پیاده ها هم توجه می شود. از آنجا که شبکه معابر پیشنهادی روستا در قالب عرض های ۶، ۸، ۱۰، ۱۲، ۱۶ متری طراحی شده است، لذا بر اساس نیمرخ های عرضی معابر فوق با ذکر جزئیات خطوط سواره، پیاده، خط توقف، روشنایی، جداول، جوی و کانیو انتقال سطحی و فضای سبز ترسیم شده است. نقشه صفحه بعد، طراحی مقاطع عرضی تیپ معابر و تقاطع ها را نشان می دهد.

۳- تدوین ضوابط و مقررات

۳-۱- ضوابط ایمن سازی در روستا در مقابل سوانح طبیعی از جمله زلزله، سیل و زمین لغزش

۳-۱-۱- ضوابط ایمن سازی روستا در مقابل زلزله

برای مطالعه زمین لرزه و میزان قدرت آن، از مقیاس ریشتر استفاده می شود. جدول زیر قدرت زمین لرزه و تعداد احتمال وقوع آنها را در طول سال در مقیاس ریشتر نشان می دهد.

جدول ۴۸- ویژگی زمین لرزه ها در مقیاس ریشتر و امکان وقوع آن در سال

تعداد وقوع در سال	اثرات زمین لرزه	بزرگی زمین لرزه
۹۰۰,۰۰۰	معمولاً احساس نمی شود ولی دستگاه ثبت می کند.	۰-۲/۵
۳۰,۰۰۰	معمولاً احساس می شود و خسارات جزئی نیز وارد می کند.	۲/۶-۵/۵
۵۰۰	باعث خرابی کم در ساختمانها می شود.	۵/۶-۶
۱۰۰	در مناطق پرجمعیت خرابی به بار می آورد	۶/۱-۷
۲۰	خرابی زیاد به بار می آورد.	۷/۱-۸
یک مورد در ۱۰ سال	زمین لرزه عظیم است و تخریب کامل به بار می آورد.	۸ و بیشتر

بررسی ها نشان می دهد در برخی از روستاها زمین لرزه هایی کمتر از ۶ ریشتر نیز ویرانی های شدید به وجود می آورد در حالی که نمی بایستی چنین اتفاقی بیافتد. علت این امر عدم ساخت و سازها به صورت فنی و استفاده از مصالح بی دوام و کم دوام در روستاها می باشد. همچنانکه در روستای قره تپه در حدود ۶۷/۵ درصد ابنیه از مصالحی ساخته شده اند که در برابر زلزله مقاوم نبوده و این ابنیه نیاز به مقاوم سازی دارند.

با عنایت به اینکه روستای قره تپه به لحاظ پهنه بندی خطر نسبی زمین لرزه در پهنه با خطر نسبی بسیار زیاد قرار گرفته است و با توجه به کیفیت پایین ابنیه روستا، برای مقاوم سازی کلیه ساختمانهای روستا درمقابل زلزله، رعایت آئین نامه طرح ساختمانها در برابر زلزله (آئین نامه ۲۸۰۰) در احداث و نوسازی کلیه ساختمانهای مسکونی و غیرمسکونی ضروری می باشد. جهت کاهش سوانح طبیعی از جمله زلزله، روستائیان بایستی در هنگام هر گونه ساخت و ساز از بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان استعلام نموده و از ضوابط اعلام شده توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی تبعیت نمایند.

ضوابط کلی ایمن سازی واحدهای مسکونی و غیر مسکونی در روستا عبارتند از:

- ۱- رعایت آیین نامه ۲۸۰۰ زلزله در احداث و نوسازی کلیه واحدهای مسکونی و غیرمسکونی
 - ۲- استفاده از مصالح مقاوم و با دوام همچون اسکلت فلزی و یا بتنی
- مسلم است اعطای پروانه و سند مالکیت پس از تأیید کارشناسان ساختمان بنیاد مسکن انقلاب اسلامی ممکن خواهد بود و کارشناسان بنیاد مسکن انقلاب اسلامی بر نحوه ساخت و ساز در روستا نظارت خواهند داشت.

۳-۱-۲- ضوابط ایمن سازی روستا در مقابل سیل خیزی

- با عنایت به وجود مسیل در شمال غرب و غرب روستا خطر سیلاب به ویژه در فصول بارندگی روستا را تهدید می نماید. برای ایمن سازی روستا در مقابل سیل خیزی رعایت موارد زیر لازم و ضروری می باشد:
- رعایت حریم مسیل و جلوگیری از هر گونه ساخت و ساز در حریم مسیل و عدم تجاوز به آن
 - احداث سیل برگردان در بالادست روستا تا سیل مستقیماً وارد اراضی روستا نگردد.
 - احداث دیوار ساحلی در امتداد مسیل
 - جلوگیری از تنگ و یا مسدود نمودن مسیل

۳-۲- مقررات زیست محیطی مربوط به نحوه استفاده از عناصر طبیعی و فعالیتهای اقتصادی

و خدماتی موجود یا پیشنهادی طرح براساس ضوابط مصوب سازمان حفاظت محیط زیست

در هنگام احداث هر گونه واحد کارگاهی در روستا باید از بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، اداره محیط زیست، اداره بهداشت و جهاد کشاورزی شهرستان استعلام نموده و از ضوابط موجود آنها تبعیت گردد. ضوابط کلی زیست محیطی مربوط به نحوه استفاده از عناصر طبیعی و فعالیت های اقتصادی و خدماتی عبارتند از :

۱- ساخت و ساز در اراضی باغی و زراعی و همچنین بافتهای با ارزش ممنوع می باشد.

۲- احداث واحدهای صنعتی در داخل محدوده روستا ممنوع بوده و در خارج از بافت روستا نیز بایستی با استعلام از سازمان حفاظت محیط زیست و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی انجام گیرد.

۳- کاربریهای صنایع کارگاهی، گورستان و ورزشی از جمله کاربریهای معارض با کاربری مسکونی به شمار می روند. بر این اساس ایجاد نوار سبز حفاظتی حداقل به عمق ۵ متر در بین این کاربریها با کاربری مسکونی الزامی می باشد. هر گونه ساخت و ساز در این نوار سبز حفاظتی ممنوع می باشد.

۴- مکان دفن زباله روستا بایستی در محلی انتخاب گردد که
الف- در مسیر باد غالب نباشد.

ب- حداقل فاصله آن از محدوده روستا ۱/۵ کیلومتر باشد.

ج- در حریم رودخانه و مسیل و یا در مسیر آبهای سطحی نباشد.

۳-۳- ضوابط مربوط به نحوه ساخت و ساز در روستا

- تمامی ساکنین روستا، کلیه دستگاههای اجرایی دولتی و غیردولتی و همه دست اندرکاران عمران روستایی، قبل از شروع ساخت و ساز و هرگونه عملیات ساختمانی در داخل محدوده طرح هادی می بایست با هماهنگی دهیاری و در صورت فقدان دهیاری با اعضای شوراهای اسلامی طی تقاضای کتبی و ارائه مدارک مورد نیاز از بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان پروانه ساختمانی یا شناسنامه ساختمان اخذ نمایند.

- در تمامی ساخت و سازها و کلیه عملیات ساختمانی در داخل محدوده مصوب طرح هادی رعایت مفاد پروانه ساختمانی صادره، توسط کلیه سازندگان، ساکنین، تمامی دستگاههای اجرایی و دیگر دست اندرکاران عمران روستایی الزامی می باشد.

- کارشناسان و ناظران ساختمان بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان، دهیاری و در صورت فقدان دهیاری اعضای شوراهای اسلامی روستا از هرگونه ساخت و ساز غیرمجاز و بدون پروانه ساختمان در داخل

محدوده مصوب طرح هادی جلوگیری نموده و سازنده و متقاضی را راهنمایی و برای اخذ پروانه ساختمانی به بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان معرفی می نمایند. در صورت عدم توقف عملیات ساختمانی غیرمجاز، موضوع در اسرع زمان ممکن توسط مبادی فوق الذکر به بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان و بخشداری مربوطه برای اقدام قانونی بصورت کتبی یا حضوری گزارش می گردد.

- اداره ثبت و اسناد شهرستان مکلف است قبل از صدور سند مالکیت برای اراضی و مستحدثات داخل محدوده طرح هادی مصوب، موضوع را کتباً از بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان استعلام نموده و در صورت اعلام بنیاد مسکن مبنی بر بلامانع بودن صدور سند مالکیت و تأیید کروکی موقعیت محل و تعیین کاربری ملک، ثبت و اسناد شهرستان می تواند سند مالکیت ملک را طبق مشخصات اعلام شده، صادر نماید.

- هرگونه ساخت و ساز در خارج از محدوده طرح مشمول ضوابط و مقررات طرح هادی مزبور نبوده و تابع ضوابط و مقررات مراجع قانونی ذیربط از جمله وزارت جهاد کشاورزی و وزارت مسکن و شهرسازی می باشد.

- استفاده از مصالح بی دوام اکیداً ممنوع است و بر این امر مهندسین محترم بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان نظارت خواهند فرمود.

- حداکثر تعداد طبقات در روستای قره تپه ۳ طبقه می باشد.

- حداکثر اشغال در طبقه همکف ۶۰ درصد می باشد.

- رعایت همجواریهای مناسب الزامی است.

- حداقل مساحت واحدهای مسکونی ۱۵۰ مترمربع می باشد.

۳-۴- ضوابط مربوط به نما و سیمای کالبدی روستا و نحوه ساخت و ساز و نگهداری ابنیه در

محدوده احتمالی بافت با ارزش روستا (استعلام از بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و سازمان میراث

فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور)

براساس بند ۶ ذیل ماده ۳۰ قانون برنامه چهارم توسعه کشور، دولت مکلف است بازسازی و نوسازی بافت های قدیمی شهرها و روستاها و مقاوم سازی ابنیه موجود در مقابل زلزله را با استفاده از منابع داخلی و

خارجی مذکور در بند ب ماده ۱۲ قانون برنامه چهارم توسعه کشور آغاز و ترتیباتی اتخاذ نماید که ظرف ۱۰ سال عملیات اجرایی مربوط به این امر در کل کشور خاتمه یابد.

با عنایت به بررسیهای انجام گرفته و استعلام بعمل آمده از بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان، طی نامه شماره ۶۱۹-۱۲۰ تاریخ ۱۳۸۹/۲/۱۵ در خصوص لیست آثار با ارزش و تاریخی در شهرستان شبستر، مشخص گردید در محدوده روستای قره تپه آثار با ارزش تاریخی و معماری وجود ندارد.

در اینجا لازم به ذکر است تپه تاریخی قره تپه در فاصله ۱/۵ کیلومتری شرق روستا به عنوان یکی از بناهای تاریخی و با ارزش روستا به شمار می رود که در نامه سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و جهانگردی استان اشاره ای به آن نگردیده است. هر گونه ساخت و ساز در محدوده این آثار بایستی با استعلام از سازمان میراث فرهنگی انجام گیرد.

ضوابط کلی مربوط به نما و سیمای کالبدی روستا عبارتند از :

۱- صدور گواهی پایان کار ساختمان مشروط به انجام نماسازی نمای اصلی در کلیه ساخت و سازهای داخل بافت روستا است.

۲- اعطای آخرین مرحله تسهیلات بانکی منوط به نماسازی ساختمان توسط مالک و تأیید اتمام نماسازی توسط مهندس ناظر بنیاد مسکن انقلاب اسلامی می باشد.

۳- کلیه سطوح نمایان ساختمان هایی که از داخل معابر قابل مشاهده هستند اعم از نمای اصلی یا نماهای جانبی، نمای روستایی محسوب شده لازم است با مصالح مرغوب به طرز مناسب و زیبا و هماهنگ نماسازی شود و صدور گواهی پایان کار ساختمان مشروط به انجام نماسازی اصلی و جانبی است.

۴- نماهای اصلی می بایست با مصالح مرغوب مانند سنگ و آجرنما و یا نمای سیمانی و... انجام گیر و نماهای فرعی حداقل سیمان کاری گردند.

۵- نصب دودکش و کانالهای تأسیسات در داخل دیوارهای مشرف به نمای اصلی ممنوع است.

تبصره : در صورتیکه ضوابط و مقررات اختصاصی نماسازی از طریق بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در جهت تأمین سیمای کالبدی مطلوب نقاط روستایی ابلاغ و تدوین گردد، ضوابط مزبور جایگزین ضوابط نماسازی فوق الذکر می شود.

۳-۵- مقررات تفکیک زمین و نحوه استفاده از اراضی در کاربریهای مختلف

۳-۵-۱- ضوابط کلی مربوط به نحوه استفاده از اراضی :

- هرگونه تفکیک و احداث بنا صرفاً براساس کاربری مصوب اراضی طرح پیشنهادی و برطبق مقررات تفکیک و مقررات احداث ساختمان مندرج در این گزارش و صرفاً برای کاربری تعیین شده طبق طرح، مجاز است.

- هرگونه تغییر کاربری و ضوابط تفکیک و احداث بنا و تغییر و اصلاح خط پروژه معابر طرح پیشنهادی، منوط به بررسی و تصویب در کمیته فنی طرح هادی می باشد.

- تفکیک اراضی به هیچ نحو نباید موجب قطع درختان گردد.

- در اجرای طرح هادی مصوب، مالکین اراضی که طبق نقشه کاربری وضع موجود بصورت بایر و مزروعی می باشند ولی در طرح پیشنهادی دارای کاربریهای انتفاعی (مسکونی- تجاری- خدماتی) گردیده اند، در زمان درخواست تفکیک اراضی تحت تملک بخشی از زمین خود را طبق بندهای زیر به بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان واگذار نمایند. این اراضی در اختیار بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان قرار گرفته و با صلاحدید مدیریت مزبور در جهت اجرای طرح هادی مورد استفاده قرار می گیرند.

الف- اراضی کمتر از ۵۰۰ مترمربع، ۵ درصد مساحت کل زمین

ب- اراضی ۵۰۱ مترمربع تا ۱۰۰۰ مترمربع ، ۱۰ درصد از مساحت کل زمین

ج- اراضی ۱۰۰۱ مترمربع تا ۲۰۰۰ مترمربع ، ۲۰ درصد از مساحت کل زمین

د- اراضی بیشتر از ۲۰۰۰ مترمربع، ۳۰ درصد مساحت کل زمین

- با منظور نمودن ۶۰ درصد زیربنا در قطعات کم عرض، قسمت عیانی نباید از اعیانی قطعه همجوار خود تجاوز نماید .

- صدور مجوز احداث بنا دریافت موجود روستا منوط به رعایت عقب نشینی مالکین طبق عرض معبر طرح پیشنهادی و در اراضی توسعه آتی منوط به رعایت شبکه گذربندی طرح می باشد.

۳-۵-۲- ضوابط و مقررات احداث ساختمان با توجه به معیارهای اقلیمی

در ساخت مساکن و ابنیه عمومی لازم است جهت استفاده مطلوب از انرژی تجدید پذیر خورشیدی تأثیر آب و هوا مورد توجه قرار گیرد. لذا ضوابط بشرح ذیل در ساخت و سازهای روستای مورد مطالعه که جزء گروه اقلیمی سرد و کوهستانی می باشد توصیه می شود:

- جهت ساختمانها شمال - جنوب باشد تا از حداکثر انرژی خورشیدی در طول روز استفاده شود، شایان ذکر است که این جهت گیری از نظر اعتقادی و فرهنگی برای ساکنین روستا نیز قابل قبول و مطلوب می باشد.

- برای احداث ساختمانها باید از مصالح جدید از قبیل آجر، آهن، سیمان، گچ و سایر مصالح ساختمانی بادوام استفاده گردد، همچنین برای افزایش قدرت عایقی دیوارها بهتراست، در طبقات بالای همکف از آجر سفال استفاده نمود.

- برای جلوگیری از هدر رفتن گرمای ایجاد شده در خانه های مسکونی بهتراست واحدهای مسکونی و اجزای مختلف هر واحد به صورت منفرد ساخته نشود بلکه حداقل امکان خانه ها چسبیده به هم و مجاور یکدیگر ایجاد گردد تا انرژی ایجاد شده در خانه ها محبوس گردد.

۳-۵-۳- مقررات تفکیک زمین و نحوه استفاده از اراضی در کاربری مسکونی

- احداث هرنوع واحد مسکونی باید براساس نقشه کاربری پیشنهادی بوده و واحدهایی که درمجاور معابر تعریضی تجدیدبنا می شوند باید با توجه به طرح تفصیلی اقدام به عقب نشینی نمایند.
- حداکثر سطح زیربنای مجاز در طبقه همکف ۶۰ درصد کل قطعه می باشد.
- حداکثر سطح زیربنا در طبقات ۱۲۰ درصد مساحت قطعه می باشد.
- قطعات کمتر از ۱۵۰ مترمربع مساحت فاقد کاربری مسکونی می باشند. احداث بنا در این قطعات بعنوان تجاری و خدمات عمومی بلامانع است که شامل مقررات تجاری یا خدماتی مربوطه خواهد بود.
- حداکثر تعداد طبقات در قطعات باتفکیک ۱۵۰ مترمربع یک طبقه و در سایر قطعات دو طبقه می باشد
- احداث زیرزمین و پیلوت در واحدهای مسکونی بدلیل هزینه بالای ساخت و مشکل سطح ایستایی آب های زیرزمینی توصیه نمی شود. ولی در صورتیکه احداث زیرزمین اجتناب ناپذیر و ضروری باشد ضوابط بشرح ذیل لازم الرعایه است:
- زیرزمین و پیلوت فقط بصورت انبار، تأسیسات، گلخانه و پارکینگ می تواند مورد استفاده واقع گردد و در هر صورت حداکثر ارتفاع مفید (از کف تازیرسقف) ۲/۲ متر است.
- حداکثر ارتفاع زیرزمین از سطح تمام شده معبر مجاور ۱/۲ مترو کف ساختمان ۲/۲ متر است.
- حداکثر ارتفاع ساختمان مسکونی از سطح تمام شده معبر مجاور ۷/۶ متر می باشد.
- پارکینگ و پیلوت در احتساب ارتفاع حداکثر، یک طبقه محسوب می شود.
- سطح زیرزمین و پیلوت جزء زیربنای مجاز در طبقات محاسبه نمی گردد.
- کلیه اتاقها الزاماً باید دارای نور کافی و امکان تهویه طبیعی باشد در صورتی که نور اتاقها از حیاط خلوت تأمین می شود، پیش بینی حداقل ۱۰ مترمربع حیاط خلوت و یا پاسیو الزامی است.
- برای رعایت اصول بهداشتی توصیه می شود محل نگهداری دام و انسان حداقل امکان از هم تفکیک و هرکدام ورودی مستقلی داشته باشند.
- ایجاد بالکن فقط در حد جنوبی ساختمان (به سمت حیاط) در قطعات شمالی و غربی مجاز و یک دوم مساحت آن جزو زیربنا محسوب می گردد.
- راه پله در صورت رعایت حداقل ابعاد استاندارد جزو زیربنا محسوب نمی گردد.

- رعایت پخی در تقاطع معابر الزامی و میزان آن یک دهم مجموع عرض دو معبر مجاور خواهد بود
- و اگر ساختمان در محل تقاطع دو معبر احداث شود، رعایت پخی تنها برای طبقه همکف الزامی و طبقه بالای آن می تواند بدون پخی احداث شوند.
- رعایت آئین نامه ۲۸۰۰ و تمامی اصول فنی و مهندسی در احداث کلیه واحدهای مسکونی الزامی می باشد.
- استفاده از محوطه باز حیاط مسکونی بعنوان یک واحد پارکینگ در همه واحدهای مسکونی بلامانع است.

۳-۵-۴ - مقررات تفکیک زمین و نحوه استفاده از اراضی در کاربری تجاری

- کاربری تجاری در طرح پیشنهادی به صورت شناور در نظر گرفته شده و احداث یک واحد تجاری و خدماتی در هر واحد مسکونی حداکثر به مساحت ۲۰ مترمربع به شرط واقع شدن در حاشیه معبر ۸ متری و بالاتر بلامانع است. احداث واحدهای تجاری - خدماتی در بر معابر با عرض کمتر از ۸ متری ممنوع است.
- احداث واحدهای تجاری - خدماتی در هر واحد مسکونی در صورتی مجاز است که دسترسی واحدهای تجاری - خدماتی مستقل از مسکن باشد.
- استفاده های قابل استقرار تحت عنوان واحدهای تجاری - خدماتی در واحدهای مسکونی شامل موارد زیر می باشد: بقالی (خواربارفروشی)، آرایشگری، قصابی، خیاطی، میوه فروشی، کلوپ بازیهای مجاز و تفریحی، قهوه خانه، بنگاه معاملاتی املاک و محصولات کشاورزی، تزریقات و پانسمان، تعمیر لوازم خانگی، نجاری، تعمیرگاه وسایط نقلیه موتوری و ماشین آلات کشاورزی، پنچرگیری و تعویض روغن که آلودگی زا نبوده و آلودگی آنها از طریق امکانات و وسایل ساده قابل کنترل باشد.
- حداکثر سطح زیربنای مجاز ساختمان در طبقه همکف ۱۰۰ درصد سطح کل قطعه می باشد.
- حداکثر ارتفاع واحدهای تجاری در طبقه همکف ۴/۵ متر و در طبقه اول ۳ متر است.
- حداقل عمق واحدهای تجاری ۵ متر و حداقل عرض آن ۴ متر است.
- واحدهای تجاری که در مسیر معابر تعریضی قرار می گیرند و قسمتی از بدنه آنها تخریب می شود باید به فوریت قسمتهای باقیمانده آن بازسازی و مرمت گردد.

تبصره: واحدهای تجاری که دروضع موجود وجود دارند در صورتیکه در موقع برداشت فیزیکی به هردلیلی برروی نقشه کاربری وضع موجود منعکس نگردیده اند ، همچنان بقوت خودباقی مانده و کاربری آنها تجاری می باشد.

۳-۵-۵- مقررات تفکیک زمین و نحوه استفاده از اراضی در کاربری آموزشی

هر گونه تغییر کاربری و ساخت و ساز در حوزه کاربری آموزشی مطابق ضوابط و مقررات آموزش و پرورش شهرستان شبستر می باشد.

۳-۵-۶- مقررات تفکیک زمین و نحوه استفاده از اراضی در کاربری بهداشتی و درمانی

هر گونه تغییر کاربری و ساخت و ساز در حوزه کاربری بهداشتی و درمانی مطابق ضوابط و مقررات شبکه بهداشت شهرستان شبستر می باشد.

۳-۵-۷- مقررات تفکیک زمین و نحوه استفاده از اراضی در کاربری فرهنگی و مذهبی

- فضاهای مربوط به کاربری مذهبی شامل مسجد، حسینیه، زینبیه، فاطمیه و تکیه می باشد. نظر به اینکه استقرار و پیشنهاد جانمایی کاربری مذهبی با ملاحظات دینی و اعتقادی روستائیان مغایرت نداشته باشد، براین اساس در طرح هادی مکان مشخصی برای این کاربری مشخص و تثبیت نمی گردد و زمین مورد نیاز کاربری مذهبی به شیوه های مختلف منجمله وقف و اهداء زمین توسط ساکنین و خیرین و براساس توافق محلی تأمین می گردد.

- براساس آئین نامه ساماندهی ، بهسازی و عمران مساجد کشور مصوب ۷۶ /۴/۸ هیات محترم وزیران ، وزارت جهاد سازندگی وقت و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی موظفند در طرح های هادی روستاها، زمین مناسب را برای احداث مسجد یانمازخانه پیش بینی نمایند. همچنین دراین آئین نامه آمده است وزارت جهادسازندگی ، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و سازمان اوقاف و امور خیریه موظفند با استفاده از اعتبارات پیش بینی شده در بودجه های سنواتی و امکانات فنی و تجهیزات خود و کمک های مردمی با هماهنگی

سازمان تبلیغات اسلامی (صندوق عمران مساجد) نسبت به ساخت، بازسازی و زیباسازی مساجد در مناطق مرزی و روستایی حسب مورد اقدام کنند.

- فضاهای مربوط به فرهنگی و تاریخی شامل کتابخانه، مرکز نمایش، مرکز ثابت تجمع عمومی، قلعه و محوطه تاریخی و هرگونه اثری که توسط سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری شناسایی و ثبت شده باشد.

- مراکز مذهبی با ۵ مترعقب نشینی از بر گذر قابل احداث خواهد بود این فضا بصورت فضای باز استفاده خواهد شد و احداث هرگونه بنا در آن مجاز نمی باشد.

- مکانیابی فضاهای فرهنگی باید حتی المقدور در مرکز روستا باشد.

- حداقل مساحت قطعه تفکیکی کاربری مذهبی (مسجد - حسینیه وزینیه) تابع ضوابط مشخصی نمی باشد و هیئت امناء مسجد و معتمدین محل بسته به وضعیت مالی روستائیان و خودیاری اهالی اندازه زمین مسجد را تعیین می نمایند.

- درخصوص مساجد، حداکثر ارتفاع ۹ متر و برای گنبد و منار مسجد محدودیتی وجود ندارد.

- فضای باز ابنیه مذهبی می بایست در مجاور معابر عمومی واقع گردد و ساختمان در قسمت انتهایی زمین بنا شود.

- حداقل مساحت قطعه تفکیکی برای کتابخانه روستایی ۱۸۰ مترمربع با ۵۰ مترمربع زیربنا می باشد.

- تفکیک دیگر اماکن متبرکه و تاریخی مجاز نبوده و هرگونه دخل و تصرف در این فضاها تابع ضوابط و مقررات اختصاصی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان می باشد.

۳-۵-۸ - مقررات تفکیک زمین و نحوه استفاده از اراضی در کاربری اداری

هر گونه تغییر کاربری و ساخت و ساز در حوزه کاربری اداری مطابق ضوابط و مقررات سازمان مربوطه خواهد بود.

۳-۵-۹ - مقررات تفکیک زمین و نحوه استفاده از اراضی در کاربری ورزشی

- کلیه فضاها و سطوح ورزشی تنها مطابق طرح هادی می توانند تفکیک و اجراء گردند این فضاها عبارتند از: زمین فوتبال، زمین والیبال، زمین مورد نیاز برای یک میزپینگ پنگ و سالن ورزشی سرپوشیده .
- اندازه حداقل زمین برای هر یک از زمینهای ورزشی فوق متناسب با نقاط روستایی طبق ضوابط سازمان تربیت بدنی خواهد بود.
- حداقل مساحت قطعه تفکیکی برای احداث سالن ورزشی سرپوشیده در نقاط روستایی ۵۰۰ مترمربع است.

- حصارکشی زمین ورزشی می بایست بصورت مشبک و با نرده کشی صورت گیرد.

۳-۵-۱۰ - مقررات تفکیک زمین و نحوه استفاده از اراضی در کاربری صنایع کارگاهی

- ایجاد هرگونه کارگاه و تأسیسات صنعتی که موجب آلودگی محیط زیست و سلب آسایش عمومی شود در محدوده طرح هادی روستا مجاز نمی باشد.
- استقرار فعالیت های صنعتی بشرح ذیل در صورت اخذ موافقت اصولی از سازمان جهاد کشاورزی استان و با هماهنگی محیط زیست در مکان پیشنهادی برای کاربری صنایع کارگاهی طبق طرح بلامانع می باشد:
- صنایع تولیدی و کارگاهی شامل چوب بری و جعبه سازی ، کارگاه تولید بلوک سیمانی ، کارگاه محصولات سیمانی قابل استفاده در فعالیت های کشاورزی ، تأمین و تولید ادوات کشاورزی ، کارگاه تولید ماست ، تولید پنیر، شیرپزی و خامه گیر موارد مشابه دیگر .
- برای صنعت قالببافی بنابه ملاحظات فرهنگی واجتماعی جدا از واحدهای مسکونی نمی توان سطوح مستقلی را منظور نمود، براین اساس مدیریت صنایع روستایی جهاد کشاورزی با مشارکت علوم پزشکی برای بهسازی محیط کار، طرحی را تحت عنوان طرح بقاء برای ساماندهی صنف قالببافی در یک اتاق ۳×۴ مدنظر قرار داده و تسهیلاتی را جهت فعال نمودن این صنعت اختصاص دهد. لذا برای این صنایع در طرح هادی سطحی جداگانه پیشنهاد نمی شود.
- حداقل مساحت قطعه تفکیکی برای فعالیت های صنعتی قابل استقرار در داخل محدوده طرح هادی ۲۵۰ متر مربع می باشد.

- حداکثر تعداد طبقه ۲ طبقه می باشد.

۳-۵-۱۱- مقررات تفکیک زمین و نحوه استفاده از اراضی در کاربری پارک و فضای سبز

فضاهای سبز عمومی در مقیاس های مختلف و به شکل تعریف شده تحت عنوان پارک و فضای سبز که شامل بوستان کودک نیز می باشد در طرح پیشنهاد مشاهده می شوند.

- حداقل مساحت قطعه تفکیکی بوستان کودک تحت عنوان محل بازی کودکان ۵۰۰ مترمربع است.

- احداث هرگونه بنابه هر عنوانی در این فضاها ممنوع است.

- همجواریهای متناسب با این عملکرد شامل کاربری مسکونی ، ورزشی، آموزشی، فرهنگی و درمانی است.

- احداث حصار و دیوار پیرامون بوستان کودک مجاز نیست.

- احداث یک واحد مسکونی حداکثر به مساحت ۱۵۰ مترمربع در دو طبقه در این کاربریها توسط مالک زمین در قالب مصالحه با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، مشروط به واگذاری بقیه زمین برای احداث پارک و فضای سبز مجاز می باشد.

۳-۵-۱۲- مقررات تفکیک زمین و نحوه استفاده از تأسیسات و تجهیزات روستایی

کاربریهای مجاز در حوزه تأسیسات و تجهیزات روستایی عبارتند از: تأسیسات مربوط به شبکه آبرسانی ، مخازن آب، چاههای آب و تلمبه خانه ، تصفیه خانه ها، تأسیسات مربوط به شبکه برق و شبکه های گازرسانی و تأسیسات مربوط به جمع آوری و دفع فاضلاب، جایگاه سوخت، دفتر مخابراتی، پست، غسلخانه و منبع آب

- احداث هرگونه کاربری دیگر در حوزه اراضی تأسیسات زیربنایی به غیر از موارد مذکور مجاز نمی باشد.

- حریم های حفاظتی هریک از تأسیسات جزو اراضی همان تأسیسات منظور می شود.

- در حریم تأسیسات زیربنایی ، احداث فضای سبز بلامانع است.

۳-۶- تعیین ضوابط اصلاح معابر روستا

- عرض معابری که در نقشه شبکه معابر پیشنهادی مشخص گردیده است بایستی عیناً ملاک عمل قرار گیرد.
- عرض کوچه های بن باز که طول آنها تا ۴۰ متر می باشد ۶ متر منظور شود.
- عرض کوچه های بن باز که طول آنها در فاصله ۴۰ الی ۱۰۰ متر است ۸ متر می باشد.
- عرض کوچه های بن باز با طول ۱۰۰ الی ۲۵۰ متر است ۱۰ متر می باشد.
- عرض معابر بن باز که طول آنها بیشتر از ۲۵۰ متر است ۱۲ متر می باشد.
- عرض بن بستهایی که طول آنها تا ۴۰ متر است ۴ متر می باشد.
- عرض بن بستهایی که طول آنها ۴۰ الی ۱۰۰ متر است ۶ الی ۸ متر تعیین می شود.
- در تقاطع گذر هائی که دارای مشخصات قوس در طرح کالبدی نیستند بایستی پخ ایجاد شود و میزان پخ بر اساس یک دهم مجموع عرض شوارع تعیین می گردد و حداقل آن برای هر ضلع ۳ متر می باشد.
- ایجاد دور بر گردان در معابر با طول بیش از ۵۰ متر در محدوده توسعه الزامی است.

۳-۷- ارائه ضوابط حریم های مختلفی نظیر حریم جاده، رودخانه، خطوط انتقال انرژی،

حریم ابنیه و آثار تاریخی، حریم فعالیتهای خاص نظامی - انتظامی و ... بسته به موقعیت و شرایط

خاص روستای مورد مطالعه

در محیط پیرامون و داخل روستاها، وجود بعضی از تأسیسات زیربنایی و یا عوامل طبیعی مانند رودخانه و یا وجود آثار تاریخی، با توجه به حریم آن ها به عنوان مانعی در توسعه محسوب می شوند. این حریم ها ممکن است در مجموع اراضی وسیعی را در اختیار خود گیرند. از اینرو آگاهی از حریم و شرایط آنها که بر طرح هادی روستایی و ایجاد تأسیسات مختلف مؤثر است می تواند راهگشای بسیاری از مسائل بعدی باشد.

حرایم آبی :

- حریم چاه آب آشامیدنی ۲۰/۸ متر می باشد.
- حریم چاه زراعتی برابر ۳۱/۲ متر است.

- حریم چشمه و قنات از هر طرف زمین سست (۵۰۰ گز) و در زمین سخت ۲۵۰ گز است.
- حریم انهار طبیعی و رودخانه و مسیل اعم از داشتن آب دائمی یا فصلی حدود ۲۰ متر از لبه آن
ها است.

- حریم آبراهه ها و انهار احداثی و شبکه های آبیاری و زهکشی با توجه به ظرفیت آب آن ها تعیین
می گردد. این ظرفیت ها به قرار زیر است:

آبدهی بیش از ۱۵ مترمکعب در ثانیه دارای ۱۲ تا ۱۵ متر از هر طرف.
آبدهی بین ۱۰ تا ۱۵ مترمکعب در ثانیه دارای ۸ تا ۱۲ متر از هر طرف.
آبدهی ۵ تا ۱۰ مترمکعب در ثانیه دارای حریم ۶ تا ۸ متر از هر طرف.
آبدهی بین ۲ تا ۵ مترمکعب در ثانیه دارای حریم ۴ تا ۶ متر از هر طرف.
آبدهی بین ۱۵۰ تا ۲ مترمکعب در ثانیه دارای حریم ۱ تا ۲ متر از هر طرف.
آبدهی کمتر از ۱۵۰ لیتر در ثانیه دارای حریم ۱ متر از هر طرف.
حریم لوله آبرسانی تا قطر ۵۰ سانتی متر برابر ۳ متر از هر طرف.
حریم لوله آبرسانی تا قطر ۵۰ تا ۸۰ سانتی متر برابر ۴ متر از هر طرف.
حریم لوله آبرسانی تا قطر ۸۰ تا ۱۲۰ سانتی متر برابر ۵ متر از هر طرف.
حریم لوله آبرسانی تا قطر ۱۲۰ سانتی متر به بالا برابر ۶ متر از هر طرف.

تبصره: در صورتی که لوله های آبرسانی در کنار یکدیگر نصب گردند حریم واقع در بین لوله ها و
حریم لوله بزرگتر مبنا خواهد بود و حد خارجی حریم به اعتبار قطر آخرین لوله منظور می شود.

- احداث هر گونه تأسیسات در حریم مسیرهای مختلف آب منوط به مجوز شرکت آب منطقه ای
است.

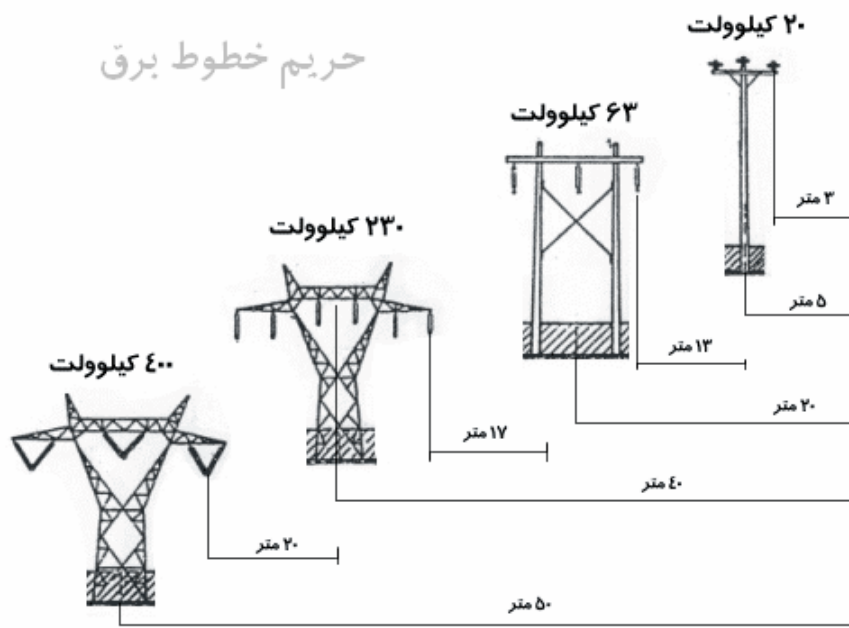
حرایم خطوط انتقال برق :

حریم درجه ۱ : دو نوار موازی خط انتقال در طرفین آن و متصل به تصویر فاز کنار بر روی زمین
است که عرض هر یک از این دو نوار در سطح افقی نقشه ها و جداول مربوطه آمده است. در حریم درجه
یک اقدام به هرگونه عملیات ساختمانی و ایجاد تأسیسات مسکونی و دամداری و یا باغ و درخت کاری و انبار
داری حتی دیوار کشی تا هر ارتفاع ممنوع است.

حریم درجه ۲: دو نوار در طرفین حریم درجه یک و متصل به آن است. فواصل افقی حد خارجی حریم درجه ۲ از محور خط در هر دو طرف در نقشه و جداول مربوطه آمده است. در حریم دو فقط ایجاد تأسیسات اعم از مسکونی و صنعتی و مخازن سوخت تا هر ارتفاع ممنوع می باشد.

- چنانچه در مسیر و حریم خطوط انتقال و توزیع نیروی برق و حریم کانال ها و انهار آبیاری احداث ساختمان و یا درختکاری و هر نوع تصرف خلاف مقررات یاد شده را بشود، سازمان های آب و برق بر حسب مورد با اعطای مهلت مناسب با حضور نماینده دادستان مستحذات غیرمجاز را قلع و قمع و رفع تجاوز خواهند نمود. نیروی انتظامی مکلف است که به تقاضای سازمان های ذی ربط برای اعزام مأموران کافی و انجام وظایف مزبور اقدام نمایند.

- اعطای پروانه ساختمان و انشعاب آب و برق و گاز و سایر خدمات در مسیر و حریم موضوع ماده فوق ممنوع است.

حرایم راه:

بر اساس نامه شماره ۷۲/۳۶۹۷۲ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۳ اداره کل راه و ترابری آذربایجان شرقی حریم قانونی راههای بین روستایی از وسط جاده به طرفین ۱۲/۵ متر اعلام می گردد. جهت اطلاعات بیشتر در

خصوص انجام عملیات عمرانی و تأسیساتی در حاشیه راهها، ماده ۷ و ۱۷ قانون اصلاحیه قانون ایمنی راهها مصوب ۷۹/۲/۱۱ مجلس محترم شورای اسلامی برای رعایت مفاد آن به شرح زیر اعلام می گردد.

- ریختن زباله، نخاله، مصالح ساختمانی، روغن موتور و نظایر آن و یا نصب و استقرار تابلو و یا هر شئی دیگر در راهها و راه آهن و حریم قانونی آنها در داخل یا خارج از محدوده قانونی شهرها و روستاها و همچنین هرگونه عملیات که موجب اخلاص در امر تردد وسایط نقلیه می شود و نیز ایجاد راه دسترسی ممنوع است.

ماده ۱۷: ایجاد هر گونه ساختمان و دیوارکشی و تدسیسات به شعاع ۱۰۰ متر از انتهای حریم راهها و حریم راه آهن های کشور و در طول کنارگذرهایی که وزارت راه و ارابری احداث نموده و یا می نماید و یا مسئولیت نگهداری آن را به عهده دارد بدون کسب مجوز از وزارت مذکور ممنوع می باشد و وزارت راه و ترابری موظف است در مورد متخلفان برابر تبصره ۱ ماده ۶ قانون ایمنی راهها و راه آهن اقدام نماید.

حریم راه آهن :

بر اساس نامه شماره ۳۴۱۲/ص ۳۹ مورخ ۱۳۸۹/۳/۲ اداره کل راه آهن آذربایجان حریم قانونی راه آهن در محدوده ایستگاهها و نیم ایستگاهها تابع نقشه ایستگاه بوده و در طول خط ۱۷ متر از آکس به طرفین می باشد و مطابق آیین نامه اجرایی تبصره ۱ ماده ۱۷ اصلاحی قانون ایمنی راهها و راه آهن مصوب سال ۱۳۷۹ رعایت موارد زیر در محدوده حریم نظارتی راه آهن (۱۰۰ متر بعد از حریم قانونی) لازم الاجرا می باشد.

- ایجاد هر گونه ساختمان، دیوارکشی و تأسیسات و نظایر آن در فاصله ۳۰ متری بعد از حریم قانونی راه آهن ممنوع است.

- در صورت ساخت و ساز در محدوده ۷۰ متری (بعد از نوار ۳۰ متری تا انتهای حریم نظارتی) لازم است ضمن ارائه عرصه و عیان ملک جهت صدور مجوز ساخت به این اداره مراجعه فرمایند.

ضمائم

فرمهای هفت گانه

